TDB

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК

ЖИЛИЙН ТАЙЛАН 2012

ЖИЛИЙН ТАЙЛАН

2012

АГУУЛГА

Ерөнхийлөгчийн мэндчилгээ **4**

Гүйцэтгэх захирлын зурвас **6**

Санхүүгийн үзүүлэлтүүд **8**

Худалдаа, хөгжлийн банк-2012 онд **8**

- **Онцлох үйл явдлын товчоон** **9**

  Бидний бахархах олон үйл явдлаас 9-ийг товчлон онцоллоо

- **Нийгмийн хариуцлага** **10**

  Нийгэмдээ санаа тавьдаг, нийгмийн хариуцлагатай байх нь бидний үүрэг

- **Дэлхийд үнэлэгдсэн шагналууд** **11**

  Дэлхий дахинд Монгол улсын ХХБанк онцгойрон үнэлэгдэж, олон улсын хэмжээний шагнал урамшууллыг байнга хүртдэг

Компанийн засаглал **12**

- Компанийн засаглалын бүтэц 12
- Төлөөлөн удирдах зөвлөл 12
- Удирдлагын баг 13

Бизнесийн чиглэлээр хийгдсэн томоохон ажлууд

- Байгууллагын банкны бизнес 14
- Иргэдийн банкны бизнес 17
- Олон улс, гадаад харилцаа, хамтын ажиллагаа 20
- "Ти Ди Би Капитал" ХХК 22
- Хөрөнгө зохицуулалтын удирдлага 24

Үйл ажиллагааны чиглэлээр хийгдсэн томоохон ажлууд

- Эрсдэлийн удирдлага 26
- Мэдээллийн технологийн удирдлага 28
- Хүний нөөцийн удирдлага 30

Гадаад худалдааны санхүүжилтын гол харилцагч банкууд **32**

Ностро дансTай банкууд **33**

Аудитын тайлан **34**

ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН МЭНДЧИЛГЭЭ

РАНДОЛФ **КОППА**

ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

2013 оны эхэнд Монгол улсын санхүүгийн салбарын тэргүүлэгч банк болж, эх үүсвэр болон хөрөнгийн хэмжээгээ нэмэгдүүлэн ажиллалаа. Банкны энэхүү амжилтад хүрэхэд нөлөөлсөн томоохон хүчин зүйлүүд бол олон улсын зах зээл дээрх хөрөнгө оруулагчид болон зээлдэгчдийг татах олон жилийн ашигт ажиллагаа болон Банкны өндөр нэр хүнд юм.

Эрхэм хүндэт харилцагч, хамтран ажиллагч түншүүд, хувьцаа эзэмшигчид ээ,

Өнгөрөгч 2012 он ХХБ-ны хувьд томоохон онцлох үйл явдлуудаар дүүрэн тэмдэглүүштэй жил боллоо. Монгол улсын эдийн засаг хоёр оронтой инфлиацийг бууруулах арга замуудыг эрэлхийлж, дэлхийн эдийн засаг дахь нүүрсний үнийн бууралтаас шалтгаалсан экспортын бууралт, Хойд Америк, Европ, БНХАУ-ын эдийн засгийн өсөлтийн төвшин саарсан зэрэг олон хүндрэл давхацсан энэ нөхцөл байдалд ХХБ маш амжилттай ажиллаж, банк байгуулагдсанаас хойших өөрийн түүхэн дэх хамгийн дээд ашигт ажиллагааны төвшинд хүрсэн юм.

Түүнчлэн 2013 оны эхэнд Монгол улсын санхүүгийн салбарын тэргүүлэгч банк болж, эх үүсвэр болон хөрөнгийн хэмжээгээ нэмэгдүүлэн ажиллалаа. Банкны энэхүү амжилтад хүрэхэд нөлөөлсөн томоохон хүчин зүйлүүд бол олон улсын зах зээл дээрх хөрөнгө оруулагчид болон зээлдэгчдийг татах олон жилийн ашигт ажиллагаа болон Банкны өндөр нэр хүнд юм.

2012 оны 1 дүгээр сард ХХБ нь өөрийн 4.78 хувьтай тэнцэх хэмжээний хувьцааг Голдман Сакс байгууллагад амжилттай арилжаалсны үр дүнд 2012 оны хуримтлагдсан ашиг 63.1 тэрбум төгрөгт хүрснээс гадна нэгдүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө, цэвэршүүлсэн активын харьцаа 8.18%-иас 9.97% болж өссөн байна.

Мөн онд ХХБ нь хоёрдугаар зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх зорилгоор Голланд улсын Хөгжлийн Банк (FMO)-тай хамтран ажиллаж, 5 жилийн хугацаатай 10 сая ам. долларийн хоёрдогч өглөгийн санхүүжилтийн гэрээг байгуулж, өөрийн хөрөнгө, нийт цэвэршүүлсэн активын харьцааг өмнөх оны 12.67%-иас 15.12% хүртэл нэмэгдүүлж чадсан байна.

ХХБ-ны олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн алдар нэрийг улам бататгаж, төлөвлөгөөт 700 сая ам. долларийн евро-богино хугацаат бондын хөтөлбөрийн хүрээнд 300 сая ам.долларийн бондыг 3 жилийн хугацаатайгаар арилжаалсан. Энэ нь 2007 оноос хойш олон улсын зах зээлд өөрийн EMTN програмыг амжилттай ашигласан дөрөв дэх тохиолдлыг тэмдэглэсэн түүхт үйл явдал байлаа.

Монгол улсын арилжааны банкуудаас ХХБ нь олон улсын зах зээлээс санхүүжилт амжилттай босгож, өөрийн санхүүжилтийн чадавхийг нэмэгдүүлж чадсан цорын ганц банк юм. Тус санхүүжилтийн үр дүнд бид өөрийн харилцагч, түншүүдэд шаардлагатай санхүүгийн хэрэгслүүдийг санал болгон ажиллаж байна.

Гадаад болон дотоодын зах зээлд идэвхтэй оролцож байсан арвин их туршлага нь ХХБ-ны охин компани болох TDB Capital ХХК Монгол улсын эдийн засгийн дэд бүтцийг хөгжүүлэх зорилготой 1.5 тэрбум ам.долларийн Чингис бондын зөвлөх, андеррайтераар оролцож, олон улсын томоохон санхүүгийн байгууллагуудтай хамтран гаргах томоохон нэр хүнд бүхий ажлыг гүйцэтгэхэд чухал үүрэг гүйцэтгэлээ.

ХХБ нь Монгол улсын санхүүгийн зах зээлийн хөгжилд өөрийн хувь нэмрийг оруулан тэргүүлэгч байр суурийг улам бататган, олон улсад нэр хүндтэй санхүүгийн мэдээллийг хүргэдэг "Bloomberg Media" телевизтэй хамтран "Bloomberg TV Mongolia" телевизийг үүсгэн байгуулж, Монголдоо санхүүгийн болон бизнесийн орчны мэдээ мэдээллийг албан ёсоор цацаж эхэлсэн юм. Энэ нь дэлхий даяар Монгол улсад өрнөж буй үйл явдлыг чих тавин чагнаж буй хөрөнгө оруулагчдад үнэ цэнэтэй санхүүгийн мэдээ мэдээллийг үнэн бодитоор хүргэж буй өндөр ач холбогдолтой үйл ажиллагаа болсон юм.

Мөн Монгол улсын Хөрөнгийн биржийн үйл ажиллагааг сайжруулах хууль, эрхзүйн таатай орчныг бий болгох, гадаад болон дотоодын хөрөнгө оруулагчдыг татах онц шаардлагатай байгаа энэ үед хөрөнгийн зах зээлийн хөгжил дэвшилд өөрийн хувь нэмрийг оруулж байгаа нь ХХБ-ны хувьд нэр төрийн хэрэг юм.

Энэхүү жилийн тайланд байгаа мэдээллүүд нь уншигч танд ХХБ-ны 2012 оны ололт амжилтууд болон санхүүгийн позиц, мэдээ мэдээллийн талаар илүү дэлгэрэнгүйгээр сонордуулна гэдэгт итгэж байна. Өнгөрсөн жилийн хугацаанд амжилт ололт бүхэнд бидэнтэй хамт байж, чанартай бүтээгдэхүүн үйлчилгээ үзүүлэхийг зорьж ажилласныг үнэнчээр дэмжиж ирсэн нийт харилцагч, гадаад дотоодын түншүүддээ халуун талархал илэрхийлье.

Хэдийгээр эдийн засгийн болон санхүүгийн нөхцөл байдлаас шалтгаалан олон сорилтууд бидэнтэй мөр зэрэгцэн алхаж байгаа ч ирж буй он бидний хувьд өөдрөг, боломжийг дагуулсан онцгой жил байна гэдэгт итгэж байна. Таны итгэлийг дээдэлсэн ХХБ-ны хүндтэй харилцагч, бизнесийн түншүүд, хөрөнгө оруулагчид Та бүхний бизнесийн ашиг орлого өөдөө, амьдрал тань улам цэцэглэн хөгжихийг хүсэн ерөөе.

Хүндэтгэсэн,

Рандолф КОППА
Ерөнхийлөгч

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРЛЫН ЗУРВАС

БАЛБАРЫН МЭДРЭЭ
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Бид монгол хүн бүрт хүргэх зорилготой дэлхийн хамгийн сүүлийн үеийн дэвшилтэт санхүүгийн үйлчилгээ болох гар утсаараа банкны төлбөр тооцоог гүйцэтгэдэг Most money үйлчилгээг 2012 оны 9-р сард нэвтрүүлж, дөрөвхөн сарын дотор 15,700 харилцагч Most money үйлчилгээг өдөр тутамдаа идэвхитэй ашигладаг болоод байна.

ХХБ-ны хувь нийлүүлэгч, бизнесийн түншүүд, хүндэт харилцагчид болон энэхүү тайланг дэлгэн уншиж буй эрхэм Танд энэ өдрийн мэнд хүргэе.

Бидэнд сорилт, амжилт, өндөр үр дүнг аль алиныг дагуулсан 2012 онд хийж гүйцэтгэсэн ажлын тайлангаа танилцуулж буйдаа туйлын таатай байна.

Өнгөрөгч онд Монгол улсын эдийн засаг нь уул уурхайн салбараар дамжуулан гадаад эдийн засаг, тэр дундаа Хятад улсаас хүчтэй хамааралтай болохыг харуулсан жил боллоо. Урд хөршийн эдийн засгийн өсөлтийн удаашралт нь нүүрсний экспортоос ихээхэн хамааралтай Монгол улсын хувьд 2012 оны 7,8-р сарuудад экспортод огцом нөлөөлж, гадаад худалдааны алдагдлыг эрс нэмэгдүүлсэн юм.

Яг энэ сорилтын үед Монгол улсын Засгийн газраас "Гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах дэд хөтөлбөрүүд"-ийг батлсны дагуу ХХБ "Шатахууны жижиглэнгийн худалдааны үнийг тогтворжуулах SIFS" дэд хөтөлбөрийн хүрээнд шатахуун импортлогч үндэсний компаниудад нийт 35,3 тэрбум төгрөг, "Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах" дэд хөтөлбөрийн хүрээнд үндэсний үйлдвэрлэгчдэд нийт 17,4 тэрбум төгрөгний зээлийг тус тус олгож, Засгийн газрын бодлогыг дэмжин, эдийн засгийнхаа өсөлтийг нэмэгдүүлэх зорилго өвөртлөн ажиллалаа.

Мөн улсынхаа эдийн засагт томоохон хувь нэмэр, бүтээн байгуулалтыг бий болгодог бидний асар их хүч хөдөлмөрөөр бүтдэг Бондоо олон улсад 3 дахь удаагаа арилжаалснаар үндэсний компани, корпорациудийн бүтээн байгуулалтаа босгоход шаардлагатай санхүүжилтийг олгож, айл гэрийн амин чухал хэрэгцээ болох орон сууцны зээлийг зах зээл дээрх хамгийн бага хүү, мөн хамгийн бага урьдчилгаа бүхий нөхцлөөр бүх салбаруудаараа шуурхай олгосон нь харилцагчдын талархлыг хүлээлээ.

Бид монгол хүн бүрт хүргэх зорилготой дэлхийн хамгийн сүүлийн үеийн дэвшилтэт санхүүгийн үйлчилгээ болох гар утсаараа банкны төлбөр тооцоог гүйцэтгэдэг Most money үйлчилгээг 2012 оны 9-р сард нэвтрүүлж, дөрөвхөн сарын дотор 15,700 харилцагч Most money үйлчилгээг өдөр тутамдаа идэвхитэй ашигладаг болоод байна. Цаашид бид Монголын бүх үүрэн холбооны компаниудтай хамтран, Most money үйлчилгээний цар хүрээг улам тэлж, гар утастай хүн бүр байнгын хэрэглээ болгон ашиглаж, банкны үйлчилгээг хялбар, шуурхай хүртээсэй хэмээн хүсч, эрмэлзэн ажиллаж байна.

Монгол улсын нэрийн хуудас болох Үндэсний ₮ картыг Монголбанк зах зээлд нэвтрүүлэн хоногшуулах эхний алхамаа ХХБ-аар эхлэж, анхлан харилцагчиддаа хүргэх банкаар манай банк сонгогдсон юм. Энэ нь банкны салбарт анх удаа төлбөрийн картын зах зээлийг бий болгох, бэлэн бус төлбөр тооцоог эх орондоо хэвшүүлэх ХХБ-ны нөр их хүчин чармайлтыг үнэлсэний илрэл хэмээн бид ₮ картыг хүндэтгэлтэйгээр хүлээн авч, харилцагчиддаа хүргэлээ.

Дэлхийн бүх улс орнууд, томоохон банкуудын хэрэгжүүлдэг мөнгө угаалтын эсрэг тэмцэх олон улсын хууль, дүрэм журмыг сахиж мөрдөх программыг олон улсын зөвлөх байгууллагатай хамтарч, Монголд анх удаа бодлого стратегийн түвшинд үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлсэн банк болж чадлаа. Байгаль орчин, нийгмийн хариуцлагын стандартыг олон улсын тввшинд мөн л анх удаа нэвтрүүлснээс гадна дотоод хяналтын матриц буюу банкны бүх эрсдлийг бууруулахын тулд дотоод дахь нийт үйл ажиллагаандаа хяналтын тввшинг тогтоосон томоохон ажлуудыг амжилттай зохион байгууллаа.

1990 онд бид Байгууллагын соёл хэмээх ойлголтыг банкиндаа нэвтрүүлж эхлэж байсан бол өнөөдөр TDB соёл нэгэнт бие даасан томоохон ойлголт болон хөгжиж, ХХБ-нд ажилладаг хүн бүрт зөв хүн байх бичигдээгүй дадал зуршлыг бий болгодог нь ХХБ банкны салбарт тэргүүн зэргийн банк байж чаддагтай шууд холбоотой хэмээн миний бие бахархдаг юм.

2013 онд ХХБ салбар, сүлжээгээ тэлж, цаг хугацаатай өрсөн нэмэгдэж буй харилцагчдынхаа эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурласан бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ улам чанаржуулах, дэлхийн жишигт хүрсэн олон бүтээгдэхүүнийг дахин бий болгох зорилтыг тавин ажиллахын сацуу дотооддоо "Бүтээмжийг дээшлүүлэх жил" болгон зарлаж, бага цаг хугацаанд үр дүнтэй, өндөр амжилтыг харуулах болно .

Та бүхэн эрүүл энх байж, зөв бодол, чин шударгаар амжилтын өөд тэмүүлж, цог золбоотой байхын ерөөлийг өргөн дэвшүүлэхийн ялдамд ХХБ-ны удирдлагын баг, нийт захирлууд, ажилтнуудаа шаргуу хөдөлмөрсөнд нь талархал илэрхийлье.

2013 он бидний хувьд өөдрөг, гялалзсан амжилтаар дүүрэн жил байх болно.

Та бүхнийг гүнээ хүндэтгэсэн,

Балбарын МЭДРЭЭ
Гүйцэтгэх захирал

САНХҮҮГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

ТАЙЛАН ТЭНЦЭЛ

тэрбум төгрөг

	2012 он	2011 он	Өөрчлөлт	
			Дүн	Хувь
Бэлэн мөнгө ба банк дахь мөнгөн хөрөнгө	444.8	475.0	(30.2)	-6.3%
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	459.2	346.5	112.6	32.5%
Зээл ба урьдчилгаа (цэвэр)	1,533.3	1,123.3	409.9	36.5%
Бусад хөрөнгө	263.2	175.9	87.3	49.6%
Нийт актив	2,700.5	2,120.7	579.7	27.3%
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	1,402.3	1,277.3	125.0	9.8%
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	269.5	209.4	60.0	28.7%
Гаргасан өрийн бичиг	600.5	207.1	393.4	189.9%
Бусад өр төлбөр	188.3	287.4	(99.2)	-34.5%
Нийт пассив	2,460.6	1,981.3	479.3	24.2%
Өөрийн хөрөнгө	239.9	139.4	100.5	72.1%
Нийт пассив ба өөрийн хөрөнгийн дүн	2,700.5	2,120.7	579.7	27.3%

ОРЛОГО ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

тэрбум төгрөг

	2012 он	2011 он	Өөрчлөлт	
			Дүн	Хувь
Хүүний орлого	213.3	143.5	69.8	48.7%
Хүүний зардал	(137.4)	(95.4)	(42.1)	44.1%
Хүүний цэвэр орлого	75.9	48.1	27.8	57.7%
Шимтгэл хураамжийн цэвэр орлого	16.4	12.1	4.3	35.2%
Үйл ажиллагааны бусад орлого (цэвэр)	14.3	14.2	0.1	0.9%
Хүүний бус цэвэр орлого	30.7	26.3	4.4	16.7%
Үйл ажиллагааны орлого	106.6	74.5	32.2	43.2%
Үйл ажиллагааны зардал	(32.9)	(20.1)	(12.8)	63.8%
Үнэ цэнийн бууралтын (алдагдал) ба нөхөлт	6.6	(3.1)	9.6	-313.4%
Татварын өмнөх ашиг	77.9	51.4	26.6	51.7%
Орлогын татварын зардал	(14.8)	(9.3)	(5.5)	59.6%
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	63.1	42.1	21.0	49.9%

ГОЛЛОХ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

тэрбум төгрөг

	2012 он	2011 он
Өөрийн хөрөнгийн өгөөж (ROE)	26.3%	30.2%
Дундаж өөрийн хөрөнгийн өгөөж (ROAE)	31.9%	39.8%
Активын өгөөж (ROA)	2.3%	2.0%
Дундаж активын өгөөж (ROAA)	2.8%	2.6%
Чанаргүй зээлийн нийт зээлд эзлэх хувь	1.4%	2.5%
ЗТУБЭХСан/ Чанаргүй зээл	61.1%	63.6%
Зээл/Харилцах, хадгаламж	110.3%	89.3%
Зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтүүд	**2012 он**	**2011 он**
1-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө, цэвэршүүлсэн активын харьцаа (>8%)	9.97%	8.18%
Өөрийн хөрөнгө, нийт цэвэршүүлсэн активын харьцаа (>13%)	15.12%	12.67%
Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар (>25%)	37.00%	42.00%
Нэг зээлдэгчид олгосон зээл, өөрийн хөрөнгийн харьцаа (<20%)	17.08%	19.28%
Банкны холбогдох этгээдэд олгосон зээл, өөрийн хөрөнгийн харьцаа (<8%)	0.13%	0.14%

ОНЦЛОХ ҮЙЛ ЯВДЛЫН ТОВЧООН

2012 ОНД ДОТООД, ГАДААДЫН ЗАХ ЗЭЭЛД ХИЙЖ, БҮТЭЭСЭН АЖЛУУДААС 9-ИЙГ ТОВЧЛОН ОНЦОЛЛОО

1. Монгол улсаас анх удаа олон улсад бондоо арилжаалсан нэр хүндээ дахин баталгаажуулж, 2012 онд 3 дахь удаагаа 300 сая ам.долларын бонд арилжаалсан нь мөн л Монголын аж ахуйн нэгжүүдээс анхны тохиолдол байлаа.

2. ХХБанк нийт хөрөнгийн хэмжээгээрээ Монголын хамгийн том банкны байр суурийг эзлэж, 2012 оны эцэст нийт хөрөнгө 2.7 их наяд төгрөг, зээлийн багц 1.5 их наяд төгрөг, дундаж активын өгөөж 2.8 хувьд хүрсэн нь дотоодын банкуудын хамгийн сайн чанар бүхий санхүүгийн үзүүлэлт юм.

3. 144 жилийн түүхтэй, Goldman Sachs банк ХХБ-ны 4.8 хувьтай тэнцэх хувьцааг худалдан авч буйгаа дэлхий нийтэд зарласан нь хамгийн ирээдүйтэй, урт удаан, тогтвортой үйл ажиллагаатай бизнест хөрөнгө оруулалт хийдэг Goldman Sachs банкны сонголт бидэнд илүү өндөрлөгт хүрэх, ихийг бүтээх урам өгсөн юм.

4. Засгийн газрын Чингис бондын зөвлөх, андеррайтер банкаар ХХБанк Монгол улсаас шалгаран оролцож, дэлхийн хамгийн шилдэг дөрвөн банктай хамтран бондын арилжааны хамтран зохион байгуулагчаар ажиллалаа.

5. ХХБанк, "Bloomberg media" групп хамтран Монголын телевизийн түүхэнд цоо шинэ өнгө төрх бүхий санхүү, эдийн засгийн төрөлжсөн суваг "Bloomberg TV Mongolia" телевизийг үүсгэн байгуулж, телевизийн анхны эфир цацагдаж, үйл ажиллагаагаа амжилттай явуулж эхэллээ.

6. Банкны үйлчилгээг харилцагчийн гар утсанд авчирсан цогц шийдэл буюу гар утастай хүн бүр ашиглах Мост мони үйлчилгээг Монголд анх удаа нэвтрүүллээ.

7. Үндэсний ₮ картыг зах зээлд анхлан нэвтрүүлэгч эрхийг Монголбанкнаас ХХБ-ийг сонгон олгосон юм.

8. Дэлхийд борлуулалтаараа 2-рт бичигдэж буй UnionPay төлбөрийн картыг төгрөг, доллар, юанийн 3-н данстайгаар нэг картад багтаан шийдсэн нь харилцагчдын талархлыг хүлээж, өндөр борлуулалттай олон улсын карт болон зах зээлд байр сууриа эзлэж байна.

9. Монгол улсын Төрийн өмчийн хороо, Лондонгийн хөрөнгийн биржтэй урт хугацааны стратегийн түншлэлийн дагуу хөрөнгийн биржийн цогц "Миллениум Ай Ти" системийг нэвтрүүлэхтэй холбогдуулан, үнэт цаасны төлбөр тооцооны клирингийн үйлчилгээг ХХБанк анхлан эхлүүллээ.

НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГА

НИЙГЭМДЭЭ САНАА ТАВЬДАГ,
ХАРИУЦЛАГАТАЙ БАЙХ НЬ БИДНИЙ ҮҮРЭГ

Байгаль орчин, нийгмийн хариуцлагын олон улсын стандартыг Монголд нэвтрүүллээ.

Нидерландын хөгжлийн банк (НХБ)-наас ХХБ-тай хамтран "Хүрээлэн буй орчин, нийгмийн хариуцлага"-ын бодлого хэрэгжүүлэн, Монгол улсын санхүүгийн зах зээлийн хөгжилд томоохон шинэчлэл хийлээ. Энэ ажлын хүрээнд ХХБ зээл олгохдоо уламжлалт стандарт болох зээлийн эргэн төлөлт, тухайн зах зээл, валютын ханшийн гэх мэт эрсдэлүүдээс гадна байгаль орчиндоо ээлтэй, нийгэмдээ ач тустай, улсынхаа ирээдүйд үр өгөөжөө өгөх бизнесийг дэмжин зээл олгодог болсон юм.

Монголын эдийн засгийн хөгжлийг хурдасгахад бид байнгын, тасралтгүй хувь нэмрээ оруулахыг эрмэлздэг.

Олон улсын хэмжээний Mining Mongolia, Discover Mongolia, Coal Mongolia, IPO Mongolia, Future Mongolia, Монголын Эдийн Засгийн Чуулган зэрэг чуулга уулзалтуудад өндөр ач холбогдол өгөн, эдийн засгийн орчинг сайжруулах, хөгжлийг хурдасгахад хувь нэмрээ оруулан, дэмжин ажиллалаа. Дээрх чуулгануудаар Монголын эдийн засагт тулгамдаж буй асуудлууд, түүнийг шийдвэрлэх гарцыг хэлэлцдэг юм.

Санхүүжилт шаардлагатай нийгмийн аль ч хэсэгт бид хүрэхийг зорьдог.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдүүдийн 29-р дунд сургуультай 8 дахь жилдээ хамтран ажиллаж, жирийн хүүхдүүдтэй мөр зэрэгцэн алхаж чаддаггүй бяцхан үрсийг баярлуулан, хандив дэмжлэг үзүүлдэг. Мөн Макс групптэй хамтран нийгмийн эмзэг бүлгийн хүүхдүүдэд санхүүгийн хувьд ирээдүйдээ итгэлтэй байх, мөнгөн хуримтлалын ач тусыг ойлгуулах зорилгоор Хүүхдийн баярын бэлэг болгон, Хадгаламжийн дэвтэр өргөн барилаа.

Монгол дахь Францын Нотредамийн нэрэмжит асрамжийн газрын 10 жилийн ойг тохиолдуулан, автомашин худалдан авахад зориулж санхүүгийн туслалцаа, дэмжлэг үзүүллээ.

Урлагийн гайхамшиг биднийг хөглөдөг.

Монголын рок попын хөгжилд өөр өөрийн үнэ цэнэ, өнгө төрхийг бий болгосон, олонд нэртэй Хурд, Номин талст хамтлагуудын ойн баярын тоглолтонд дэмжлэг үзүүлэн, үзэгч олонд тоглолтоо сонирхуулахад нь дэм өгөн, хамтран ажиллав.

Гайхамшигт сонгодог урлагийг байнга дэмжин хөгжүүлэхийг зорьж, жил бүр энэ салбарт хөрөнгө зарцуулдаг бидний хувьд 2012 онд Хөгжим бүжгийн коллежийн авьяаслаг сурагчдын олон улсад авьяасаа сорих тэмцээн уралдааны зардал, Улсын дуурь бүжгийн эрдмийн театр, Жааз хөгжмийн тоглолтуудыг ивээн тэтгэж, санхүүжүүллээ.

ДЭЛХИЙД ҮНЭЛЭГДСЭН ШАГНАЛУУД

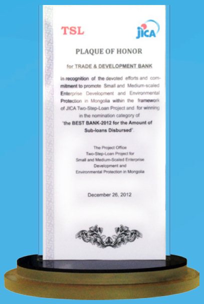

ДЭЛХИЙ ДАХИНД МОНГОЛ УЛСЫН ХХБАНК ОНЦГОЙРОН ҮНЭЛЭГДЭЖ,
ОЛОН УЛСЫН ХЭМЖЭЭНИЙ ШАГНАЛ УРАМШУУЛЛЫГ БАЙНГА ХҮРТДЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ШИЛДЭГ БАНК

Ази тивд санхүү, эдийн засгийн мэдээ мэдээлэл, чиг хандлагыг бодитоор хүргэдэг, тэргүүлэх сэтгүүл "Finance Asia" ХХБ-ийг "Монгол улсын шилдэг банк"-аар шалгарууллаа.

ХУДАЛДААНЫ САНХҮҮЖИЛТИЙН ШИЛДЭГ БАНК

Дэлхийн худалдааны санхүүжилтийн "Global trade review" (GTR) сэтгүүл Монгол улсад худалдааны санхүүжилтийн үйлчилгээгээр мэргэшсэн, өндөр түвшинд, хамгийн найдвартай үйлчилгээг үзүүлдэг банкийг санал асуулгаар тодруулсан ба уг асуулгад ХХБанк илт давуу 1-рт жагсаж, "Худалдааны санхүүжилтийн шилдэг банк"-аар 2 дахь удаагаа шагнагдсан юм.

МОНГОЛ УЛСЫН ШИЛДЭГ БАЙГУУЛЛАГЫН БАНК

Их Британийн "Global banking & finance review" олон улсын байгууллагаас дэлхийн шилдэг банк санхүүгийн байгууллагуудын дунд зохион байгуулдаг шалгаруулалтаас ХХБанк 2012 оны "Монгол улсын шилдэг байгууллагын банк" шагналыг олголоо.

ТӨСЛИЙН ЗЭЭЛ ОЛГОЛТООР ТЭРГҮҮЛЭГЧ БАНК

JICA олон улсын байгууллага "ЖДҮ-ийг хөгжүүлэх, байгаль орчныг хамгаалах" 2 үе шаттай зээлийн төсөлд Монголын 7 арилжааны банк хамтран ажилласнаас, төслийн 2 дахь шатны эх үүсвэрээс ХХБанк 16 тэрбум төгрөгийн төслийн зээлийг олгож, зээлийн ашиглалтаараа тэргүүлэн, шагнал гардлаа.

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛ

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН БҮТЭЦ

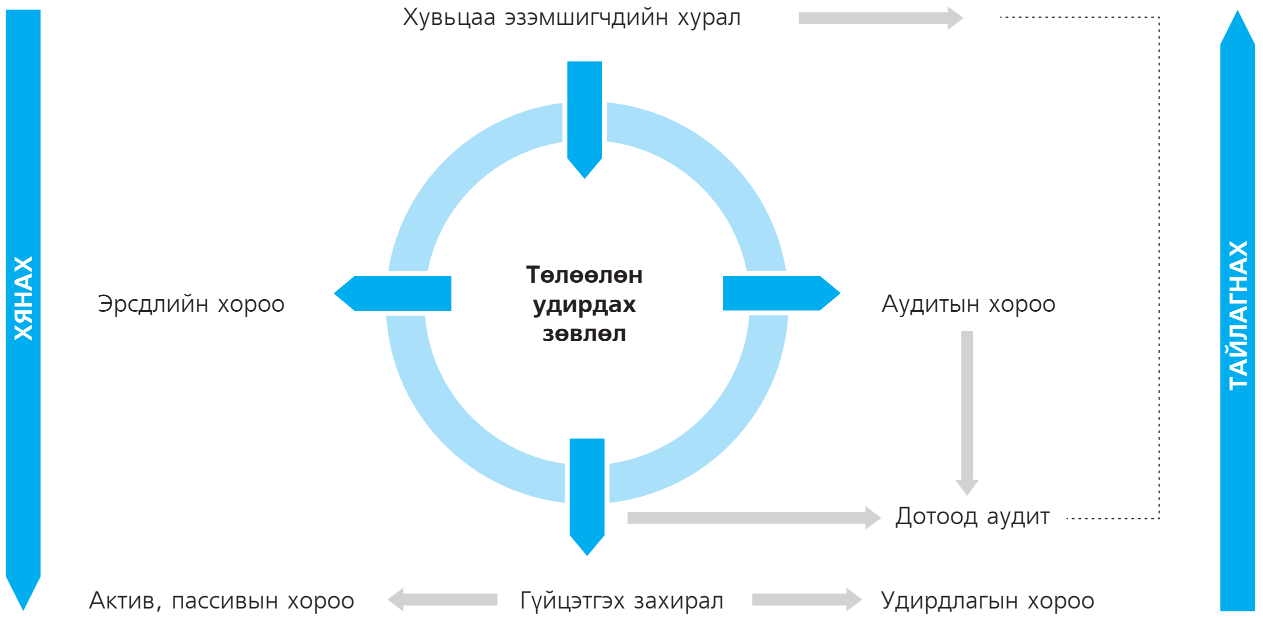

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ

ТУЗ-ийн дарга
Должин ЭРДЭНЭБИЛЭГ

Гишүүд
Зуунай ШАГДАРСҮРЭН
Рандолф КОППА
Тамир ЦОЛМОН
Чулуунбаатар ЭНХБОЛД

Банкны нарийн бичгийн дарга
Дашзэгвэ ДАВААЖАВ

УДИРДЛАГЫН БАГ

Ерөнхийлөгч
Рандолф КОППА

Гүйцэтгэх захирал
Балбар МЭДРЭЭ

Гүйцэтгэх захирлын тэргүүн орлогч
Онон ОРХОН

Ерөнхий аудитор
Паламдорж ГАНТУУЛ

Гүйцэтгэх захирлын орлогч
Санжаасүрэн ОРГОДОЛ

Гүйцэтгэх захирлын орлогч
Дэмчигжав ОТГОНБИЛЭГ

Гүйцэтгэх захирлын орлогч
Лхагвасүрэн СОРОНЗОНБОЛД

Гүйцэтгэх захирлын орлогч
Дамбийжав ХҮРЭЛБААТАР

УДИРДЛАГЫН БАГ

Ноён О.ОРХОН
Гүйцэтгэх захирлын тэргүүн орлогч

Хатагтай П.ГАНТУУЛ
Ерөнхий аудитор

Ноён Д.ХҮРЭЛБААТАР
Гүйцэтгэх захирлын орлогч

Хатагтай Д.ОТГОНБИЛЭГ
Гүйцэтгэх захирлын орлогч

Ноён С.ОРГОДОЛ
Гүйцэтгэх захирлын орлогч

Ноён Л.СОРОНЗОНБОЛД
Гүйцэтгэх захирлын орлогч

БАЙГУУЛЛАГЫН БАНКНЫ БИЗНЕС

"Монгол улсын шилдэг байгууллагын банк 2012" – Их Британийн "Global banking and finance review" байгууллага Монгол улсаас Худалдаа, хөгжлийн банкинд олголоо.

БАЙГУУЛЛАГЫН БАНКНЫ БИЗНЕС

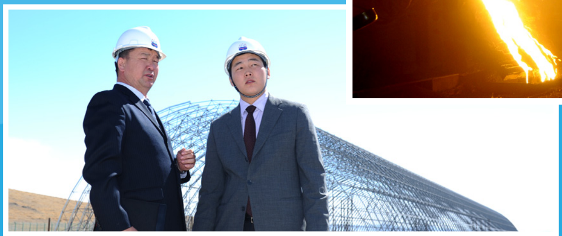

Дотоодын эдийн засгийн хөгжлийг тодорхойлж байдаг компани, корпорациуд ХХБ-тай олон жилийн үр ашигтай хамтын ажиллагаатай байсаар ирсэн нь байгууллагын бизнест тасралтгүй 22 жил тэргүүлж ирсний тод илрэл юм.

Монгол улсын байгууллагын зах зээлийн 30 орчим хувийг дангаараа эзэлж, томоохон байгууллагуудын санхүүгийн хэрэгцээг хангахуйц өндөр дүнтэй зээл, бүтээн байгуулалтыг дэмжих тулгуур үзэл, харилцах, хадгаламжийн уян хатан бодлого, санхүүгийн зөвлөгөө, олон улсын хөрөнгийн зах зээлээс санхүүжилт авахад дэмжлэг үзүүлэх зэргээр тэдний хүсэл шаардлагад нийцүүлсэн үйлчилгээг цогцоор нь хүргэж чаддаг юм.

Зээлийн багцын төвлөрлийн эрсдлийг буурууллаа

2012 онд байгууллагын банкны бизнест олгосон зээл анх удаа Их наяд төгрөгт хүрсэн нь түүхэнд байгаагүй өндөр өсөлт бөгөөд өнгөрсөн жилийн эцэстэй харьцуулахад 138.1 хувиар өсч 1 их наяд 820 сая төгрөгт хүрлээ.

Сүүлийн жилүүдэд манай улсын уул уурхайн салбарын бүтээн байгуулалттай холбоотойгоор бид энэ салбарыг дэмжиж, санхүүжилтээ идэвхитэй нэмэгдүүлсэний үр дүнд нийт зээлийн багцад эзлэх уул уурхайн салбарын зээл өндөр хувь эзлэх болсон билээ. Харин 2012 онд зээлийн багцын эрсдэлд дүн шинжилгээ хийж, эрсдэлийг үнэлсэнээр банкны зээлийн төвлөрлийн болон чанарын эрсдэлийг бууруулах, эрсдэл багатай салбарын зээлийн багцын эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх зорилго тавьсан юм.

Энэ дагуу уул уурхайн салбарын зээлийг бууруулж, худалдааны салбарын зээлийн эзлэх хувийг нэмэгдүүлэх бодлого баримтлан ажилласан нь үр дүнгээ өгсөн нь дараах үзүүлэлтээс харагдаж байна.

№	Салбар	Тэрбум төгрөгөөр
1	Худалдаа	326.12
2	Уул уурхай	275.57
3	Үйлдвэр	180.54
4	Барилга	167.36
5	Үйлчилгээ	30.62
6	Тээвэр, холбоо	30.59
7	Хөдөө аж ахуй	23.10
8	Үл хөдлөх хөрөнгө	21.07
9	Банк санхүү	11.83
10	Иргэд	6.71
11	Эрүүл мэнд	5.44
12	Бусад	3.35
	Нийт	**1,082.30**

Зээлийн багцын чанар

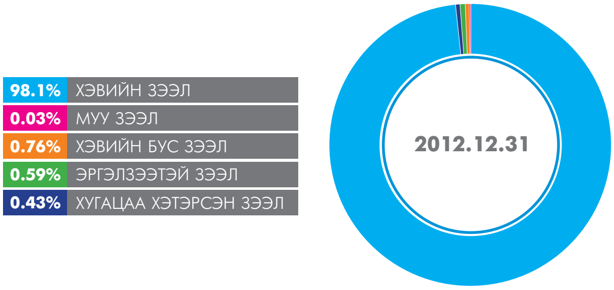

Монгол улсын Засгийн газар, Монголбанкны хамтран хэрэгжүүлсэн "Шатахууны жижиглэнгийн худалдааны үнийг тогтворжуулах SIFS", "Хүнсний гол нэрийн бараа бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах" дэд хөтөлбөрүүдийн хүрээнд 52,7 тэрбум төгрөгийн зээлийг үндэсний компаниудад олгож, Засгийн газрын үнэ тогтворжуулах бодлогыг дэмжин ажилласан юм.

Төслийн зээлийг идэвхитэй олгож, 79 тэрбум төгрөгийн зээлийн багцтай боллоо.

Монгол улсад Дэлхийн банк, Азийн хөгжлийн банк, Японы олон улсын хамтын ажиллагааны банк, Германы KfW зэрэг олон улсын санхүүгийн байгууллагуудаас хэрэгжүүлж буй төслийн зээлүүдийг санхүүжилт шаардлагатай салбаруудад идэвхитэй олгож, төслийн зээлийн багцыг 31,2 тэрбум төгрөгөөс 79,4 тэрбум төгрөгт хүргэсэн нь мөн л өндөр өсөлт, онцгой амжилт байлаа.

Амжилттай санхүүжүүлсэн төслүүдийг дурдвал:

- Засгийн газрын ЖДҮ-ийг хөгжүүлэх, хөнгөлөлттэй зээлийн төслийн хүрээнд 540.0 сая төгрөгийн төсөл
- Ноос ноолуурын салбарыг дэмжих төслийн хүрээнд 26,447.0 сая төгрөгийн төсөл
- ЯОУХАБ-ын зээлийн төслийн хүрээнд 5,407.3 сая төгрөгийн төсөл
- KFW банкны төслийн хүрээнд 600.0 мянган еврогийн төсөл
- АХБ-ны Нэмүү өртгийн сүлжээг хөгжүүлэх төслийн хүрээнд 800.0 сая төгрөгийн төсөл

Монгол улсын худалдааны санхүүжилтийн үйлчилгээний 50 хувийг дангаараа гүйцэтгэдэг.

Банк байгуулагдсан цагаас эхлэн өнөөдрийг хүртэл хамгийн найдвартай, мэргэшсэн худалдааны санхүүжилтийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээг хүргэж ирсэн ХХБанк зөвхөн өнгөрсөн онд л гэхэд гадаад худалдааны санхүүжилтийн 500 орчим аккредитив, баталгааны үйлчилгээг үзүүллээ. Монголбанкны судалгаагаар, 2012 оны байдлаар нийт худалдааны санхүүжилтийн үйлчилгээний 50 хувийг ХХБанк дангаараа гүйцэтгэж байна.

Монгол улсын гадаад худалдааг хөгжүүлэх, өндөр түвшинд хүргэх зорилгоор тогтмол хийгддэг үйл ажиллагаануудын нэг нь "Гадаад худалдааны санхүүжилт" зөвлөгөөн юм. Уг зөвлөгөөнийг Монголбанктай хамтран зохион байгуулж, гадаад худалдааны санхүүжилтийн үйлчилгээг улам сайжруулах, иргэд, аж ахуйн нэгжүүдэд бодитой мэдээлэл, зөвлөгөөг хүргэх, мөн цаашдын хөгжлийн талаар хэлэлцлээ. 2013 оноос эхлэн "Гадаад худалдааны санхүүжилт" зөвлөгөөнийг ХХБанк бие даан дангаараа зохион байгуулж, худалдааны санхүүжилтийн арга хэрэгслүүдийн давуу тал, боломжуудыг бизнесийн байгууллагуудад таниулах юм.

ИРГЭДИЙН БАНКНЫ БИЗНЕС

MoneyGram мөнгөн гуйвуулга VISA MasterCard MostMoney төлбөрийн нэгдсэн үйлчилгээ UnionPay 银联 JCB

ИРГЭДИЙН БАНКНЫ БИЗНЕС

Байгууллагын банкны бизнест нэгэнт хүчирхэг байр сууриа тогтоосон ХХБанк иргэдийн зах зээлд үйл ажиллагаагаа өргөжүүлэх бодлого баримтлаж, иргэдийн өдөр тутам шаардлагатай дэвшилтэт технологид суурилсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээг эрчимтэй нэвтрүүлж, иргэдийн зээлээ нэмэгдүүлж, салбарын хүрээгээ тэлж байна.

2012 он банкны салбарын өрсөлдөөн ихээхэн өрнөсөн жил байж, арилжааны банкууд татан төвлөрүүлсэн хөрөнгөө хүүгийн өрсөлдөөнөөр нэмэгдүүлэх бодлого баримталсан бол ХХБ-ны хувьд хадгаламжийн хүүг хэвийн төвшинд барих, хэт өндөр хүүгийн хөөсрөлтөд оролцохгүй байх зарчмаар ажиллалаа.

Орчин үеийн тохилог орон сууцтай болох иргэдийн зорилгыг санхүүжилтээр дэмжих нь ХХБ-ны бодлого юм.

Өнгөрсөн онд ХХБ-наас иргэдэд олгосон нийт зээлийн 50 хувийг дангаараа орон сууцны зээл эзлэж байгаа нь Монгол улсын иргэдээ орон сууцжуулах, амьдралын түвшинг нь ахиулах бодлогын чанартай үйл ажиллагаа юм.

Орон сууцны зээлийг ХХБ-наас иргэд сонгох хүсэлтэй байдаг нь зах зээл дээр хүүгийн хамгийн бага түвшин, урт хугацаа, бусдаас бага урьдчилгаа бүхий нөхцлийг бий болгож, бүх салбараараа байнгын, тасралтгүй олгох үйл ажиллагаа жигдэрсэнтэй холбоотой юм.

50.0%	ОРОН СУУЦНЫ ЗЭЭЛ
22.0%	ЦАЛИНГИЙН ЗЭЭЛ
14.0%	БИЗНЕСИЙН ЗЭЭЛ
6.0%	УХЭХ-ИЙН ЗЭЭЛ
4.0%	ХАДГАЛАМЖ БАРЬЦААЛСАН ЗЭЭЛ
4.0%	БУСАД ЗЭЭЛ

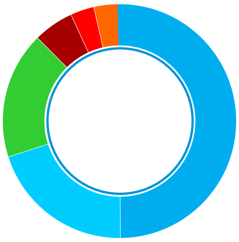

2012 онд иргэдэд зориулсан зээлийн үйлчилгээг шинээр нэмэгдүүлсэн нь Аяллын зээлийн үйлчилгээ юм. "Женко тур бюро" компанитай хамтран хэрэгжүүлж буй энэхүү Аяллын зээл нь тус компаниар үйлчлүүлэн, дэлхийн улс орнуудаар аялах, амрах хүсэлтэй хэн бүхэнд зориулагдлаа.

Мөн богино хугацааны яаралтай санхүүгийн хэрэгцээ гарсан үед картын данснаасаа хүссэн үедээ зээл авах эрхийн үйлчилгээг зөвхөн картын дансаар хязгаарлахгүйгээр иргэдийн бүх төрлийн харилцах дансанд олгох болсон юм.

Монгол улсын Засгийн газраас хэрэгжүүлсэн хүүхдийн мөнгө олгох үйл ажиллагааг дэмжин оролцож, хүүхдийн нэрийн дансыг бүх салбар, тооцооны төвөөр нээж байгаа ба 2012 оны эцсийн байдлаар хүүхдийн нэрийн 10,000 данс ХХБ-нд нээгдэж, түүнээс 60 гаруй хувь нь тогтмол шилжүүлгээр дамжин хүүхдийн хадгаламж руу шилжиж байгаа нь иргэдийн хуримтлал бий болгох соёл дээшилж, хүүхдээ нэр хүндтэй, тогтвортой банкны хадгаламж эзэмшигч болгохыг чухалчилдаг нь харагдаж байгаа юм.

Банкны үйлчилгээг гар утсаараа авах шилдэг шийдэл Мост Мони үйлчилгээг нэвтрүүллээ.

Олон улсын банкуудын нэвтрүүлж буй гар утсаараа төлбөр тооцоо гүйцэтгэх шилдэг шийдлийг ХХБанк Монголд анх удаа цогцоор нь нэвтрүүлж, мөнгөн шилжүүлэг, тэр дундаа банк хоорондын шилжүүлэг, олон төрлийн худалдан авалт, орон сууц, цахилгаан зэрэг билл төлбөрүүд, бэлэн орлого зарлагын гүйлгээг ч Мост Мони үйлчилгээг ашиглан гүйцэтгэх боломж 2012 онд нээгдсэн юм.

2012 оны 9-р сард зах зээлд нэвтрүүлсэн Мост Мони үйлчилгээ оны эцсийн байдлаар 15,700 хэрэглэгчтэй болж, үүрэн телефоны Мобиком корпорацийн хэрэглэгчид ашиглаж байгаа ба 2013 онд бусад операторуудыг уг үйлчилгээнд холбохоор техникийн тохиргоо, өргөтгөлийн ажлууд хийгдэж байна.

Иргэдэд зориулсан хамгийн хямд, шуурхай гуйвуулгын үйлчилгээнүүд шинэ шатанд гарсаар байна.

Олон улсын мөнгөн гуйвуулгын MoneyGram үйлчилгээг ХХБ Монголчууддаа анх удаа хүргэж, хамгийн хямд үнээр, 10-хан минутад дэлхийн хаана ч мөнгө шилжүүлэх давуу талтай уг үйлчилгээг байнга сайжруулах боломжуудыг эрэлхийлдэг юм.

Өнгөрсөн онд шимтгэлийн нөхцөлд судалгаа дүгнэлт хийж, MoneyGram байгууллагатай зөвшилцсөний дүнд шимтгэлийн шатлалд өөрчлөлт оруулж, иргэдэд илүү таатай нөхцлийг бий болголоо.

БНСУ-аас Монгол улс руу шилжүүлэх мөнгөн гуйвуулгыг бага зардлаар, хурдан гүйцэтгэх боломжтой PayEasy мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ дахин нэг шатаар ахиж, Солонгосын Hana банкинд ностро данс нээснээр төлбөр тооцоог шуурхай гүйцэтгэх, зөвхөн иргэдээс гадна аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын ам.долларын болон воны мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээг илүү өргөн хүрээтэйгээр үзүүлэх боломжтой болсон юм.

Төлбөрийн картын бизнес цар хүрээгээ тэлж, 3-н валютыг нэг дор багтаасан олон улсын ЮнионПэй картыг нэвтрүүллээ.

Бид өөрсдөө карт гаргах, төлбөрт хүлээн авахын зэрэгцээ арилжааны бусад банкуудын картын төлбөр тооцоог дэмжин, тэдгээрийн карт эзэмшигчдийн хэрэглээний цар хүрээг нэмэгдүүлэх зорилгоор свич, процессингийн үйл ажиллагааг эрхэлж, 2012 онд шинээр ХасБанк, Төрийн банк, Капитрон банк, Үндэсний хөрөнгө оруулалтын банк, Чингис хаан банкууд гишүүнээр нэмэгдэж, нийт 8 гишүүн банктай боллоо. Түүнчлэн JCB картыг Монгол улс даяар хүлээн авах өргөн боломж өнгөрсөн онд бүрдсэн юм.

Картын бизнесийн салбарт өнгөрсөн онд хийсэн томоохон онцлох үйл явдал нь Олон улсын UnionPay байгууллагатай хамтран төгрөг, юань, долларын гурван валютын дансыг нэг картад багтаасан олон улсын ЮнионПэй картыг нэвтрүүлсэн нь зах зээлд амжилттай нэвтэрсэн юм. ЮнионПэй картыг БНХАУ руу тогтмол зорчдог, бизнесийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг иргэд, оюутнууд ашиглахын зэрэгцээ дотооддоо цалингийн карт болгон ашиглаж, үйлчилгээний байгууллагуудаар төлбөр тооцоогоо гүйцэтгэдэг боллоо.

Монгол улсад бэлэн бус төлбөр тооцоог байнгын хэрэглээ болгохыг эрмэлздэг бидний хувьд картаар үйлчлэгч байгууллагуудын тоог нэмэгдүүлэн 2000 орчимд хүргэсэн бол бэлэн мөнгөний АТМ 149-д хүрээд байна.

Уртасгасан цагаар ажилладаг Дөчин мянгат салбарыг шинээр нээв.

Өнгөрсөн онд шинээр Хан-Уул, Нархан, Дөчин мянгат гэсэн 3 салбарыг шинээр байгуулж, ХХБанк нийт 45 салбар, тооцооны төвтэй болж байгаа юм.

Дөчин мянгат салбар нь ажлын өдрүүдэд өглөө 08.00 цагаас үдшийн 23.00 цаг хүртэл уртасгасан цагаар ажилладаг нь харилцагчдын талархлыг хүлээж байгаа ба цаашид дүүрэг бүрт уртасгасан цагийн хуваарьтай салбар байгуулахаар бэлтгэл ажлаа хангаж байна.

ОЛОН УЛСЫН ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА, ГАДААД ХАРИЛЦАА

ОУ-ын Худалдааны санхүүжилтийн GTR сэтгүүлээс 2 дахь жилдээ “Худалдааны санхүүжилтийн шилдэг банк” шагналын эзэн боллоо.

ХХБанк гадаад харилцааны арвин их туршлагатай, гадаад харилцаан дээр суурилсан банкны бүтээгдэхүүн үйлчилгээнүүд өрсөлдөгчдөөс хол давуу хөгжсөн нь 1990 онд Улсын банкны Гадаад төлбөр тооцооны газраас салбарлан байгуулагдсантай шууд холбоотой бөгөөд анхны суурь уламжлалыг орчин үетэй нийцүүлэн сайтар хөгжүүлсэн нь бидний онцлог давуу тал юм.

Монгол улсын гадаад төлбөр тооцооны 50 хувийг дангаараа гүйцэтгэдэг, олон улсын томоохон санхүүгийн байгууллагуудын хамтарсан санхүүжилтийн үйл ажиллагаанд идэвхийлэн оролцдог, дэлхийн 150 гаруй банкинд бүх голлох төрлийн валютаар харилцагчдын төлбөр тооцоог шуурхай гүйцэтгэх ностро дансуудтай.

Бондын хөрөнгө эдийн засагт өгөөжөө өгөх зорилтот бүлэгт шаардлагатай санхүүжилт болон зарцуулагдаж байна.

Олон улсад танигдсан нэр хүнддээ тулгуурлан 2007 онд 75 сая ам.доллар, 2010 онд 175 сая ам.доллар, 2012 онд 300 сая ам.долларын бонд олон улсын хөрөнгийн захад арилжаалж, арилжаа бүрт захиалгын санал төлөвлөсөн хэмжээнээс 3-4 дахин их ирж байсан нь ХХБ-ны гадаад дахь нэр хүндийг улам өсгөсөн явдал болсон юм.

Өнгөрсөн онд гаргасан 300 сая ам.долларын 8.5 хувийн хүүтэй барьцаагүй бонд нь Европын дунд хугацааны бондын хөтөлбөрийн лимитийг 700 сая ам.доллар болгон нэмэгдүүлсэн билээ.

SINGAPORE EXCHANGE ING Bank of America Merrill Lynch

Хөрөнгө оруулагчид

60.0%	ХӨРӨНГИЙН УДИРДЛАГА
25.0%	ХУВИЙН БАНКУУД
15.0%	БАНКУУД БОЛОН БУСАД

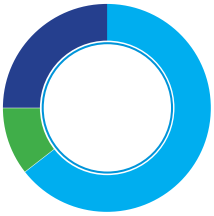

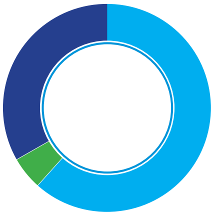

Газар зүйн байрлалаар

60.0%	АЗИ
35.0%	ЕВРОП
5.0%	ОФШОР, АНУ

Бондоос орж ирсэн хөрөнгө ХХБ-ны харилцагчид тухайлбал, барилга, худалдаа, жижиг дунд үйлдвэрлэл, ноос ноолуур, уул уурхайн салбарын зээлдэгчид, иргэдийн орон сууцны зээл зэрэг эдийн засагт үр өгөөжөө өгөх зорилтот бүлэгт шаардлагатай санхүүжилт болон зарцуулагдаж байна.

Гадаад худалдааны санхүүжилтийн зээлийг Монголдоо хамгийн идэвхитэй олгодог.

ХХБ-ны өргөн гадаад харилцааны нэг хэсэг нь худалдааны санхүүжилт, аккредитив нээх, харилцагчийн аккредитивийг гадаадын гуравдагч банкаар баталгаажуулах, экспорт кредитийн агентлагуудын даатгалтай худалдааны санхүүжүүлтийн зээлийг харилцагчиддаа дамжуулан олгох явдал юм.

2012 оны эцсийн байдлаар гадаадын нэр хүнд бүхий 34 банкнаас ХХБ-ны харилцагчдын гадаад худалдааны санхүүжилтэд зориулж, 269 сая ам.долларын худалдааны санхүүжилтийн зээлийн шугам баталж өгсөн байна.

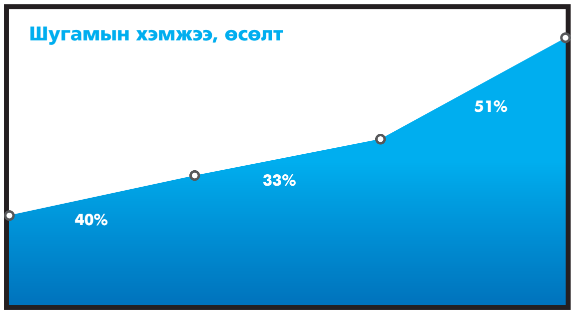

Энэ нь гадаадын банкууд манай харилцагчдын нээсэн гадаад худалдааны аккредитив, баталгааг ХХБ-наас ямар нэгэн барьцаа баталгаа шаардахгүйгээр баталгаажуулж байгаа хэрэг төдийгүй гадаад дахь нэр хүндийг давхар харуулж байгаа юм.

ТИ ДИ БИ КАПИТАЛ ХХК

Бидний гүйцэтгэсэн томоохон төслүүд

TDB
ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК

Goldman Sachs

4.8 ХУВЬ
ХУВЬЦААНЫ САНХҮҮЖИЛТ

Монголын санхүүгийн зах зээлийн түүхэн үйл явдал болох олон улсын нэр хүнд бүхий хөрөнгө оруулалтын банк Голдман Сакс Монголын аж ахуйн нэгжид хийсэн анхны хөрөнгө оруулалтанд ерөнхий зохион байгуулагчаар оролцов.

Ерөнхий зохион байгуулагч

TDB CAPITAL

TDB
ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК

ЕВРОПЫН ДУНД ХУГАЦААНЫ
$700 сая долларын
хөтөлбөрийн хүрээнд
$300 САЯ ДОЛЛАРЫН БОНД

Монгол улсаас анх удаа олон улсад хоёр удаа дараалан амжилттай бонд гаргасан Худалдаа, хөгжлийн банк гурав дахь удаагаа $300 сая долларын бондоо амжилттай арилжааллаа.

Зохион байгуулагчид

Bank of America Merrill Lynch   ING

Хамтран зохион байгуулагч

TDB CAPITAL

Глобал дунд хугацааны $5 тэрбум долларын хөтөлбөрийн хүрээнд
МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
$1.5 ТЭРБУМ ДОЛЛАРЫН БОНД

ACHIEVEMENT AWARDS FinanceAsia 2012

"Шилдэг засгийн газрын өрийн бичиг",
"Шилдэг Монгол улсын хэлцэл"

ASIAMONEY

"Шилдэг засгийн газрын өрийн бичиг"

Хамтарсан Тэргүүлэх Менежерүүд

Bank of America Merrill Lynch   Deutsche Bank   HSBC

J.P.Morgan   TDB CAPITAL

ТИ ДИ БИ КАПИТАЛ ХХК

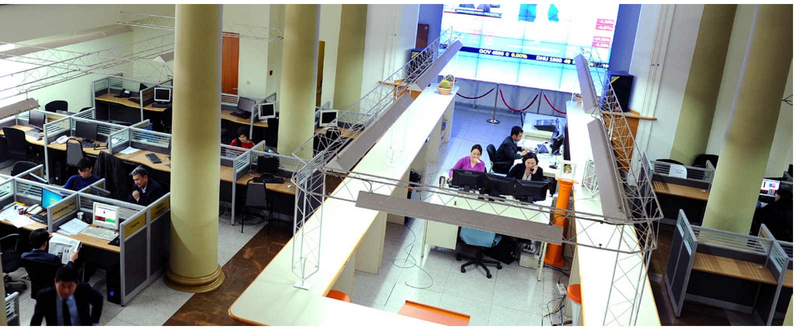

Хамгийн чанартай үйлчилгээг харилцагчиддаа хүргэх эрхэм зорилготой Ти Ди Би Капитал ХХК нь үйлчлүүлэгчдийнхээ бизнесийн өсөлт болон санхүүгийн зах зээлд оролцох идэвхийг нэмэгдүүлэх зорилготойгоор ажилладаг. Бид корпорацийн санхүүжилт, үнэт цаасны зуучлал, мэргэжлийн мэдээлэл судалгаа, хөрөнгийн удирдлага зэрэг олон улсын жишигт нийцсэн хөрөнгө оруулалтын банкны цогц үйлчилгээг харилцагчиддаа хүргэхийг зорин ажиллаж байна.

"Ти Ди Би Капитал" ХХК нь байгуулагдсан цагаасаа эхлэн харилцагчдынхаа онцлог, санхүүгийн эрэлт, хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц хөрөнгө оруулалтын төгс шийдэл, санхүүжилтийн олон хэлбэрүүдийг санал болгон, томоохон төсөл хөтөлбөрүүдийг амжилттай зохион байгуулж байна. 2011-2012 онд бид харилцагчиддаа 160 орчим тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг дотоодын зах зээлээс бие даан амжилттай татан төвлөрүүлж өгсөн бөгөөд олон улсын нэр хүнд бүхий хөрөнгө оруулалтын банкуудтай хамтран 1.8 тэрбум ам.долларын санхүүжилтийг олон улсын зах зээл дээр амжилттайгаар хамтран зохион байгуулсан нь энэхүү үйлчилгээгээр зах зээлд тэргүүлэгч болгож чадлаа.

Бидний давуу тал

- Хөрөнгө оруулалтын банкны цогц бүтээгдэхүүн үйлчилгээ
- Мэргэжлийн өндөр түвшний, чадварлаг туршлагатай хамт олон
- Олон улсын нэр хүнд бүхий хөрөнгө оруулалтын банкуудтай хамтран болон бие даан томоохон төсөл хөтөлбөрүүдийг амжилттай зохион байгуулсан
- Дотоодын болон олон улсын зах зээлд нэр хүндтэй
- Харилцагчийн хүчирхэг бааз суурьтай, олон улсын нэр хүнд бүхий хөрөнгө оруулалтын банк, сангууд болон хөрөнгө оруулагчидтай тогтоосон харилцаа

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТӨРӨЛ

Корпорацийн санхүүжилт

Олон улсын нэр хүнд бүхий хөрөнгө оруулалтын банк, сангуудтай хамтран ажилласан туршлага дээрээ үндэслэн андеррайтерийн үйлчилгээ үзүүлж, үндэсний компаниудын хувьцаа, бонд гаргах, зээлийн санхүүжилт татах зэрэг ажлыг зохион байгуулж байна. Мөн зайлшгүй шаардлагатай IPO гаргах бэлтгэл үеийн санхүүжилт, уул уурхайн хайгуулын ажлын болон экспортын урьдчилгаанд зориулагдсан хөрөнгийн эх үүсвэрийг татан дотоодын стратегийн томоохон төслүүдийг санхүүжүүлэхийг зорьж байна.

Хөрөнгө оруулалт

- Хувьцааг нээлттэй зах зээлд анх удаа санал болгох / IPO/
- Нэмэлт хувьцаа гаргах
- Хаалттай хөрөнгө оруулалтууд
- Компанийг нэгтгэх замаар өөрчлөн байгуулах

Зээл, өрийн бичгийн санхүүжилт

- Засгийн газрын бонд
- Компанийн бонд
- Хамтын санхүүжилтийн зээл, зээлийн шугамууд
- Хоёрдогч өглөг
- Бусад өр, зээлийн хэрэгслүүд

Үнэт цаасны зуучлал

Монгол улсын эдийн засгийн хурдацтай өсөлт болон уул уурхайн хөгжил нь олон улсын хөрөнгө оруулагчдын Монгол улсын хөрөнгийн зах зээлд оролцох сонирхлыг нэмэгдүүлж байна. Бид энэхүү боломжийг хөрөнгө оруулагчдад нээхийн зэрэгцээ Монголын хөрөнгийн биржийн арилжаанд дотоодын хөрөнгө оруулагчид болон иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, мэдлэгийг сайжруулах зорилгоор үнэт цаасны зуучлалын үйлчилгээг олон улсын жишигт нийцлүүлэн хүргэж байна.

- Үнэт цаасны зуучлал
- Үнэт цаасны төлбөр тооцоо

Судалгаа шинжилгээ

Бид хөрөнгө оруулагчид болон харилцагчиддаа эдийн засаг, санхүүгийн зах зээлийн төлөв байдал, ирээдүйн чиг хандлагын талаар мэргэжлийн түвшинд бэлтгэсэн судалгаа, шинжилгээг бэлтгэн цаг алдалгүй хүргэхийг зорин ажиллаж байна. Түүнчлэн Монголын хөрөнгийн бирж болон олон улсын хөрөнгийн биржүүдэд бүртгэгдсэн Монгол улсад үйл ажиллагаа явуулж буй компаниудын судалгааг харилцагчиддаа хүргэж байна.

- Макро эдийн засгийн судалгаа
- Салбарын судалгаа
- Монголын болон Олон улсын хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй үнэт цаасны судалгаа
- Долоо хоног бүрийн хөрөнгийн зах зээлийн тойм
- Өдөр тутмын үнэт цаасны арилжааны мэдээ

Хөрөнгийн удирдлага

Бид байгууллага болон өндөр орлого бүхий иргэдэд санхүүгийн зорилтот түвшин, амжилтанд хүрэхэд нь хувьцаа, тогтмол орлого бүхий үнэт цаас, хөрвөх чадвар бүхий үнэт цаасны чиглэлээр хөрөнгийн удирдлагын үйлчилгээ үзүүлэхээр зорин ажиллаж байна.

- Дотоодын аж ахуйн нэгж, байгууллагууд
- Орлого өндөр иргэд

ХӨРӨНГӨ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН УДИРДЛАГА

ХӨРӨНГӨ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН УДИРДЛАГА

ХХБанк Монгол улсын банк санхүүгийн салбарт хамгийн олон гадаад валютаар төлбөр тооцоо, гадаад гуйвуулгын үйлчилгээ үзүүлж, гадаад валют, биет алт болон мөнгөний дотоодын зах зээл дээр тэргүүлэгч байр суурийг эзэлдэг билээ.

Валютын арилжааны нийт эргэлт 31.2 хувийн өсөлт үзүүллээ

Монгол улсын эдийн засгийн чухал үзүүлэлтийн нэг бол валютын ханш. Валютын ханш чангарах сулрах нь эдийн засагт эерэг болон сөрөг нөлөөг үзүүлдэг.

Дотоодын валютын зах зээлд голлох байр сууриийг эзэлдэг ХХБ-ны хувьд валют арилжааны нийт эргэлт өмнөх оноос 31.2%-ийн өсөлттэй гарсан нь эдийн засаг, гадаад худалдааны өсөлтөөс гадна харилцагчдын тоо нэмэгдсэн, ханшийн уян хатан бодлого баримталсантай холбоотой байлаа.

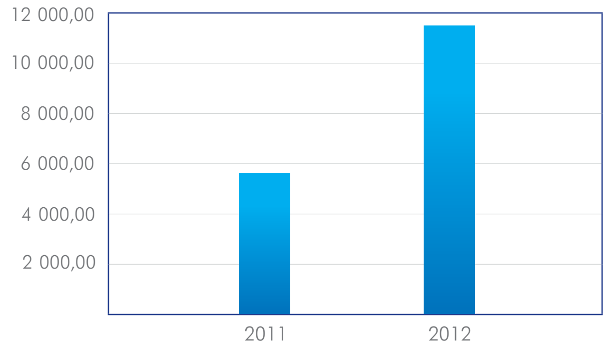

Биет алтны арилжааны зах зээлд байр сууриа бататгасаар байна

Дотоодын арилжааны банкуудаас анх удаа 2000 онд биет алт худалдан авах албан ёсны зөвшөөрлийг ХХБанк авснаас хойш биет алтны арилжааны зах зээл дээр тасралтгүй тэргүүлэх байр суурийг эзэлсээр байна.

2012 онд ХХБанк алт олборлогч 33 аж ахуйн нэгжээс нийт 1.4 тонн алт худалдан авч, арилжаа хийсэн бөгөөд алт олборлогч зарим аж ахуйн нэгжүүдийн тусгай зөвшөөрлүүд хүчингүй болгосонтой холбоотойгоор алтны тушаалт буурах хандлагатай байсан ч шинэ харилцагчдаас алт худалдан авч эхэлсэн нь зах зээлд тэргүүлэх байр сууриа хадгалахад голлох нөлөөг үзүүлсэн юм.

Алтны зах зээл

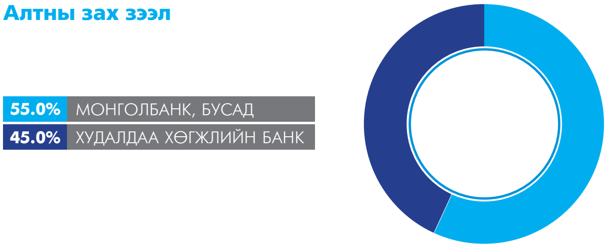

Харилцагчдын өдрөөс өдөрт өсөн нэмэгдэж буй санхүүгийн хэрэгцээнд зориулж олон улсын зах зээлийн ханшийн хүчтэй хөдөлгөөнөөс өөрсдийн хөрөнгөө хамгаалахад нь зориулж мөнгөн хөрөнгийн удирдлагын цогц үйлчилгээнүүдийг сайжруулан хүргэж байна.

Дотоодын мөнгөний зах зээлд бондын арилжаанд идэвхитэй оролцлоо

Өнгөрсөн онд банкны илүүдэл нөөцийн хэмжээ бага байсан нь мөнгөний зах зээл дээрх үйл ажиллагааг хөрвөх чадварыг хангах чиглэлд илүү чиглүүлэх шаардлага бий болгосон. Гэвч ТБҮЦ, ЗГҮЦ-ны арилжаануудад идэвхтэй оролцсон хэвээр байж, ялангуяа дунд хугацааны Засгийн газрын бондуудад хөрөнгө оруулалт хийж байсны үр дүнд Засгийн газрын бондын багц өмнөх оноос 5 дахин өссөн байна. Монголбанкны ЗБН-ийн шаардлага болон бусад зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтүүдийг тогтмол ханган ажиллахын зэрэгцээ харилцагчдын бэлэн, бэлэн тус төлбөр тооцоог цаг тухайд нь саадгүй гүйцэтгэж чадсан нь нөөцийн удирдлагын үйл ажиллагаа оновчтой байсны илрэл юм.

ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

ХХБанк эрсдэлийн удирдлагыг хамгийн чухалд авч үздэг нь банкны хүлээж болзошгүй эрсдэл, алдагдлаас хамгаалах замаар ашигт ажиллагааг нэмэгдүүлэх явдал юм. Эрсдэлийг хэмжих, үнэлэх талаар олон улсын чиг хандлага, шинэ тутам гарч буй арга аргачлалыг банкинд нэвтрүүлэх талаар ХХБанк салбартаа манлайлсаар ирсэн билээ.

Эрсдэлийн удирдлагыг арилжааны эрсдэлийг хэмжих, хянах, удирдах арга аргачлалыг нэвтрүүлж, Монголбанкнаас арилжааны эрсдэлийг VaR аргаар үнэлэх зөвшөөрлийг арилжааны банкуудаас хамгийн анх авч, өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа ашиглаж байгаа ба зээлдэгчийн эрсдэлийн үнэлэмжийн загварыг мөн Монголд анх удаа хэрэгжүүлсэн юм.

Өнгөрсөн онд Олон улсын мэргэшсэн эрсдэлийн менежерүүдийн холбооны гишүүнээр ХХБанк элсэн орсон ба эрсдэл хариуцсан газар нэгжүүд дотоод үйл ажиллагаандаа засаглалыг хөгжүүлэх, хараат бус тайлагналын тогтолцоог хөгжүүлэхээр ажиллалаа. ХХБ-ны Эрсдэлийг удирдах тогтолцоо нь дотроо Зээлийн эрсдэлийн удирдлага, Зах зээлийн эрсдэлийн удирдлага, Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага гэсэн 3-н чиглэлээр өргөжин хөгжиж байна.

Зээлийн эрсдэлийн удирдлага

Зээлийн бодлого боловсруулах, хэрэгжилтэд хяналт тавих, сайжруулах зэрэг зээлийн бүхий л үйл ажиллагаандаа Базел II зарчмыг мөрдөн ажилладаг нь уг эрсдлийг бууруулах томоохон дэвшил болдог юм.

2012 онд ХХБ-ны зээлийн эрсдэлийн удирдлагадаа хэрэгжүүлсэн бодлого нь зээлийн багцын түвшинг эрсдэлийн удирдлагын сайн тогтолцооны хүрээнд өсгөн нэмэгдүүлж, олгосон зээлийн эргэн хяналтад анхаарал хандуулан ажилласнаар чанаргүй зээлийн нийт багцад эзлэх хувь 1.4 хувь болж буурлаа.

Эрсдэлтэй зээлдэгчдийг даатгалд хамруулах олон улсын туршлагыг хэрэгжүүлж эхэлсэн нь өнгөрсөн оны бас нэгэн ололт байлаа.

Зээлийн шийдвэр гаргах үйл ажиллагааг хялбар болгож, бүртгэлийн давхардалгүй болгох , гар ажиллагаанаас хамаарсан алдааг бүрэн арилгах арга хэмжээг авч амжилттай хэрэгжүүллээ.

Зах зээлийн эрсдэлийн удирдлага

Байнгын өөрчлөгдөн шинэчлэгдэж буй зах зээлийг тасралтгүй судалгаа шинжилгээ, анализ дүгнэлтийн үр дүнд учирч болох эрсдэлийг үнэлэхийн зэрэгцээ хөрвөх чадварын эрсдэл, хүүгийн эрсдэлийн удирдлагыг зэрэг хөгжүүлэх үндэс суурийг ХХБанк Монголд анх удаа бий болгосон юм.

Макро эдийн засаг, гадаад эдийн засаг, банк санхүүгийн секторын судалгааг мэргэшсэн баг гүйцэтгэж, банкны зээл, эх үүсвэрийн түвшин дэх удирдлагуудын шийдвэр гаргалтанд туслалцаа үзүүлдэг.

Монголбанк болон Базелийн хорооноос гаргасан Базел II, III шаардлагууд, олон улсын практик зөвлөмжүүд дээр үндэслэн банкны нэр хүнд, ашигт ажиллагаа мөн харилцагчийн итгэл зэрэгтэй шууд уялддаг хөрвөх чадварын эрсдэлийг удирдах арга, аргачлалыг олон улсын стандарттай нийцүүллээ. Энэ нь хөрвөх чадварын улмаас банкны ирээдүйд хүлээж болзошгүй эрсдэлийг нарийн тогтоон, үүсч болох гэнэтийн зардлыг бууруулах, алдагдсан боломжийн өртгийг багасгах ач холбогдолтой юм.

Үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлага

Банкны салбарт ажиллагсдын зайлшгүй мэдэж, сэргийлж байх томоохон эрсдэл нь мөнгө угаах болон терроризмын санхvvжилт, түүнтэй тэмцэх арга зам, олон улс болон дотоодын хууль эрх зүйн зохицуулалтуудын талаар бүрэн дүүрэн ойлголттой байх явдал билээ. Уг эрсдэл нь банкны ажилтнуудын санамсаргүй үйлдлээс үйл ажиллагааны томоохон эрсдэл үүсэх магадлалтай тул "Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх талаар баримтлах ХХБ-ны бодлого, журам"-ыг олон улсын стандартад нийцүүлэн боловсруулж, үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Учирч болзошгүй эрсдэлийг илрүүлж үнэлэх, эрсдэлийг бууруулах урьдчилсан арга хэмжээг авах эрсдэл тогтоох ажиллагааг явуулж, холбогдох эрсдэлүүдийг үнэлэн гаргаж, эрсдэлээс сэргийлэх, бууруулах боломжит арга хувилбар, зөвлөмжийг тогтмол гаргадаг боллоо.

Мөн эрсдэл тогтоолт хийгдсэн үйл ажиллагаанд эргэн хяналт хийх аргачлалыг нэвтрүүлсэн нь өгөгдсөн зөвлөмжийн биелэлтийг сайжруулж, эрсдэлээс сэргийлэх боломжийг нэмэгдүүлэх давуу талтай юм.

Харилцагчийг бүрэн, зөв таньж, үйлчилгээ үзүүлэх, мэдээллийн дутуу, буруугаас үүсэх эрсдэлээс сэргийлэх зорилгоор "Харилцагчийн мэдээлэл шинэчлэх аян"-ыг бүх салбар, тооцооны төвүүдийн дунд өрнүүллээ.

МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИ

МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИ

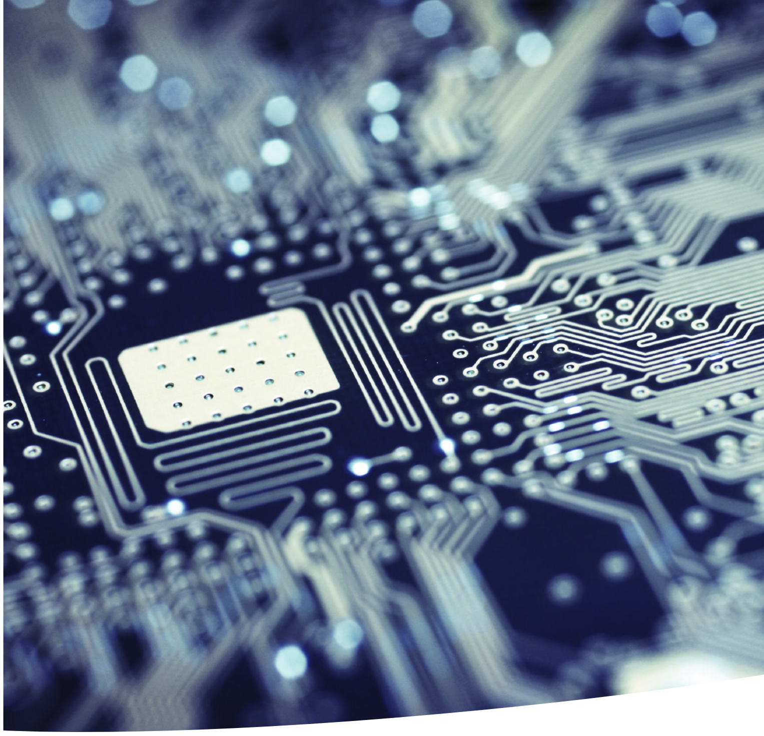

Цаг хугацаатай өрсөн өөрчлөгдөж, хурдацтай хөгжиж буй мэдээллийн технологийн хөгжлийн үр өгөөжийг банкны бизнес болон дотоод үйл ажиллагаанд шингээн, харилцагчиддаа мэдээллийн технологид суурилсан дэвшилтэт олон төрлийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээр нэгэн зэрэг үйлчлэх боломжийг ХХБанк салбартаа анхлан бий болгосон.

Мэргэшсэн ажилтнууд, өндөр технологийн хүчийг хослуулан, дотооддоо шаардлагатай программ хангамжийг захиалгаар хийж гүйцэтгэх, шинэчлэн сайжруулах, банкны үйл ажиллагааны тасралтгүй найдвартай байдлыг хангадаг мэдээллийн технологийн хөгжилдөө ХХБанк байнга хөрөнгө оруулалт хийн, онцгойлон анхаардаг.

Мэдээллийн технологийн үйл ажиллагаандаа олон улсын аудит хийлгэж, дэлхийн стандартад нийцэж байгааг нотоллоо.

ХХБ-ны үйл ажиллагааны цар хүрээ жил ирэх бүр нэмэгдэж, дэвшилтэт бүтээгдэхүүн үйлчилгээг тогтмол нэвтрүүлж байгаатай холбогдуулан Мэдээллийн технологийн газрын бүтцийг шинэчилэн өргөжүүлж, орон тоог нэмэгдүүлэн, газрын харьяа гурван хэлтсийн зохион байгуулалттайгаар 50 гаруй ажилтан ажиллаж байна.

2012 онд банкны мэдээллийн технологийн үйл ажиллагаа олон улсын түвшинд хүрсэн эсэх, ямар үйл ажиллагаанд сайжруулалт хийгдэх шаардлагатай болохыг тодорхойлох зорилгоор олон улсын аудитын "Deloitte" компаниар бүрэн аудит хийлгэлээ.

Уг аудитаар ХХБ-ны мэдээллийн технологийн үйл ажиллагаа нь олон улсын нэр хүнд бүхий банк санхүүгийн байгууллагын мэдээллийн технологийн үйл ажиллагааны түвшинтэй харьцуулахад дундаж түвшинд, зарим талаараа дундаас дээш түвшинд байгааг дүгнэсэн юм. Аудитын зөвлөмжийн дагуу үйл ажиллагааг улам сайжруулахаар 2013 онд төлөвлөөд байна.

Картын системийн үйл ажиллагаагаа тэлж, шинээр ХасБанк, Төрийн банк, Капитрон банк, Үндэсний хөрөнгө оруулалтын банк, Чингис хаан банкуудыг гишүүн банкаар элсүүлж, техник технологийн иж бүрэн үйлчилгээг хүргэн, нийт 8 дэд гишүүн банкуудад картын системийн бүрэн үйлчилгээ үзүүлж байна.

Дэлхийн банкуудын хэрэгжүүлдэг мөнгө угаалтын эсрэг тэмцэх дүрэм журмыг хэрэгжүүлэх шинэ программ хангамжийг нэвтрүүллээ.

Банкны охин компани болон "ТиДиБи Капитал"брокер, андеррайтерийн компанийн үндсэн бүртгэлийн систем буюу дотоод үйл ажиллагааны томоохон системийг хөгжүүлэн ашиглаж эхэллээ. "ТиДиБи Капитал" компанийн дотоод бүртгэл, харилцагч, үнэт цаасны болон мөнгөн хөрөнгийн данс, захиалга, шаталсан хяналт, лимит, төлбөр тооцоо, тайлангууд, хэрэглэгчийн эрхийн зохицуулалт, харилцагчийн гадаад интерфейс зэргийг цогц утгаар нь бүрэн агуулсан динамик удирдлагын функц, модулиудтайгаар зохион бүтээсэн ба бүх мэдээллийг автоматаар хөрвүүлэн, балансын үлдэгдлийг бүрэн гүйцэд хөтлөх боломжийг бүрдүүлсэн томоохон систем юм.

Дэлхийн банк, санхүүгийн байгууллагуудын хэрэгжүүлдэг мөнгө угаалтын эсрэг тэмцэх олон улсын хууль, дүрэм журмыг сахин мөрдөх программ хангамжыг Монголд анх удаа нэвтрүүлсэн банк боллоо.

Банкны баталгааг цахим хэлбэрээр илгээх Засгийн газрын төслийг анхлан амжилттай хэрэгжүүлж, "Цахим тендерийн программ хангамж"-ыг боловсруулж, Гадаад шилжүүлгийн SWIFT 7.0 шинэ системийг нэвтрүүлсэн зэргээр мэдээллийн технологийн үйл ажиллагааг шинэ түвшинд гаргасаар байна.

ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГА

ЧИН ЗОРИЛГОО БИЕЛҮҮЛЭХ ХҮСЭЛ ЭРМЭЛЗЛЭЛИЙГ БИД ДЭМЖДЭГ.

ЗОРИЛГО, ЗҮТГЭЛ, АМЖИЛТ

ХХБанк байгуулагдсан цаг үеэс эхлэн хүний нөөцийн удирдлагын баримталсан томоохон бодлого бол Байгууллагын соёл хэмээх ойлголтыг бий болгох, ажилтнуудаа ойлгуулах, хэвшүүлэх явдал байсан бөгөөд энэ нь өнөөдрийн "TDB соёл" юм.

2012 онд "TDB соёл"-ыг түшиглэсэн олон төслүүдийг хэрэгжүүлэх, ажилтнуудыг идэвхитэй оролцуулах, сэдэлжүүлэх, "TDB соёл"-оо уламжлан дээдлэх зорилгын дор Эссэ бичлэгийн уралдаан, Дууны шүлгийн уралдаан, Өнөөдрийн 1 цаг маргаашийн 2 цагаас илүү үнэтэй аян, Цаг ашиглалт ба ёс зүй сэдэвт багц үйл ажиллагаануудыг зохион байгууллаа.

Байгууллагын нийгмийн хангамж сайжрахын хэрээр ажилтнууд тогтвор суурьшилтай, үр бүтээлтэй ажиллаж, байгууллагын амжилт, ашиг орлого нэмэгддэг. ХХБанк ажилтнуудынхаа нийгмийн хангамжинд онцгой анхаарал хандуулдаг бөгөөд жилээс жилд улам бүр сайжруулан бодлого баримталдаг.

2012 онд ажилтнуудын хүсэлтээр хэрэглээний болон орон сууцны зээлийн нөхцлийг сайжруулсны зэрэгцээ ажилтанд зээл авахад аль болох хялбар, чирэгдэлгүй байлгах талаас нь зээлийн үйл ажиллагааг автоматжуулах, хялбаршуулах ажлууд хийгдлээ.

Ажилтнуудын цалин 26% - иар өсч, 820 ажилтанд 11 тэрбум төгрөгийн зээл хөнгөлөлттэй нөхцлөөр олгосон нь 2011 оноос 70 хувиар өссөн дүн юм. 119 ажилтан хөнгөлөлттэй нөхцлөөр орон сууцны зээлд хамрагдан, шинээр орон сууцтай болж, гал голомтоо бадраалаа.

ХХБ-ны үйл ажиллагааны цар хүрээ өргөжин тэлж буйтай холбоотой хүний нөөцийн хэрэгцээ нэмэгдэж, 2012 онд ХХБ-ны ажилтны тоо 1218-д хүрч, өмнөх оноос 21,3 хувиар өсжээ.

ХУДАЛДААНЫ САНХҮҮЖИЛТИЙН ГОЛ ХАРИЛЦАГЧ БАНКУУД

Asian Development Bank	ADB
ING Bank	ING
Korean Eximbank	Korea Eximbank
Commerzbank	COMMERZBANK
Sumitomo Mitsui Banking Corporation	SMBC SUMITOMO MITSUI BANKING CORPORATION
UniCredit Bank	UniCredit Bank
VTB	VTB
Industrial and Commercial Bank of China	ICBC
The Export-Import Bank of the Republic of China	The Export-Import Bank of the ROC
Russian Agricultural Bank	Russian Agricultural Bank
Agricultural Bank of China	中国农业银行 AGRICULTURAL BANK OF CHINA
BNP Paribas	BNP PARIBAS
Standart Chartered	Standard Chartered
Deutshce Bank	Deutsche Bank
Bank of China	中国银行 BANK OF CHINA

НОСТРО ДАНСТАЙ БАНКУУД

NO.	BANK NAME	LOCATION	SWIFT	CURRENCY	ACCOUNT NO
1	AGRICULTURAL BANK OF CHINA	HUHHOT, CHINA	ABOCCNBJ050	USD	05710114040000937
2	STANDARD CHARTERED BANK	NEW YORK, USA	SCBLUS33		3582023404001
3	CITIBANK N.A.,	NEW YORK, USA	CITIUS33		36202093
4	HSBC BANK USA N.A	NEW YORK, USA	MRMDUS33		000304298
5	ZAO UNICREDIT BANK	MOSCOW, RUSSIA	IMBKRUMM		001201442 USD 400202
6	KOREA EXCHANGE BANK	SEOUL, KOREA	KOEXKRSE		963-THR-287-01-1
7	CHINA CONSTRUCTION BANK	Huhhot, CHINA	PCBCCNBJNME		15014150509220100065
8	INDUSTRIAL AND COMMERCIAL BANK OF CHINA	ERLIANHAOTE, CHINA	ICBKCNBJNMA		0610040629200091076
9	OJSC SBERBANK, BAIKALSKY OFFICE	IRKUTSK, RUSSIA	SABRRU66		30111840718000000007
10	BAO SHANG BANK	BAO TOU, CHINA	BTCBCNBJXXX		001638896800060
11	OCBC BANK	SINGAPORE	OCBCSGSG		503-071441-301
12	JSC RUSSIAN AGRICULTURAL BANK	MOSCOW, RUSSIA	RUAGRUMM		30111840900000000008
13	JSC VTB BANK	MOSCOW, RUSSIA	VTBRRUMM		30111840855550000000
14	HANA BANK	SEOUL, KOREA	HNBNKRSEXXX		06091000114631
15	COMMERZBANK AG	FRANKFURT AM MAIN, GERMANY	COBADEFF		400878500800 USD
16	COMMERZBANK AG	FRANKFURT AM MAIN, GERMANY	COBADEFF	EUR	400878500801 EUR
17	ING BELGIUM NV/SA	BRUSSELS, BELGIUM	BBRUBEBB010		301-0104154-57-EUR
18	CREDIT SUISSE	ZURICH, SWITZERLAND	CRESCHZZ80A	CHF	0835-0993850-73-000
19	BANK OF TOKYO-MITSUBISHI UFJ LTD	TOKYO, JAPAN	BOTKJPJT	JPY	653-0439924
20	MIZUHO CORPORATE BANK LTD	TOKYO, JAPAN	MHCBJPJT		5793010
21	SUMITOMO MITSUI BANKING CORPORATION	TOKYO, JAPAN	SM-CJPJTXXX		5070
22	HSBC BANK PLC	LONDON, UNITED KINGDOM	MIDLGB22	GBP	00334567
23	KOREA EXCHANGE BANK	SEOUL, KOREA	KOEXKRSE	KRW	0963 FRW 001000043
24	AGRICULTURAL BANK OF CHINA, NEIMENGGU BRANCH	HUHHOT, CHINA	ABOCCNBJ050	CNY	05710101040021997
25	CHINA CONSTRUCTION BANK, ERLIANHAOTE SUB BRANCH	HUHHOT, CHINA	PCBCCNBJNME		15001658408052501192
26	BAO SHANG BANK	BAOTOU, CHINA	BTCBCNBJXXX		001638896800010
27	PUDONG DEVELOPMENT BANK OF SHANGHAI	SHANGHAI, CHINA	SPDB CNSH XXX		99010154100000100
28	BANK OF CHINA (HONG KONG) LIMTED	HONG KONG, CHINA	BKCHHKHH		012-875-60117544
29	INDUSTRIAL AND COMMERCIAL BANK OF CHINA	ERLIANHAOTE, CHINA	ICBKCNBJNMA		0610040629200090972
30	BANK OF CHINA, ERLIAN BRANCH	ERLIANHAOTE, CHINA	BKCHCNBJ89N		152418818188
31	HSBC BANK AUSTRALIA LTD	SYDNEY, AUSTRALIA	HKBAAU2S	AUD	011-795630-041
32	AUSTRALIA AND NEW ZEALAND BANKING GROUP LIMITED	MELBOURNE, AUSTRA-LIA	ANZBAU3MXXX		921064AUD00001
33	CANADIAN IMPERIAL BANK OF COMMERCE	TORONTO, CANADA	CIBCCATT	CAD	1820613
34	ZAO UNICREDIT BANK	MOSCOW, RUSSIA	IMBKRUMM	RUB	001201442 RUR 400202
35	OJSC SBERBANK, BAIKALSKY OFFICE	IRKUTSK, RUSSIA	SABRRU66		30111810918000000002
36	JSC VTB Bank	MOSCOW, RUSSIA	VTBRRUMM		30111810455550000203
37	JSC RUSSIAN AGRICULTURAL BANK	MOSCOW, RUSSIA	RUAGRUMM		30111810800000000015
38	HONGKONG AND SHANGHAI BANKING CORPORATION LTD	AUCKLAND, NEW ZEALAND	HSBCNZ2A	NZD	040-013294-261
39	HANG SENG BANK LTD	HONG KONG	HASEHKHH	HKD	250-012796-001
40	OCBC BANK	SINGAPORE	OCBCSGSG	SGD	517-123360-001
41	NORDEA BANK AB	STOCKHOLM, SWEDEN	NDEASESS	SEK	39527705290 080502

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК
БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болгосон жилийн Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан

(Хараат бус аудиторын дүгнэлтийн хамт)

АГУУЛГА

Санхүүгийн тайлангийн талаархи удирдлагын мэдэгдэл	37
Хараат бус аудиторын дүгнэлт	38
Нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан	40
Нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан	41
Нэгтгэсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	42
Нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	43
Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулга	45

Худалдаа хөгжлийн банк ХХК болон түүний охин компани
Группын мэдээлэл

Албан ёсны хаяг	Монгол Улс. Улаанбаатар хот Бага тойруу - 12 Жуулчины гудамж - 7
Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл	Д.Эрдэнэбилэг (Дарга) Р.Коппа З.Шагдарсүрэн Т.Цолмон Ч.Энхболд
Нарийн бичгийн дарга	Д.Даваажав
Хараат бус аудитор	"Кэй Пи Эм Жи Аудит" ХХК Монгол Улс. Улаанбаатар хот

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТАЛААРХ МЭДЭГДЭЛ

Худалдаа, хөгжлийн банк ХХК-ийн ТУЗ-ийн дарга Д.Эрдэнэбилэг, Ерөнхийлөгч Р.Коппа, Гүйцэтгэх захирал Б.Мэдрээ болон Санхүү удирдлага, хяналтын газрын захирал Д.Янжмаа, бид энд хавсаргасан нэгттэсэн санхүүгийн тайлан нь банк болон түүний охин компанийн 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилүүдийн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүн болон нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартад нийцүүлэн Монголбанкнаас баталсан заавар, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн болохыг батламжилж байна.

ТУЗ-ийн дарга
Д.Эрдэнэбилэг

Ерөнхийлөгч
Р.Коппа

Гүйцэтгэх захирал
Б.Мэдрээ

Санхүү удирдлага,
хяналтын газрын захирал
Д.Янжмаа

Монгол улс.
Улаанбаатар хот

2013 оны 3 дугаар сарын 19-ний өдөр

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монголулс, Улаанбаатар-14240,
Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо,
Энхтайваны өргөн чөлөө 17
Блю Скай Тауэр, 602 тоот

Утас : +976 7011 8101
Факс: +976 70118102
www.kpmg.com/mn

Хараат бус аудиторын дүгнэлт

Худалдаа хөгжлийн банк ХХК-ийн
Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл болон Хувьцаа эзэмшигчдэд

Бид Худалдаа хөгжлийн банк ХХК ("Банк") болон түүний охин компани (хамтдаа "Групп")-ийн 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон жилүүдийн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан болон тайлбар тодруулгаас бүрдсэн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд аудит хийлээ.

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн талаархи банкны удирдлагын хариуцлага

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (цаашид СТОУС гэх), түүнд нийцүүлэн Монголбанкнаас баталсан заавар, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэж, тайлагнах нь банкны удирдлагын үүрэг, хариуцлага юм. Алдаа, залилт ажиллагааны улмаас материаллагаар буруу илэрхийлэгдээгүй нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд шаардлагатай дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх нь энэхүү хариуцлагад хамаарна.

Аудиторын хариуцлага

Хийсэн аудитын ажилдаа үндэслэн нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргах нь бидний хариуцлага билээ. Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандартын дагуу гүйцэтгэсэн. Энэхүү стандарт нь биднээс нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь материаллаг алдаагүй илэрхийлэгдсэн талаархи зохистой нотолгоог олж авахын тулд аудитаа төлөвлөж гүйцэтгэх ба ёс зүйн шаардлагуудыг дагаж мөрдөхийг шаарддаг.

KPMG-ийн сүлжээний бис даасан гишүүн байгууллагууд нь Швейцарь улсын хуулийн этгээд KPMG International Cooperative (“KPMG International”)-ийн гишүүн юм. KPMG-ийн гишүүн байгулллага бүр хуулийн тусдаа этгээд болно.

Хараат бус аудиторын дүгнэлт (үргэлжлэл)

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан дахь дүн болон тодруулгын талаархи аудитын нотолгоог олж авахын тулд горимуудыг гүйцэтгэх нь мөн аудитын ажилд багтдаг. Горимын сонголт нь аудиторын мэргэжлийн үнэлэлт дүгнэлтээс хамаарах бөгөөд үүнд залилан буюу алдааны улмаас нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг материаллагаар буруу илэрхийлэх эрсдлийн үнэлгээ хамаарна. Эдгээр эрсдлийн үнэлгээг хийхдээ аудитор нь банкны дотоод хяналтын үр дүнтэй байдлын талаар дүгнэлт гаргах биш, харин тухайн нөхцөл байдалд зохистой аудитын горимуудыг зохиох үүднээс банкны нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэх, тэдгээрийг үнэн зөв толилуулахтай холбоотой дотоод хяналтыг авч үздэг. Мөн банкны удирдлагын хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын зохистой байдал, хийсэн тооцооллын үндэслэл болон нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн ерөнхий тайлагналын байдлыг аудитын явцад үнэлдэг.

Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь аудитын дүгнэлт гаргах хангалттай, зохистой үндэслэл болно гэдэгт бид итгэж байна.

Дүгнэлт

Бидний дүгнэлтээр, нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь Группын 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилүүдийн нэгтгэсэн санхүүгийн үр дүн болон нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартад нийцүүлэн Монголбанкнаас баталсан заавар, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн байна.

Бусад

Энэхүү тайлан нь зөвхөн Банкны гишүүдэд, нэгдмэл этгээд болохын хувьд зориулагдсан бөгөөд аливаа нэгэн өөр зорилго агуулаагүй болно. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд банкны гишүүдээс бусад хүмүүсийн өмнө хариуцлага хүлээхгүй болно.

КЭЙ ПИ ЭМ ЖИ АУДИТ ХХК
KPMG AUDIT LLC
УЛААНБААТАР ХОТ
ТТ33977 5543495

KPMG Samjong Accounting Corp.

Кэй Пи Эм Жи Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар хот
2013 оны 3 дугаар сарын 19-ний өдөр

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрхи
Нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(мянган төгрөгөөр)

	Лав-лагаа	2012	2011
Хөрөнгө			
Бэлэн мөнгө ба банк дахь мөнгөн хөрөнгө	*4*	444,813,254	474,964,634
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	*5*	456,801,610	344,267,368
Хараат компани дахь хөрөнгө оруулалт	*6*	2,385,599	2,275,956
Зээл ба урьдчилгаа (цэвэр)	*7*	1,533,271,823	1,123,331,907
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	*8*	-	36,966,114
Хоёрдогч зээл	*9*	7,000,000	7,000,000
Үндсэн хөрөнгө (цэвэр)	*10*	131,590,999	79,144,992
Биет бус хөрөнгө (цэвэр)	*11*	601,831	433,398
Өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгө (цэвэр)	*12*	157,148	579,190
Бусад хөрөнгө	*13*	123,856,952	51,767,230
Хөрөнгийн дүн		**2,700,479,216**	**2,120,730,789**
Өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгө			
Өр төлбөр			
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	*14*	1,402,326,763	1,277,295,962
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	*15*	36,518,483	35,063,555
Буцаан худалдаж авах гэрээгээр борлуулсан үнэт цаас	*16*	1,495,638	171,484,469
Санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	*17*	232,964,084	174,380,516
Татварын өглөг		2,481,600	1,501,188
Гаргасан өрийн бичиг	*18*	600,525,865	207,134,041
Хоёрдогч өглөг	*19*	55,528,846	41,693,522
Бусад өр төлбөр	*20*	128,761,887	72,762,692
Өр төлбөрийн дүн		**2,460,603,166**	**1,981,315,945**
Өөрийн хөрөнгө			
Хувьцаат капитал	*21*	16,525,280	6,610,113
Нэмж төлөгдсөн капитал		19,272,456	7,392,191
Халаасны хувьцаа	*22*	(2,620,626)	(6,001,872)
Дахин үнэлгээний нөөц	*10*	18,555,196	18,702,066
Борлуулахаар эзэмшиж байгаа санхүүгийн хөрөнгийн хэрэгжээгүй олз	*5*	25,807,646	3,736,050
Хуримтлагдсан ашиг		162,336,098	108,976,296
Өөрийн хөрөнгийн дүн		**239,876,050**	**139,414,844**
Өр төлбөр ба өөрийн хөрөнгийн дүн		**2,700,479,216**	**2,120,730,789**

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилүүдийн
Нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

(мянган төгрөгөөр)

	Лав-лагаа	**2012**	**2011**
Хүүний орлого	*23*	213,335,115	143,500,481
Хүүний зардал	*24*	(137,432,198)	(95,359,061)
Хүүний цэвэр орлого		**75,902,917**	**48,141,420**
Шимтгэл, хураамжийн цэвэр орлого	*25*	16,399,523	12,134,233
Үйл ажиллагааны бусад орлого (цэвэр)	*26*	14,303,110	14,176,216
Хүүний бус цэвэр орлого		**30,702,633**	**26,310,449**
Үйл ажиллагааны орлого		**106,605,550**	**74,451,869**
Үйл ажиллагааны зардал	*27*	(32,875,568)	(20,071,451)
Хараат компанийн ашгаас ноогдох хувь	*6*	(2,340,356)	74,955
Үнэ цэнийн бууралтын (алдагдал) ба нөхөлт	*28*	6,554,436	(3,070,865)
Татварын өмнөх ашиг		**77,944,062**	**51,384,508**
Орлогын татварын зардал	*30*	(14,817,338)	(9,282,677)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг		**63,126,724**	**42,101,831**
Бусад дэлгэрэнгүй орлого			
Борлуулахаар эзэмшиж байгаа санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн хэрэгжээгүй цэвэр өөрчлөлт	*5*	22,071,596	3,736,050
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нөөцийн цэвэр өөрчлөлт	*10*	(146,870)	5,284,414
		21,924,726	**9,020,464**
Нийт дэлгэрэнгүй орлого		**85,051,450**	**51,122,295**

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилүүдийн
Нэгтгэсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

	Лав-лагаа	**Хувьцаат капитал**	**Нэмж төлөгдсөн капитал**	**Халаасны хувьцаа**	**Дахин үнэлгээний нөөц**	**Борлуулахаар эзэмшиж байгаа санхүүгийн хөрөнгийн хуримтлагдсан хэрэгжээгүй олз**	**Хуримтлагдсан ашиг**	**Дүн**
2011 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр		6,610,113	7,392,191	(6,001,872)	13,418,276	-	66,873,841	88,292,549
Тайлант үеийн цэвэр ашиг		-	-	-	-	-	42,101,831	42,101,831
Борлуулахаар эзэмшиж байгаа санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн хэрэгжээгүй цэвэр өөрчлөлт	*5*	-	-	-	-	3,736,050	-	3,736,050
Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний олз	*10*	-	-	-	5,284,414	-	-	5,284,414
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	*10*	-	-	-	(624)	-	624	-
2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр		6,610,113	7,392,191	(6,001,872)	18,702,066	3,736,050	108,976,296	139,414,844
2012 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр		6,610,113	7,392,191	(6,001,872)	18,702,066	3,736,050	108,976,296	139,414,844
Тайлант үеийн цэвэр ашиг		-	-	-	-	-	63,126,724	63,126,724
Борлуулахаар эзэмшиж байгаа санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн хэрэгжээгүй цэвэр өөрчлөлт	*5*	-	-	-	-	22,071,596	-	22,071,596
Худалдсан халаасны хувьцаа	*22*	-	11,880,265	3,381,246		-	-	15,261,511
Хувьцааны нэгжийн үнийн өсөлт	*21*	9,915,167	-	-	-	-	(9,915,167)	-
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нөөц	*10*	-	-	-	(146,870)	-	148,245	1,375
2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр		**16,525,280**	**19,272,456**	**(2,620,626)**	**18,555,196**	**25,807,646**	**162,336,098**	**239,876,050**

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилүүдийн
Нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мянган төгрөгөөр)

	Лав-лагаа	**2012**	**2011**
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Цэвэр ашиг		63,126,724	42,101,831
Тохируулга:			
Элэгдэл ба хорогдуулалт	*10, 11, 27*	2,763,673	2,218,699
Хараат компанийн ашгаас ноогдох хувь	*6*	2,340,356	(74,955)
Хүүний цэвэр орлого	*23, 24*	(75,902,917)	(48,141,420)
Орлогын татварын зардал	*30*	14,817,338	9,282,677
Үндсэн хөрөнгө борлуулсаны (олз) гарз		4,841	(351)
Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны гарз	*27*	28,716	302
Үнэ цэнийн бууралтын (олз) гарз	*28*	(6,554,436)	3,070,865
Үйл ажиллагааны бусад орлого		(542,915)	-
Үйл ажиллагааны хөрөнгө, өр төлбөрийн өөрчлөлтийн өмнөх үйл ажиллагааны		81,380	8,457,648
Зээл ба урьдчилгааны өсөлт	*7*	(405,634,813)	(662,841,490)
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаасны (өсөлт) бууралт	*8*	36,966,114	(36,966,114)
Бусад хөрөнгийн (өсөлт) бууралт (*)	*13*	(60,851,432)	(12,562,070)
Харилцагчийн харилцах, хадгаламжийн өсөлт	*14*	125,030,801	357,351,213
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламжийн өсөлт (бууралт)	*15*	1,454,928	(18,521,319)
Бусад өр төлбөрийн өсөлт (бууралт) (*)	*20*	41,979,569	45,347,779
Заавал байлгах нөөцийн өсөлт (бууралт)	*4, 32*	(82,471,171)	(119,348,252)
Бусад санхүүгийн байгууллагаас авах авлагын	*32*	3,613,520	2,949,865
Хүлээн авсан хүү		202,169,315	141,516,264
Төлсөн хүү		(121,796,735)	(87,418,713)
Төлсөн орлогын татвар		(13,836,926)	(9,263,463)
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		**(273,295,450)**	**(391,298,651)**

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилүүдийн
Нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мянган төгрөгөөр)

	Лав-лагаа	**2012**	**2011**
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны			
Худалдан авсан хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	*5*	(87,988,975)	(85,431,472)
Худалдан авсан үндсэн хөрөнгө	*10*	(55,343,822)	(56,033,312)
Худалдан авсан биет бус хөрөнгө	*11*	(490,317)	(264,336)
Борлуулсан өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгө	*12*	669,505	1,283,019
Худалдсан үндсэн хөрөнгө	*10*	422,469	252,000
Хараат компанид оруулсан хөрөнгө	*6*	(2,450,000)	(2,000,001)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**(145,181,140)**	**(142,194,103)**
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	*17*	58,583,568	123,702,369
Буцаан худалдан авах гэрээгээр борлуулсан үнэт цаасны өсөлт (бууралт)	*16*	(169,988,831)	171,484,469
Гаргасан өрийн бичиг	*18*	391,816,583	32,962,459
Хоёрдогч өглөгийн өсөлт	*19*	13,794,728	10,441,893
Худалдсан халаасны хувьцаа	*22*	15,261,511	-
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ		**309,467,559**	**338,591,190**
Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өсөлт (бууралт)		(109,009,031)	(194,901,564)
Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		303,286,464	498,188,028
Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	*32*	**194,277,433**	**303,286,464**

(*) Хуримтлагдсан хүүгийн авлага, хуримтлагдсан хүүгийн өглөгийн өөрчлөлтөөс бусад актив, бусад пассивын хэлбэлзэлийг илэрхийлнэ.

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд нь энэхүү нэгтгэсэн тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

1. ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Худалдаа Хөгжлийн Банк ХХК (цаашид "Банк" гэх) нь Монгол Улсын Компанийн тухай хуулийн дагуу хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани хэлбэрээр зохион байгуулагдсан Монгол Улсын хуулийн этгээд юм. Банк нь Монгол Улсын Банкны тухайн хуулийн дагуу Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 1993 оны 5 дугаар сарын 29-ний өдрийн No.3/149 тоот тушаалаар банкны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан бөгөөд Монголбанкнаас 2002 оны 2 дугаар сарын 27-ны өдөр No.8 тоот тусгай зөвшөөрлийг шинэчилж олгосон.

Дээрх шийдвэр, банкны тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ болон банкны дүрмийн дагуу банк нь мөнгөн хадгаламж, зээл, төлбөр тооцоо, гадаад валют худалдан авах, худалдах болон банкны бусад үйл ажиллагааг өөрийн 22 салбар, 23 тооцооны төвөөр дамжуулан эрхэлж байна.

Банк нь өөрийн 100%-ийн хөрөнгө оруулалттай Ти Ди Би Капитал ХХК-ийг 2008 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдөр байгуулсан. Ти Ди Би Капитал ХХК нь Монгол Улсын Компанийн тухай хуулийн дагуу хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани хэлбэрээр зохион байгуулагдсан Монгол Улсын хуулийн этгээд бөгөөд Компанийн тухай хууль, Иргэний хууль, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд брокер диллер, андеррайтерийн үйл ажиллагаа эрхлэх болсон. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь Банк болон түүний охин компанийн (Хамтад нь Групп гэх)-ийн санхүүгийн тайлангуудаас бүрдэнэ.

Группын шууд хамаарах толгой компани нь Luxembourg хотод үүсгэн байгуулагдсан Globull Investment and Development SCA ("Globull") компани бөгөөд тус группын 65.83 хувийг эзэмшдэг ба Globull Investment and Development ("Globull") компанийн толгой компани нь АНУ-ийн US Global Investment компани юм. US Global Investment компани нь Сентрал Азиа Майнинг ХХК болон ноён Должингийн Эрдэнэбилэг (одоогийн группын ТУЗ-ийн дарга) эзэмшлийн консорциум бөгөөд группын 7.32 хувийг шууд эзэмшдэг. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар US Global-ийн шууд болон шууд бусаар Globull-аар дамжуулан Группд эзэмшиж буй хувь нь ойролцоогоор 73.14 байна. Групп нь 2012 онд нийт 283,877 ширхэг халаасны хувьцаанаас 157,862 ширхэгийг буюу 4.78 хувийг хувийн хөрөнгө оруулагчид худалдсан. Үүний үр дүнд 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар группын эргэлтэнд байгаа нийт энгийн хувьцааны 23.05 болон 18.27 хувь нь иргэн, хувь хүмүүсийн эзэмшилд байна.

2. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН БЭЛТГЭСЭН СУУРЬ

Санхүүгийн тайлан бэлтгэх үндсэн зарчим

Хавсаргасан нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (СТОУС)-д нийцүүлэн Монголбанкнаас батлан гаргасан заавар, журмын дагуу бэлтгэгдсэн.

Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартад нийцэхгүй дараах зүйлс байгаа бөгөөд холбогдох тодруулгуудад дэлгэрэнгүй тайлбарласан болно. Үүнд:

- Зээлийн болзошгүй эрсдлийн сан, авлага, аккредитив, ашиглаагүй зээлийн үүрэг болон өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгийн хасагдуулга
- Хойшлогдсон татварын нягтлан бодох бүртгэл

Группийн удирдлагаас нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг 2013 оны 3 дугаар сарын 18-ны өдөр батлан гаргасан.

Үнэлгээ

Дараахаас бусад зүйлсийн хувьд нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг түүхэн өртгийн зарчмаар бэлтгэсэн.

- Бодит үнэ цэнээр хэмжигдэх дерватив санхүүгийн хэрэгслүүд
- Бодит үнэ цэнээр хэмжигдэх арилжаалах боломжтой санхүүгийн хөрөнгө
- Худалдан авсны дараа бодит үнэ цэнээр бүртгэх болсон үндсэн хөрөнгө

Үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлан гаргасан валют

Группын үйл ажиллагааны валют нь Монгол Улсын үндэсний валют төгрөг юм. Хавсаргасан нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг нэгжийн оронг мянгачилсан төгрөгөөр бэлтгэсэн.

Тооцоолол ба үнэлэмжийн хэрэглээ

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг СТОУС-д нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь таамаглал тооцоолол, үнэлэмж хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлэмж нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэглээ болон бүртгэсэн хөрөнгө, өр төлбөр, орлого зардлын зүйлсийн дүнд нөлөөлдөг. Гүйцэтгэлээрх үр дүн нь эдгээр тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Тооцоолол, түүнийг хийхэд хэрэглэсэн таамаглал, төсөөллийг байнга хянадаг. Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоололд хийсэн өөрчлөлтийн нөлөөллийг өөрчлөлт хийгдсэн тухайн жилд болон ирээдүйн тайлант жилүүдэд тусгадаг.

2. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН БЭЛТГЭСЭН СУУРЬ (үргэлжлэл)

Тооцоолол ба үнэлэмжийн хэрэглээ (үргэлжлэл)

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүнд нөлөөлөхүйц нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг хэрэгжүүлэх Группын шүүмжлэлтэй үнэлэмж болон тооцоололын тодорхойгүй байдлын нэг хэсэг нь зээлийн эрсдлийн сан болон санхүүгийн хэрэгсэлүүдийн үнэлгээ юм.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын шинэчлэлт, өөрчлөлт

(i) СТОУС 7 "Санхүүгийн хэрэглүүр:Тодруулга-д хийсэн өөрчлөлт

Групп нь 2012 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болсон СТОУС 7 "Санхүүгийн хэрэглүүр: Тодруулга"-д хийсэн өөрчлөлтийг мөрдөж эхэлсэн. Энэхүү өөрчлөлтөөр бүтнээрээ данснаас хасагдаагүй шилжүүлсэн санхүүгийн хөрөнгийн төрөл тус бүрээр шилжүүлсэн хөрөнгийн шинж чанар, дансны үлдэгдэл, эрсдэл болон өгөөжийн талаар тодруулахыг шаардсан.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД

Групп нь тайлант жилд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтөөр хэрэгжиж эхэлсэн бодлогоос бусад доор хураангуйлсан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудыг энд үзүүлсэн бүх тайлант жилүүдэд тогтвортойгоор хэрэглэсэн болно.

Нэгтгэлийн суурь

(i) Охин компани

Охин компани нь Групп компаниар удирдагдах бөгөөд охин компани бүрийн санхүүгийн тайлангууд нь охин компани дахь группын хяналт эхэлсэн өдрөөс эхлэн дуусах өдөр хүртэл нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд нэгтгэгдэнэ.

(ii) Хараат компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт

Хараат компаний санхүүгийн болон үйл ажиллагааны бодлогод Групп мэдэгдэхүйц нөлөөтэй боловч хяналтгүй байна. Групп өөр компаний саналын эрхийн 20-50 хувийг эзэмшиж байгаа тохиолдолд мэдэгдэхүйц нөлөөтэй гэж үзнэ.

Хараат компанид оруулсан хөрөнгө оруулалтыг өмчийн аргаар, түүхэн өртгөөр нь хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн. Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан нь хараат компанийн орлого зарлын Группт ноогдох хувь болон өмчийн хөдөлгөөн зэргийн хараат компани дахь эзэмшлийн хувь эхэлсэн өдрөөс зогсох өдөр хүртэл харуулна. Группт ногдох алдагдлын хэмжээ оруулсан хөрөнгийн хувиас хэтэрсэн тохиолдолд хүүгийн дансны үлдэгдэл, урт хугацаат хөрөнгө оруулалт зэргийг тэг хүртэл бууруулж, түүнээс хойшхи алдагдлын хүлээн зөвшөөрөлтийг Группын хүлээх үүрэг хариуцлагын хүрээнд хөнгөлнө.

(iii) Нэгтгэлийн үр дүнд хаагдах ажил гүйлгээ

Нэгтгэсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэх явцад компани хоорондын ажил гүйлгээгээр гарсан компани хоорондын дансны үлдэгдэл, ажил гүйлгээ, хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй орлого зарлага нь устгагддаг. Хараат компанитай хийгдсэн ажил гүйлгээний үр дүнд үүссэн хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олз нь Группын оруулсан хөрөнгө оруулалт руу хаагдана. Харин хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй гарз нь хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олзтой нэгэн адил, гэхдээ зөвхөн хорогдуулгын зардал гараагүй тохиолдолд хааж болно.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Гадаад валютын гүйлгээ

Гадаад валютаар хийгдсэн ажил гүйлгээг тухайн өдрийн албан ханшаар төгрөгт хөрвүүлж, төгрөг валютаар давхар бүртгэдэг. Түүхэн өртгөөр тодорхойлогдсон гадаад валютаарх мөнгө, мөнгө болон хөрвөх хөрөнгө ба өр төлбөрийг нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн ханшаар төгрөг рүү хөрвүүлэн илэрхийлнэ. Хөрвүүлэлтээс үүссэн гадаад валютын ханшийн зөрүүг нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн ба түүхэн өртгөөр бүртгэгдсэн мөнгөн бус хөрөнгө ба өр төлбөрийг уг хөрөнгө, өр төлбөрийн анх үүссэн өдрийн ханшаар төгрөг рүү хөрвүүлдэг. Харин гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн ба бодит үнэ цэнээр бүртгэгдсэн мөнгөн бус хөрөнгө ба өр төлбөрийг уг хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлсон өдрийн ханшаар төгрөг рүү хөрвүүлдэг.

Санхүүгийн хэрэгслүүд

(i) Ангилал

Арилжаалах зориулалтын санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөр нь Группын богино хугацааны дотор худалдах зорилгоор худалдан авч, эзэмшиж байгаа өрийн бичиг, өмчийн үнэт цаас, болон бусад үнэт цааснуудаас бүрддэг. Эдгээрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг тухайн жилийн үр дүнгээр тусгадаг.

Бодит үнэ цэнээр бүртгэж, өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн үр дүнгээр бүртгэх дериватuвууд нь бодит хамгаалалтын хэрэгсэл гэж нэрлээгүй дериватив гэрээнээс бүрдэнэ. Цэвэр авлага (эерэг бодит үнэ цэнэ) позицитой арилжааны дериватuвууд, худалдан авсан опционуудыг арилжааны хөрөнгөөр бүртгэдэг. Харин цэвэр өглөг (сөрөг бодит үнэ цэнэ)-ийн позицитой арилжааны дериватuвууд болон гаргасан/худалдсан опционуудыг арилжааны өр төлбөрөөр бүртгэдэг.

Бодит үнэ цэнээр бүртгэж, өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн ашиг алдагдлаар тусгадаг санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрүүдийг ийнхүү ангилахдаа 1) энэхүү ангилал нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодит байдалтай үл нийцэх байдлыг бууруулдаг, цаашлаад арилгадаг, 2) холбогдох санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөр нь ямар нэгэн бүлэг санхүүгийн хөрөнгийн, санхүүгийн өрийн эсвэл хоёулангийн бүлэгт багтдаг ба бичиж баримтжуулсан эрсдлийн менежментийн эсвэл хөрөнгө оруулалтын стратегийн дагуу тэдгээрийн үр өгөөжийг бодит үнэ цэнэ дээр нь тулгуурлан үнэлж, удирддаг, 3) иж бүрдэл байх буюу иж бүрдлээс нь салгахгүй байх шалгуурт нийцээгүй дериватив эсэхийг харгалзан үзнэ.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Санхүүгийн хэрэгслүүд (үргэлжлэл)

(i) Ангилал (үргэлжлэл)

Бодит үнэ цэнээр бүртгэж, өөрчлөлтийг нь тухайн жилийн ашиг алдагдлаар бүртгэдэг санхүүгийн өр төлбөрүүдийг бодит үнэ цэнээр тайланд тусгах ба бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг тайлант жилийн үр дүнгээр тусгана.

Богино хугацаанд арилжааны зорилгоор бус харилцагчдад олгосон мөнгийг зээл ба урьдчилгаа гэж үздэг. Зээл ба урьдчилгаа нь харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаанаас бүрдэх ба буцаан цуглуулах боломжтой дүнгээр буюу эрсдлийн санг хассан дүнгээр тайлагнадаг. Эрсдлийн санг Сангийн Яам ба Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн хамтран баталсан “Активыг ангилах, активын эрсдлийн санг байгуулах “ журмын дагуу тооцдог.

Гэрээний хугацаа дуустал эзэмших актив нь тогтмол буюу тодорхой төлбөр бүхий гэрээний тодорхой хугацаатай, Групп нь хугацааг дуустал эзэмших, эзэмшиж чадах ба анхнаасаа арилжааны болон арилжаалах боломжтой гэж тогтоон заагаагүй дерватив бус санхүүгийн хөрөнгө юм. Ийм санхүүгийн хөрөнгөд Группын эзэмшиж буй хөрөнгө оруулалтын үнэт цааснууд багтана.

Арилжаалах боломжтой хөрөнгө гэж арилжаалах зорилгоор эзэмшиж байгаа болон гэрээний хугацааг дуустал эзэмших активаас бусад санхүүгийн хөрөнгийг хэлнэ.

(ii) Анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөрийг анх үүсэх үеийн бодит үнэ цэнээр бүртгэх ба бодит үнэ цэнийг нь тухайн жилийн үйл ажиллагааны ашиг алдагдлаар бүртгэхгүй хөрөнгө ба өр төлбөрийн хувьд бодит үнэ цэнэ дээр тэдгээрийг худалдан авах эсвэл гаргахтай шууд холбоотой гарсан зардлыг нэмж бүртгэнэ.

(iii) Дараах үеийн хүлээн зөвшөөрөлт

Бүх арилжааны санхүүгийн хөрөнгө, өр, бодит үнэ цэнээр бүртгэж, өөрчлөлтийг тайлант жилийн ашиг алдагдлаар тусгадаг дерватив, санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүд, арилжаалах боломжтой санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийг анх бүртгэлд тусгаснаас хойш бодит үнэ цэнээр нь үнэлж бүртгэнэ. Харин идэвхитэй зах зээл дээр зарлагадсан үнэ ханшгүй ба бодит үнэ цэнийг нь найдвартай хэмжих боломжгүй санхүүгийн хөрөнгө, өрийг өртөг ба ажил гүйлгээний өртөг зардлын нийлбэрээс үнэ цэнэ бууралтын алдагдлыг хассан дүнгээр тайланд тусгана.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

(iii) Дараах үеийн хүлээн зөвшөөрөлт (үргэлжлэл)

Арилжааны хэрэгслүүд болон арилжаалах боломжтой хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүсэх ашиг алдагдлыг орлогын тайлан болон эзэмшигчийн өмчийн хэсэгт тус тус тусгана.

Арилжааны бус санхүүгийн өр, зээл болон авлагууд, гэрээний хугацаа дуусах хүртэл эзэмших хөрөнгүүдийг хорогдуулсан өртгөөс үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр бүртгэдэг. Хорогдуулсан өртөгийг бодит хүүгийн аргаар тооцон хорогдуулна. Урамшуулал ба хөнгөлөлт, ажил гүйлгээний өртгийг тухайн хэрэгслийн дансны үнэд оруулах ба бодит хүүгийн хувь хэмжээнд үндэслэн хорогдуулдаг.

Санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийг бүртгэлээс хасах

(i) Санхүүгийн хөрөнгө

Групп тухайн санхүүгийн хөрөнгөөс орж ирэх мөнгөн гүйлгээг авах гэрээний эрхийн хугацаа дууссан, эсвэл тухайн хөрөнгөөс орж ирэх мөнгөн гүйлгээг эзэмших гэрээний эрхээ бусдад шилжүүлсэн, эсвэл уг мөнгөн гүйлгээг нэг ба түүнээс дээш этгээдэд тодорхой шалгуур хангасан тохиолдолд төлөх үүрэг хүлээх болсон, эсвэл хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой эрсдэл ба өгөөжийг бусдад бодитойгоор шилжүүлсэн бол санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасна.

Группын хувьд өмнө нь бүртгэлдээ тусгасан байсан санхүүгийн хөрөнгийг бусдад шилжүүлэх боловч тэдгээр санхүүгийн хөрөнгийн бараг бүх өгөөж болон эрсдэлийг хадгалсан хэвээр үлдэх хэлцэл хийх тохиолдол байдаг. Харин санхүүгийн хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой өгөөж болон эрсдлийг шилжүүлээгүй ч бас өөртөө хадгалж үлдээхгүйгээр тохирсон хэлцлийн хувьд тухайн хөрөнгийг хяналт тавьж чадахгүй тухайлбал тухайн шилжүүлсэн хөрөнгийг гуравдагч этгээдэд худалдаж чадахгүй болсон бол шилжүүлсэн хөрөнгийг бүртгэлээс хасдаг. Харин хөрөнгөнд хяналт тавих эрхийг хадгалж үлдсэн бол Групп уг хөрөнгийг өөрийн оролцооны хэр хэмжээгээр өөрөөр хэлбэл шилжүүлсэн хөрөнгийн үнэ цэнийн өөрчлөлтөнд хэдий хэмжээгээр өртсөн хэвээр байгаа хувь хэмжээгээр нь бүртгэлдээ хэвээр үлдээнэ.

Дээрх бүртгэлээс хасах шалгуурыг заавал тухайн хөрөнгийн хувьд бүхэлд нь эсвэл бүлэг ижил төсөөтэй санхүүгийн хөрөнгийн хувьд хэрэглэнэ гэхээсээ илүү хэрвээ тохиромжтой бол хөрөнгийн зарим хэсгийг хэсэгчлэн шилжүүлэх үед ч баримтална. Хөрөнгийн хэсгийг шилжүүлэхэд тэрхүү хэсэг нь тусгайлан тогтоосон мөнгөн урсгал, тухайн хөрөнгийн тодорхой хувь хэсэг эсвэл тусгайлан тогтоосон мөнгөн урсгалын тодорхой хувь хэсэг байх ёстой.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийг бүртгэлээс хасах (үргэлжлэл)

(ii) Санхүүгийн өр төлбөр

Санхүүгийн өр төлбөрийг гэрээний үүрэг биелэгдсэн, цуцлагдсан эсвэл гэрээний хугацаа дууссан тохиолдолд бүртгэлээс хасна. Хэрэв одоогийн санхүүгийн өрийг хуучин зээлдүүлэгчээсээ өөр санхүүгийн өрийн хэрэгслээр солих тохиолдолд шинэ санхүүгийн өрийг хуучнаас нь өөр нөхцлөөр эсвэл одоогийн нөхцлийг нэлээд өөрчилсөн бол хуучин өрийг бүртгэлээс хасч шинэ өрийг бүртгэлд тусгах ба хоёр өрийн бүртгэлийн үнийн зөрүүг иж бүрэн орлогын тайланд тусгана.

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс нь касс дахь бэлэн мөнгө болон анхны гэрээний хугацаа нь гурван сараас богино бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөнд бага өртдөг ба богино хугацааны үүргүүдийг төлж барагдуулахад ашигладаг, хязгаарлагдаагүй, банк болон бусад санхүүгийн байгууллагуудад байршуулсан харилцах, хадгаламжаас бүрдэж байна.

Үндсэн хөрөнгө

(i) Хүлээн зөвшөөрөлт, дараах үеийн үнэлгээ

Үндсэн хөрөнгийн анхны өртөг нь худалдаж авсан үнэ, импортын татвар, нөхөн олгохгүй худалдан авалтын бусад татварууд болон хөрөнгийг байршуулах газар болон зориулалтаар нь ашиглахад бэлэн болгохтой шууд холбоотой гарах зардлаас бүрддэг. Анх бүртгэлд тусгаснаас хойш бодит үнэ цэнийг нь найдвартай тодорхойлох боломжтой хөрөнгүүдийг дахин үнэлгээний дүнгээр буюу дахин үнэлгээ хийсэн өдрийн бодит үнэ цэнээс хуримтлагдсан элэгдэл болон хуримтлагдсан үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр бүртгэнэ. Үндсэн хөрөнгийг ашиглалтанд оруулснаас хойш гарсан зардлуудыг тухайлбал засвар үйлчилгээний зардлыг тухайн зардал гарсан жилийн үр дүнгийн тайланд тусгадаг. Харин тухайн зардал гарснаар хөрөнгийг анх авах үеийн тооцоолсон бүтээмж нэмэгдэж, хөрөнгөөс олох эдийн засгийн ирээдүйн үр өгөөжийг нэмэгдүүлсэн гэдэг нь тодорхой батлагдаж байвал гарсан зардлыг хөрөнгийн өртөг дээр нэмж капиталжуулна.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Үндсэн хөрөнгө (үргэлжлэл)

(i) Хүлээн зөвшөөрөлт, дараах үеийн үнэлгээ (үргэлжлэл)

Групп нь дахин үнэлгээнд хамрагдсан үндсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ нь дансны үнээсээ материаллаг зөрүүтэй болгохгүйн тулд үндсэн хөрөнгөө дахин үнэлдэг. Дахин үнэлгээний нэмэгдлийг дахин үнэлгээний нөөц дансанд тусгана. Харин дахин үнэлгээний бууралтыг тухайн хөрөнгийн хувьд үүссэн өмнөх жилийн нэмэгдлийн дүнг тэг болтол дахин үнэлгээний нөөц дансыг бууруулна. Бусад бүх тохиолдолд дансны үнийн бууралтыг иж бүрэн орлогын тайланд тусгана.

(ii) Элэгдэл

Үндсэн хөрөнгийг шулуун шугамын аргаар тэдгээрийн тооцоолсон ашиглагдах жилээр элэгдүүлж иж бүрэн санхүүгийн тайланд тусгадаг ба тооцоолсон ашиглагдах жилүүд дараах байдалтай байна.

- Барилга — 40 жил
- Конторын тоног төхөөрөмж ба тээврийн хэрэгсэл — 10 жил
- Компьютер — 3-5 жил

Дуусаагүй барилга

Дуусаагүй барилга гэж шинээр барьж эхэлсэн боловч ашиглалтанд ороогүй байгаа барилгын өртөг юм. Барилгын барьж буй хугацаанд дуусаагүй барилгад элэгдэл тооцоогүй болно.

Биет бус хөрөнгө

(i) Худалдан авсан биет бус хөрөнгө

Группын худалдан авсан биет бус хөрөнгийг анхны өртгөөс хуримтлагдсан хорогдуулга болон бусад үнэ цэнийн бууралтыг хассан дүнгээр тайлагнасан.

(ii) Хорогдуулалт

Ашиглагдах хугацаа тодорхой биет бус хөрөнгийг шулуун шугамын аргаар тэдгээрийн тооцоолсон ашиглагдах жилээр хорогдуулж иж бүрэн орлогын тайланд тусгадаг. Тооцоолсон ашиглагдах жил дараах байдалтай байна.

- Программ хангамж, лиценз — 3 жил

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Группын активын дансдад үнэ цэнийн бууралт үүссэн шинж тэмдэг байгаа эсэхийг тодорхойлохын тулд тайлант хугацааны эцэст активын дансдын бүртгэлийн дүнг үнэлж, хянадаг. Хэрвээ үнэ цэнийн бууралтын шинж тэмдэг илэрвэл тухайн активын нөхөн төлөгдөх үнэ цэнийг тооцоолдог.

(i) Зээл ба урьдчилгаа

Зээл ба урьдчилгааг зээлийн болзошгүй алдагдлын санг хассан дүнгээр тайлагнадаг. Болзошгүй алдагдлын санг зээл ба урьдчилгааны үлдэгдэлд хийдэг байнгын хяналт шалгалтын үр дүнд үнэ цэнэ буурсан буюу муудсан гэж тогтоосон зээл ба урьдчилгааны дансны үнийг Сангийн Яам болон Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн хамтран баталсан “Активыг ангилах, активын эрсдлийн санг байгуулах” журмын дагуу тодорхойлсон эргэн төлөгдөх дүн хүртэл нь бууруулан байгуулдаг. Болзошгүй алдагдлын санг нэмэгдүүлэх бичилтийг иж бүрэн орлогын тайланд тусгадаг. Зээл төлөгдөхгүй нь тодорхой болж, бүх шүүх, эрх зүйн арга хэмжээнүүдийг гүйцэтгэж, эцсийн алдагдлын хэмжээг тогтоосон тохиолдолд зээлийг данснаас хасна.

Монголбанкны Эрсдлийн сан байгуулах журмын дагуу Групп нь активын хугацааны ба чанарын үзүүлэлтүүд дээр үндэслэн хүчин зүйлсийг тооцон ангилж, эрсдлийн санг байгуулдаг. Энэхүү аргачлалын дагуу зээлийг ангилах ба хэвийн зээлд 0%, хугацаа хэтэрсэн зээлд 5%, хэвийн бус зээлд 25%, эргэлзээтэй зээлд 50%, муу зээлд 100%-иар тус тус эрсдлийн санг байгуулдаг. СТОУС-ын дагуу хорогдуулсан өртгөөр хэмжигддэг активын үнэ цэнийн бууралтыг тухайн хөрөнгийн дансны үнэ ба хөрөнгийн анх үүсэх үеийн бодит хүүгийн хувиар дискаунтласан ирээдүйн мөнгөн гүйлгээний өнөөгийн үнэ цэнэ хоёрын зөрүүгээр тодорхойлдог.

Зээлийг чанарын үзүүлэлтүүдээр ангилахад зээлийн баримтын бүрдүүлэлт, зээлдэгчийн санхүүгийн үзүүлэлтүүд, барьцаа хөрөнгийн үнэлгээ болон зээлийн эргэн төлөлтийн хуваарийг өөрчилсөн эсэх зэргийг харгалзан үздэг.

Хэрвээ хожим нь үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг бууруулах үйл явдал гарвал үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг буцаах байдлаар иж бүрэн орлогын тайланд тусгана.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

(ii) Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс, зээл ба урьдчилгаанаас бусад актив

Групп тухайн хөрөнгөнд үнэ цэнийн бууралт үүссэн гэдэг шинж тэмдэг байгаа эсэхийг тайлант хугацааны эцэст үнэлж тодорхойлдог. Хэрэв үнэ цэнийн бууралтын шинэ тэмдэг илэрвэл эсвэл тухайн хөрөнгийн хувьд жил бүр үнэ цэнийн бууралтыг үнэлэх зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд тухайн хөрөнгийн ирээдүйд нөхөн төлөгдөх дүнг тооцоолдог. Нөхөн төлөгдөх дүн нь тухайн хөрөнгийн буюу мөнгө үүсгэгч нэгжийн бодит үнэ цэнээс борлуулахад гарах зардлыг хассан дүн ба ашиглагдах үеийн үнэ цэнийн аль ихээр тодорхойлогдоно. Ашиглагдах үеийн үнэ цэнийг тодорхойлохдоо тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн урсгалын дүнг татварын өмнөх дискаунтын хувиар дискаунтласан өнөөгийн үнэ цэнээр тогтооно. Дискаунтын хувь нь мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ болон тухайн хөрөнгөтэй холбоотой үүсэх эрсдлийн одоогийн зах зээлийн үнэлэмжийг тусгасан байх ёстой. Бусад хөрөнгүүдээс хамааралгүйгээр бие даасан мөнгөн урсгалыг бий болгодоггүй хөрөнгийн хувьд тухайн хөрөнгийн харъяалагдах мөнгө үүсгэгч нэгжийн хувьд нөхөн төлөгдөх дүнг тодорхойлно. Мөнгө үүсгэгч нэгж буюу хөрөнгийн дансны үнэ нь нөхөн төлөгдөх дүнгээс их байвал үнэ цэнийн бууралтын алдагдал үүсгэнэ. Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг иж бүрэн орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрнө.

Нөхөн төлөгдөх дүнг тооцоход ашигласан үнэлгээ, тооцоололд өөрчлөлт гарсан тохиолдолд үнэ цэнийн алдагдлыг буцаадаг. Ингэхдээ хөрөнгийн байх байсан дансны үнэ буюу өмнөх үнэ цэнийн бууралтыг оруулахгүйгээр тооцвол байх байсан хөрөнгийн дансны үнийг нэмэгдүүлэхгүй байхаар тооцоолж буцаана. Үнэ цэнийн алдагдлын буцаалтын бичилтийг иж бүрэн орлогын тайланд тусгадаг.

Буцаан худалдан авалтын гэрээнүүд

Групп нь хоорондоо ижил төстэй хөрөнгө оруулалтыг ирээдүйд тогтмол үнээр, тогтоосон хугацаанд дахин худалдах (худалдан авах) зорилгоор хөрөнгө оруулалтыг худалдан авах (борлуулах) гэрээ хийдэг. Ирээдүйд буцаан худалдах үүрэгтэй тул худалдан авсан хөрөнгө оруулалтыг санхүүгийн тайланд тусгахгүй. Харин тэдгээрийг худалдан авахад төлсөн дүнгээр банк болон харилцагчдад олгосон зээл гэж бүртгэдэг. Зээлийн авлагыг худалдан авсан үнэт цаасаар баталгаажсан гэж үзнэ. Репо гэрээний дагуу худалдсан хөрөнгө оруулалтыг балансаас хасахгүй ба арилжааны эсвэл арилжаалах боломжтой хөрөнгийн аль тохирохоор бүртгэж, тайлагнана. Хөрөнгө оруулалтыг худалдсанаар хүлээн авсан мөнгийг бусад банк эсвэл харилцагчдад төлөх өр гэж бүртгэнэ. Хөрөнгө оруулалтыг худалдах, буцаан худалдан авсанаас үүсэх зөрүүг хүүгийн орлого эсвэл зардал гэж бүртгэх ба гэрээний хугацааны туршид бодит хүүгийн аргаар хуримтлуулан бүртгэдэг.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Хувьцаат капитал

(i) Энгийн хувьцаа

Энгийн хувьцааг өөрийн хөрөнгөөр ангилна. Энгийн хувьцаа, энгийн хувьцааны опцион гаргахтай шууд холбоотой гарсан зардлуудыг татварыг нь суутгасан цэвэр дүнгээр өөрийн хөрөнгийг бууруулан бүртгэдэг.

(ii) Халаасны хувьцаа

Өөрийн хөрөнгөөр бүртгэсэн энгийн хувьцааг эргүүлэн худалдан авахдаа төлсөн, ийнхүү худалдан авахтай холбоотой гарсан бүх зардлуудыг, татварыг нь хассан цэвэр дүнгээр өөрийн хөрөнгийг бууруулан бүртгэдэг. Эргүүлэн худалдан авсан хувьцааг халаасны хувьцаагаар ангилах ба нийт өөрийн хөрөнгийн бууралт байдлаар харуулдаг. Харин халаасны хувьцааг дахин гаргасан, худалдсан бол хүлээн авсан мөнгөн дүнгээр өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх ба тухайн гүйлгээнээс бий болсон илүү ба дутуугийн зөрүүг хуримтлагдсан ашгаас нөхөх эсвэл ашгийг нэмэгдүүлэх байдлаар залруулдаг.

Нөөцийн сан

Групп нь өнгөрсөн үйл явдлын улмаас хуулиар үүрэг хүлээсэн эсвэл засаж сайжруулахаар үүрэг хүлээсэн бөгөөд энэхүү үүргийг барагдуулахад эдийн засгийн өгөөжийг зарцуулах өндөр магадлалтай бол нөөцийн санг балансад тусгадаг. Мөнгөний цаг хугацааны нөлөөлөл өндөр бол ирээдүйн мөнгөн зарлагын дүнг татварын өмнөх дискаунтын хувиар дискаунтлан сангийн дүнг тодорхойлно. Дискаунтын хувь нь мөнгөнийн цаг хугацааны үнэ цэнэ болон тухайн өр төлбөртэй холбоотой эрсдлийн одоогийн зах зээлийн үнэлэмжийг тусгасан байх ёстой.

Сегментийн тайлагнал

Үйл ажиллагааны сегмент нь бусад бүрэлдэхүүн хэсгүүдтэй хийсэн ажил гүйлгээ болон бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэсэнээс орлого олж, зарлага гаргадаг Группын нэг бүрэлдэхүүн хэсэг юм. Бүх сегментүүдийн үйл ажиллагааны үр дүнг Компанийн гүйцэтгэх үйл ажиллагааны шийдвэр гаргагч (“ГҮАШГ”) тогмол хянаж, сегментэд хуваарилагдах нөөцийг тодорхойлох, гүйцэтгэлийг болон санхүүгийн мэдээллийг салган харах боломж зэргийг үнэлдэг.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Орлого

(i) Хүүгийн орлого

Хүүгийн орлого ба зардлыг аккруэль сууриар иж бүрэн орлогын тайланд тусгадаг ба хөрөнгийн бодит үр өгөөжийг харгалздаг. Хүүгийн орлого ба зардал нь хөнгөлөлт, урамшууллын хорогдол буюу хүүтэй зээлийн хэрэгслийн дансны үнэ ба бодит хүүгийн аргаар хорогдуулсаар төлөгдөх хугацааны эцэст гарах дүн хоорондын зөрүүгээс бүрдэнэ. Гэхдээ Групп нь зээл анх олгох өртөг зардал болон үйлчилгээний шимтгэлийг бодит хүүгийн аргаар хорогдуулахгүй, шууд тайлант жилийн үйл ажиллагааны орлого, зардлаар бүртгэдэг.

(ii) Хураамж, шимтгэлийн орлого

Хураамж, шимтгэлийн орлого нь харилцагчдад санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлснээр авч байгаа төлбөр юм. Хураамж, шимтгэлийн орлогыг тухайн үйлчилгээг үзүүлсэн үед орлогоор бүртгэнэ.

(iii) Түрээсийн орлого

Түрээсийн орлогыг түрээсийн гэрээний хугацааны туршид нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд шулуун шугамын аргаар бүртгэдэг. Түрээсийн урамшууллыг нийт түрээсийн орлогын бүрдэл хэсэг гэж үздэг.

Үйл ажиллагааны түрээсийн төлбөр

Үйл ажиллагааны түрээсийн төлбөрийг түрээсийн гэрээний хугацааны туршид нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд шулуун шугамын аргаар бүртгэдэг. Хүлээн авсан түрээсийн урамшууллыг нийт түрээсийн зардлын бүрдэл хэсэг гэж үзэх ба түрээсийн гэрээний хугацааны туршид хорогдуулан бүртгэнэ.

Орлогын албан татвар

Орлогын албан татвар нь зөвхөн тайлант жилд ноогдуулсан орлогын албан татвараас бүрдэнэ.

Тайлант жилийн татвар гэдэг нь тухайн жилийн татвар ногдуулах орлогод балансын өдрөөр хүчин төгөлдөр эсвэл хүчин төгөлдөр болох нь тодорхой татварын хувь хэмжээг ашиглан ногдуулсан татварын хүлээгдэж буй өр эсвэл авлага болон өмнөх жилүүдийн татварын өртэй холбоотой залруулгаас бүрдэнэ.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Орлогын албан татвар (үргэлжлэл)

2010 оны 5 дугаар сард Сангийн яамнаас хойшлогдсон татварын зөрүүг зохицуулах тухай журам гарсан. Гэвч Монгол улсын татварын алба уг журмыг хэрэгжүүлж эхлээгүй, Татварын хууль тогтоомжид оруулж, тусгаагүй ба энэ нь аж ахуйн нэгжүүд, арилжааны банкууд, болон татварын байгууллагууд хойшлогдсон татварын талаарх мэдлэг бага байгаатай холбоотой. Энэ журмыг хэрэглэж эхлэхийн тулд журам, аргачлал гаргах, татварын зөвлөхүүдтэй ярилцлага хийх, сургалт зохион байгуулах шаардлагатай байна. Монголбанк нь хойшлогдсон татварын өр, хөрөнгийг тооцоолох журам аргачлал боловсруулахаар төлөвлөж байгаа ба арилжааны банкуудын хойшлогдсон татварын хөрөнгө, өрийн бүртгэл СТОУС-д нийцэхгүй байгаа гэдгийг хүлээн зөвшөөрч байгаа болно.

Ажилчдын тэтгэмж

Групп нь улсын нийгмийн даатгалын системд ажил олгогчоос төлдөг нийгмийн даатгалын шимтгэлийн төлбөрөөс өөр тэтгэвэрт гарах үеийн тэтгэмжийг олгодоггүй. Группээс төлөх ажил олгогчийн шимтгэлийг төлөхөөр хуримтлуулсан жилийн нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгадаг.

Ноогдол ашиг

Ноогдол ашгийг зарласан тайлант хугацааны санхүүгийн тайланд өглөгөөр бүртгэдэг.

Группд хэрэгжүүлээгүй байгаа шинээр гарсан СТОУС-ууд ба тэдгээрийн тайлбарууд

Дараах хэд хэдэн стандарт, тэдгээрийн тайлбарууд шинээр гарсан, өөрчлөгдсөн боловч тэдгээр нь 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар хүчин төгөлдөр болоогүй тул энэхүү санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд хэрэглээгүй болно.

- 2011 оны 6 дугаар сард Олон Улсын нягтлан бодох бүртгэлийн стандартын хороо НББОУС 1 Санхүүгийн тайлангийн тайлбар тодруулгад нэмэлт өөрчлөлт оруулсан нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын зүйлсүүдийг бүлэглэн орлогын зүйлсүүдийг бүлэглэн орлогын тайланд дахин ангилахаар тусгасан. Нэмэлт өөрчлөлтийн шаардлага нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын зүйлс болон ашиг алдагдал нь нэг эсвэл тус тусдаа тайлан байх явдал юм. Одоогийн байдлаар Групп нь эдгээр стандартын өөрчлөлт нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд ямар нөлөөтэй эсэхийг үнэлж, судалж байна.

3. НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГУУД (үргэлжлэл)

Группд хэрэгжүүлээгүй байгаа шинээр гарсан СТОУС-ууд ба тэдгээрийн тайлбарууд (үргэлжлэл)

- 2011 оны 5 дугаар сард Олон Улсын нягтлан бодох бүртгэлийн стандартын хороо нь СТОУС 10 гарсантай холбогдуулан СТОУС 10 Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, СТОУС 11 Хамтарсан хэлцэл, СТОУС 12 Бусад байгууллагад оруулсан хөрөнгийн тодруулга болон НББОУС 27 Салангид санхүүгийн тайлан-д нэмэлт өөрчлөлт оруулсан ба салангад санхүүгийн тайлан бэлтгэх зааварт өөрчлөлт ороогүй бөгөөд НББОУС 28 Хараат компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт нь СТОУС 10 болон 11-д хийгдсэн өөрчлөлтийг дагуу нэмж тодруулсан.

  Дээрхи стандартууд нь 2013 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр үйлчилнэ. Хэдийгээр СТОУС 12 хүчин төгөлдөр үйлчилж эхлээгүй ч гэсэн тухайн стандартын дагуу байгууллагууд нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг хийхийг зөвшөөрсөн. Одоогийн байдлаар Групп нь эдгээр стандартын өөрчлөлт нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд ямар нөлөөлөлтэй эсэхийг үнэлж, судалж байна.

- 2011 оны 5 дугаар сард Олон Улсын нягтлан бодох бүртгэлийн стандартын хороо нь СТОУС хүрээнд зах зээлийн үнийн хэмжилтийн талаархи заавчилгаа болдог СТОУС 13 Зах зээлийн үнийн хэмжилт гаргасан. Уг стандарт нь бодит үнэ цэнийг тодорхойлсон бөгөөд бодит үнэ цэнийн хэзээ, ямар тохиолдолд хэрэглэх заавар нь бусад СТОУС-д тусгагдсан учир бодит үнэ цэнийн хэмжилтийн талаар илүү дэлгэрэнгүй тодруулж тусгасан. СТОУС 13 нь 2013 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр үйлчлэх бөгөөд Одоогийн байдлаар Групп нь эдгээр стандартын өөрчлөлт нь нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд ямар нөлөөлөлтэй эсэхийг үнэлж, судалж байна.

4. БЭЛЭН МӨНГӨ БА БАНК ДАХЬ МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Касс дах бэлэн мөнгө	55,558,591	50,082,881
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан мөнгө	138,718,842	168,120,730
Монголбанк дахь харилцах (*)	250,535,821	256,761,023
	444,813,254	474,964,634

(*) 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Монголбанкны шаардлагын дагуу харилцагчаас татан төвлөрүүлсэн харилцах, хадгаламжийн хоёр долоо хоногийн дундаж үлдэгдлийн 12 хувь (2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 11 хувь байсан)-иас багагүй нөөцийг Монголбанкинд байршуулах ёстой бөгөөд 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар заавал байх нөөцийн дүн 168,064,650 мянган төгрөг болон 255,054,560 мянган төгрөг байна. Өдрийн дундаж үлдэгдлийн хувьд Групп нь өдөр бүрийн эцэст заавал байлгах нөөцийн 50 хувиас багагүй дүнг байлгах ёстой.

5. ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮНЭТ ЦААС

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Арилжаалах боломжтой хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас		
Хаалттай компанийн өмчийн үнэт цаас, өртгөөр (*1)	1,527,104	14,136,462
Өмчийн үнэт цаас, зах зээлийн үнээр (*2)	47,462,745	24,846,858
Монголбанкны үнэт цаас (*3)	46,183,485	199,298,305
	95,173,334	238,281,625
Арилжаалах хугацаа хүртэл эзэмших хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас		
Засгийн газрын бонд	359,931,276	103,332,743
Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас (*4)	1,697,000	2,653,000
	361,628,276	105,985,743
	456,801,610	344,267,368

5. ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮНЭТ ЦААС (үргэлжлэл)

(*1) Хаалттай компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт нь хөрөнгийн биржид бүртгэлгүй компаниудад оруулсан хөрөнгө оруулалтууд бөгөөд өртгөөр нь бүртгэсэн. Тэдгээрийг нийтэд арилжаалдаггүй тул бодит үнэ цэнийг найдвартай тооцоолох боломжгүй ба тооцооллын зөрүү маш их гарна гэж үзэж байна.

(*2) 2012 оны тайлант жилд Групп өмчийн үнэт цаас худалдан авч арилжаалах боломжтой хөрөнгө оруулалтын хувьцаа гэж ангилсан. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр энэхүү хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтөөс үүссэн 22,071,596 мянган төгрөгийн хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олзыг өмчид бусад дэлгэрэнгүй орлогоор тайлагнасан. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дээрх өмчийн үнэт цааснуудын 2,264,827 мянган төгрөг нь бодит үнэ цэнийн 1 дүгээр түвшинд 42,933,091 мянган төгрөг нь 3 дугаар түвшинд байна.

(*3) Групп Монголбанкны үнэт цаасыг хугацаа нь дуусахаас өмнө борлогдох боломжтой гэж үзэн арилжаалах боломжтой хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас гэж ангилсан. 2011 он болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр Монголбанкны үнэт цаасны бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэйгээ ойролцоо байсан учир хүлээн зөвшөөрөгдөөгүй олз гарз үүсээгүй. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр уг хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ 2 дугаар түвшинд байна.

(*4) Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас нь Монголын Ипотекийн Корпораци ХХК-аас (МИК) гаргасан үнэт цаасыг илэрхийлнэ.

6. ХАРААТ КОМПАНИ ДАХЬ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
МИК ХХК-д оруулсан хөрөнгө оруулалт (*1)	2,385,599	2,275,956
ТиДиБи Медиа ХХК-д оруулсан хөрөнгө оруулалт (*2)	-	-

(*1) Групп нь 2009 онд Монголын Ипотекийн Корпорацийн нийт энгийн хувьцааны 9.1 хувийг худалдан авч 201,000 мянган төгрөгийн хөрөнгө оруулалт хийсэн ба энэ нь 2010 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрхи хараат компанид оруулсан хөрөнгө оруулалтад хамаарч байна. Групп 2011 оны 8 дугаар сарын 4-нд 2,000,001 мянган төгрөгийн нэмэлт хөрөнгө оруулалт хийснээр Группын Монголын Ипотекийн Корпораци дахь өмчлөлийн хувь нь өсч ойролцоогоор 31.6% болсон.
2011 оны 8 дугаар сарын 04-ны өдрөөс эхлэн Групп МИК-д оруулсан хөрөнгө оруулалтаа өмчийн аргаар бүртгэж, 2012 болон 2011 онуудад тус тус 109,644 мянга болон 74,955 мянган төгрөгийн ашгийн ноогдох хувийг хүлээн зөвшөөрсөн.
Одоогоор Монголын Ипотекийн Корпораци нь арилжааны банкуудын гаргасан ипотекийн зээлийг худалдан авч, ипотекийн үнэт цаас гаргаж байна.

6. ХАРААТ КОМПАНИД ОРУУЛСАН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ (үргэлжлэл)

(*2) 2012 онд ТиДиБи Медиагийн хувьцааны 49 хувийг 2,450,000 мянган төгрөгөөр авсан. Мөн 2012 онд ТиДиБи Медиагийн хувьцааны алдагдлаар 2,450,000 мянган төгрөг бүртгэсэн. ТиДиБи Медиагийн 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ээрх санхүүгийн мэдээлллийг ашиглаж өмчийн аргыг хэрэглэсэн.

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ээрх хараат компаниудын хураангуй санхүүгийн үзүүлэлтүүд дараах байдалтай байна:

Санхүүжигч	**2012 Мян.төг**		**2011 Мян.төг**	
	Хөрөнгө	Өр төлбөр	Хөрөнгө	Өр төлбөр
Монголын Ипотекийн Корпораци	18,344,787	10,809,499	11,582,366	4,389,081
ТиДиБи Медиа	4,382,508	4,396,561	-	-

Санхүүжигч	**2012 Мян.төг**		**2011 Мян.төг**	
	Үйл ажиллагааны орлого	Цэвэр ашиг	Үйл ажиллагааны орлого	Цэвэр ашиг
Монголын Ипотекийн Корпораци	2,362,788	427,121	1,101,881	125,841
ТиДиБи Медиа	40,356	(5,024,054)	-	-

7. ЗЭЭЛ БА УРЬДЧИЛГАА (ЦЭВЭР)

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	1,530,158,608	1,131,816,506
Гүйцэтгэх удирдлага, захирлууд болон ажилчдад олгосон зээл	16,605,055	9,435,210
	1,546,763,663	1,141,251,716
Зээлийн болзошгүй эрсдлийн сан	(13,491,840)	(17,919,809)
Зээл ба урьдчилгааны цэвэр дүн	1,533,271,823	1,123,331,907

Тайлант жилийн зээлийн болзошгүй эрсдлийн сангийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна.

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	17,919,809	14,003,824
Эрсдлийн зардлаар нэмж байгуулсан болон нөхөлтөөр буурсан	(4,305,104)	3,976,213
Эрсдлийн сангаас хаасан зээл	(122,865)	(60,228)
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	13,491,840	17,919,809

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр 556,851,619 мянган төгрөг ба 842,460,378 мянган төгрөгийн үлдэгдэл бүхий зээл ба урьдчилгаа нь тайлангийн өдрөөс хойш 12 сараас илүү хугацааны дараа төлөгдөхөөр хүлээгдэж байна.

Ипотекийн зээлийн багц шилжүүлэх тухай

2008 онд Групп нь нийт 404,864,410 төгрөг ба 294,334 ам.долларын дансны үнэ бүхий ипотекийн зээлийн багцыг Монголын Ипотекийн Корпораци ХХК (цаашид МИК гэх)-д бэлэн мөнгөөр солилцож шилжүүлсэн. 2009 онд Групп нь нийт 4,700,819,887 төгрөгийн дансны үнэ бүхий ипотекийн зээлийн багцыг МИК-ээс гаргасан бондоор солилцож шилжүүлсэн. 2009 оноос хойш ипотекийн зээлийн багц МИК-д шилжүүлээгүй болно.

Буцаан солих нөхцөлтэйгээр шилжүүлсэн зээлүүд нь тэдгээрээс үүсэх эрсдэл ба өгөөжийг МИК-д бүрэн шилжүүлээгүй тул бүртгэлээс хасах шалгуурыг хангаагүй. Буцаан солих нөхцөл нь холбогдох зээлийн худалдан авалтын гэрээнд зааснаар Групп өмнөх шилжүүлсэн ипотекийн зээлийг хэвийн зээлээр солих юм. Иймээс эдгээр гүйлгээг барьцаатай зээллэг гэж бүртгэсэн.

7. ЗЭЭЛ БА УРЬДЧИЛГАА (үргэлжлэл)

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар шилжүүлсэн хөрөнгө болон холбогдох өглөгийн дансны үнэ болон бодит үнэ цэнэ дараах байдалтай байна.

	2012 Мян.төг	**2012 Мян.төг**
Дансны үнэ		
Шилжүүлсэн хөрөнгө	1,531,618	2,197,608
Холбогдох өглөг	(1,531,618)	(2,197,608)
Бодит үнэ цэнэ		
Шилжүүлсэн хөрөнгө	1,693,222	2,397,445
Холбогдох өглөг	(1,693,222)	(2,397,445)
Цэвэр	-	-

8. БУЦААН ХУДАЛДАХ ГЭРЭЭГЭЭР АВСАН ҮНЭТ ЦААС

Харилцагч банк	**Худалдан авсан огноо**	**Дуусах огноо**	**Хүүгийн түвшин**	**2012 Мян.төг**	**2011 Мян.төг**
Улаанбаатар хотын банк	2011.12.30	2012.01.02	11%	-	36,966,114

Групп нь 2011 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдөр Улаанбаатар хотын банктай байгуулсан “Буцаан худалдах болон худалдан авах гэрээ”-гээр 37,000,000 мянган төгрөгийн Монголбанкны үнэт цаасыг буцааж худалдах нөхцөлтэйгөөр тус банкнаас худалдан авсан. Энэхүү худалдан авсан үнэт цаас нь тухайн гэрээний зүйл болох авлагын барьцаа байна. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Групп буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаасгүй байна.

9. ХОЁРДОГЧ ЗЭЭЛ

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Улаанбаатар хотын банк	4,000,000	4,000,000
Капитрон банк	3,000,000	3,000,000
	7,000,000	7,000,000

Улаанбаатар хотын банкинд олгосон зээл нь жилийн 8 хувийн тогтмол хүүтэй, 2017 оны 9 дүгээр сарын 25-ны өдөр бүрэн төлж дуусгах нөхцөлтэй ба Капитрон банкинд олгосон зээл нь жилийн 12 хувийн тогтмол хүүтэй, 2014 оны 8 дугаар сарын 14-ний өдөр бүрэн төлөх нөхцөлтэй байна.

10. ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ (ЦЭВЭР)

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилүүдийн үндсэн хөрөнгийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна.

2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр

(Мянган төгрөгөөр)

	Барилга	Машин, тоног төхөөрөмж	Компьютер, дагалдах хэрэгсэл	Дуусаагүй барилга	Нийт
Өртөг/ Дахин үнэлгээ					
Өртөгөөр	5,157,931	4,858,084	5,507,828	52,329,613	67,853,456
Дахин үнэлгээгээр	18,555,196	-	146,870	-	18,702,066
2012 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	23,713,127	4,858,084	5,654,698	52,329,613	86,555,522
Нэмэгдсэн	28,395,617	1,039,864	3,357,649	22,550,692	55,343,822
Худалдсан	-	(326,572)	(330)	(220,018)	(546,920)
Данснаас хассан	(1,752,037)	(192,843)	(319,347)	-	(2,264,227)
Шилжүүлсэн	-	-	-	-	-
Дахин үнэлгээ	-	-	-	-	-
2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	50,356,707	5,378,533	8,692,670	74,660,287	139,088,197
Үүнээс:					
Өртөг	31,801,511	5,378,533	8,692,670	74,660,287	120,533,001
Дахин үнэлгээ	18,555,196	-	-	-	18,555,196
	50,356,707	5,378,533	8,692,670	74,660,287	139,088,197
Хуримтлагдсан элэгдэл					
2012 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	1,752,037	2,027,008	3,631,485	-	7,410,530
Нэмэгдсэн	974,265	466,489	1,001,035	-	2,441,789
Худалдсан	-	(119,463)	(147)	-	(119,610)
Данснаас хассан	(1,752,037)	(178,039)	(305,435)	-	(2,235,511)
2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	974,265	2,195,995	4,326,938	-	7,497,198
Үлдэгдэл өртөг					
2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	49,382,442	3,182,538	4,365,732	74,660,287	131,590,999

10. ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ (ЦЭВЭР) (үргэлжлэл)

2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр

(Мянган төгрөгөөр)

	Барилга	Машин, тоног төхөөрөмж	Компьютер, дагалдах хэрэгсэл	Дуусаагүй барилга	Нийт
Өртөг/ Дахин үнэлгээ					
Өртөгөөр	4,007,918	3,820,957	4,073,437	336,651	12,238,963
Дахин үнэлгээгээр	13,271,406	-	146,870	-	13,418,276
2011 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	17,279,324	3,820,957	4,220,307	336,651	25,657,239
Нэмэгдсэн	1,472,719	1,037,127	1,434,721	52,088,745	56,033,312
Худалдсан	(275,209)	-	-	-	(275,209)
Данснаас хассан	-	-	(330)	-	(330)
Шилжүүлсэн	95,783	-	-	(95,783)	-
Дахин үнэлгээний нэмэгдлээр	5,140,510	-	-	-	5,140,510
2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	23,713,127	4,858,084	5,654,698	52,329,613	86,555,522
Үүнээс:					
Өртөг	5,157,931	4,858,084	5,507,828	52,329,613	67,853,456
Дахин үнэлгээ	18,555,196	-	146,870	-	18,702,066
	23,713,127	4,858,084	5,654,698	52,329,613	86,555,522
Хуримтлагдсан элэгдэл					
2011 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөр	1,281,970	1,614,474	2,949,711	-	5,846,155
Нэмэгдсэн	637,531	412,534	681,802	-	1,731,867
Худалдсан	(23,559)	-	-	-	(23,559)
Данснаас хассан	-	-	(28)	-	(28)
Дахин үнэлгээ	(143,905)	-	-	-	(143,905)
2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	1,752,037	2,027,008	3,631,485	-	7,410,530
Үлдэгдэл өртөг					
2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	21,961,090	2,831,076	2,023,213	52,329,613	79,144,992

10. ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ (ЦЭВЭР) (үргэлжлэл)

Групп нь орон сууц болон компьютеруудыг 2011 болон 2012 онуудад худалдсан. Тухайн хөрөнгүүдийн дахин үнэлгээний үр дүнгээр бүртгэсэн 624 мянган төгрөг болон 146,870 мянган төгрөгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлийг 2011 болон 2012 онуудын хуримтлагдсан ашигт хаасан.

Дуусаагүй барилга дансны үлдэгдэл нь Улаанбаатар хотод баригдаж буй Группын оффисын барилгын өртгийг илэрхийлнэ. Группын оффисын барилгын ажил нь 2011 оны 2 дугаар улиралд эхэлсэн бөгөөд 2013 оны 4 дүгээр улиралд дуусахаар хүлээгдэж байна. 2011 болон 2012 онд үндсэн хөрөнгө худалдан авах зориулалтаар авсан зээлийн хүүг капиталжуулж бүртгээгүй болно.

Хараат бус, мэргэжлийн үнэлгээний байгууллагаар гүйцэтгүүлсэн барилгын хамгийн сүүлийн үеийн үнэлгээний дэлгэрэнгүйг дор үзүүлэв.

Үнэлгээний огноо	Хөрөнгийн нэр	Үнэлгээний дүн	Үнэлгээний арга
2008.10.31	Барилга	17,076,514	Зах зээлийн үнэ
2011.12.31	Барилга	21,961,090	Зах зээлийн үнэ

Хэрэв үндсэн хөрөнгийг хуримтлагдсан элэгдлийг хассан түүхэн өртгөөр нь бүртгэсэн гэж үзвэл дахин үнэлсэн хөрөнгийн дансны үнэ нь 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2012 **Мян.төг**	**2011** **Мян.төг**
Барилга	33,456,513	3,833,704

11. БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ (ЦЭВЭР)

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Өртөг		
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	2,781,462	2,517,126
Нэмэгдсэн	490,317	264,336
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	3,271,779	2,781,462
Хорогдуулалт		
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	2,348,064	1,861,232
Тайлант жилд байгуулсан	321,884	486,832
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	2,669,948	2,348,064
Үлдэгдэл өртөг		
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	601,831	433,398

Биет бус хөрөнгө нь зөвхөн худалдан авсан программ хангамжаас бүрддэг.

12. ӨМЧЛӨХ БУСАД ХӨРӨНГӨ

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай барилга	26,500	26,500
Орон сууцны зориулалттай барилга	136,426	812,269
Хасах нь: Үнэлгээний хасагдуулга	(5,778)	(259,579)
	157,148	579,190

Зээл ба урьдчилгааны төлбөрт авсан үндсэн хөрөнгийг анх бодит үнэ цэнээр нь бүртгэж, арилжаалах боломжтой хөрөнгийн ангилалд оруулдаг. Уг хөрөнгөд Сангийн Яам болон Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн хамтран баталсан Активыг ангилах, активын эрсдлийн сан байгуулах журмын дагуу үнэ цэнийн бууралтын нөөц байгуулдаг. Энэхүү журмын дагуу Группын өмчлөх бусад үл хөдлөх хөрөнгүүдийг хугацааны үзүүлэлтүүдэд үндэслэн 0%, 5%, 25%, 50%, 100% - аар тус тус үнэ цэнийн бууралтын нөөц байгуулдаг. 2011 болон 2012 оны тайлант жилд барьцаанд хураагдсан хөрөнгөнөөс зарж борлуулсантай холбогдуулан 884,864 мянган төгрөг ба 247,463 мянган төгрөгийн нөөцийг тус тус буцаасан ба 2011 онд 82,157 мянган төгрөгийн өмчлөх бусад хөрөнгийг үнэ цэнийн бууралтын нөөцөөс хаасан.

13. БУСАД ХӨРӨНГӨ

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Үнэт металл(*1)	25,033,389	31,151
Хуримтлагдсан хүүгийн авлага	24,165,543	14,929,123
Урьдчилж төлсөн зардал (*2)	805,450	4,439,151
Хангамжийн материал	829,933	490,954
Спот арилжааны авлага (*3)	65,414,600	30,691,100
Бусад авлага (цэвэр)	7,608,037	1,185,751
	123,856,952	51,767,230

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрхи бусад авлага нь 2,156,497 мянган төгрөг болон 153,689 мянган төгрөгийн болзошгүй эрсдлийн санг хассан цэвэр дүнгээр илэрхийлэгдсэн.

(*1) 2012 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдөр зээлдэгчдийн зээлийн барьцаанд байсан 23,842,597 мянган төгрөгөөр үнэлэгдэх алтан гулдмайг Групп худалдан авсан.

(*2) 2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрхи урьдчилж төлсөн зардал дансны үлдэгдэл нь Монголбанкны зөвшөөрөлгүй 2008 оны 4 дүгээр сард "Улаанбаатар хотын банк" ХХК-ийн нийт хувьцааны 10 хувь буюу 800 ширхэг хувьцааны үнэд төлсөн 3,000,000 ам.доллар буюу 3,502,950 мянган төгрөг байсан. 2012 онд уг урдчилж төлсөн зардал нь мөн дүнгээр худалдан авалтын хуваарийн суутгалын дагуу буурсан.

(*3) 2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрхи спот арилжааны авлага, өглөг нь цэвэр дүнгээр тайлагнагдсан. Гэхдээ зөвхөн хуулийн дагуу цэвэр дүнгээр төлбөр тооцоо хийх боломжтой спот гэрээнүүдийг цэвэр дүнгээр тайлагнадаг. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр Групп дээрх нөхцлийг хангаагүй спот арилжааны авлага, өглөгөө нийт дүнгээр нь тайлагнасан.

14. ХАРИЛЦАГЧДЫН ХАРИЛЦАХ, ХАДГАЛАМЖ

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Харилцах данс	599,471,005	524,418,099
Хугацаагүй хадгаламж	200,121,416	206,263,343
Хугацаатай хадгаламж	579,734,505	534,258,396
Бусад хадгаламж	22,999,837	12,356,124
	1,402,326,763	1,277,295,962

14. ХАРИЛЦАГЧДЫН ХАРИЛЦАХ, ХАДГАЛАМЖ (үргэлжлэл)

Банк харилцах данс болон зарим хадгаламжид хүү тооцдоггүй боловч тогтоосон хязгаараас дээш хэмжээнд дансныхаа үлдэгдлийг барих шаардлагыг хангасан хадгаламж эзэмшигчдийн гадаад валют болон төгрөгийн хадгаламжид дунджаар жилийн 1.2% ба 3.35% (2011 онд 1 .5% ба 3.4%) хүүг тус тус тооцож, олгодог.

Гадаад валютын болон төгрөгийн хугацаагүй хадгаламжийн жилийн хүү ойролцоогоор 2.0% ба 6.5% (2011 онд 1.9% ба 6.3%) байна.

Гадаад валютын болон төгрөгийн хугацаатай хадгаламжийн жилийн хүү ойролцоогоор 6.7% ба 12.5% (2011 онд 6.5% ба 12.3%) байна.

15. БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ХАРИЛЦАХ, ХАДГАЛАМЖ

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Харилцах данс:		
Гадаад валютын харилцах	13,641,083	12,361,181
Төгрөгийн харилцах	88,608	99,390
Борлуулах гадаад валютын чек	223,737	249,214
Банкны хадгаламж	22,565,055	22,353,770
	36,518,483	35,063,555

16. БУЦААН ХУДАЛДАЖ АВАХ ГЭРЭЭГЭЭР БОРЛУУЛСАН ҮНЭТ ЦААС

Харилцагч	**Худалдсан огноо**	**Дуусах огноо**	**Хүүгийн түвшин**	**2012 Мян.төг**	**2011 Мян.төг**
Кредит банк	2012.12.26	2013.01.02	15.00%	1,495,638	-
Монголбанк	2011.12.28	2012.01.02	16.25%	-	66,816,502
Монголбанк	2011.12.28	2012.01.03	16.25%	-	39,314,997
Монголбанк	2011.12.30	2012.01.02	16.25%	-	65,352,970
				1,495,638	171,484,469

Групп нь 2012 болон 2011 онд Кредит банк болон Монголбанктай байгуулсан “Буцаан худалдах гэрээ”-ны дагуу 177,000,000 мянган төгрөг болон 1,500 мянган төгрөгийн Монголбанкны үнэт цаас болон Засгийн газрын бондыг өөр өөр хугацаанд буцаан худалдаж авах нөхцөлтэйгөөр худалдсан. Энэхүү үнэт цаас нь тухайн гэрээгээр үүсэх өр төлбөрийн барьцаа байна.

17. САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
КФВ төсөл	5,396,917	3,457,600
Дэлхийн банк	4,841,873	6,674,634
Азийн хөгжлийн банк	1,518,287	1,139,259
ОУ-ын хөгжлийн ассоциаци	731,879	750,880
БНСУ-ын Экспорт, импорт банк	22,154,841	18,094,576
Австрийн Ви Ти Би Банк	10,440,750	50,548,594
БНХАУ-ын Экспорт, импорт банк	694,809	148,118
Японы ОУ-ын хамтын ажиллагааны агентлаг	17,044,943	6,640,131
Атлантик банк	4,518,726	3,265,411
ЖДҮХС-ын төслийн эх үүсвэх (Сангийн яам)	71,457,399	74,217,691
Коммерз банк	1,850,613	2,228,909
Industrial and Commercial Bank of China (“ICBC”)	6,120,880	740,110
Ай Эн Жи Банк	5,955,455	848,337
Баошанг банк	1,912,513	3,428,658
Монголын Ипотекийн Корпораци	1,531,618	2,197,608
Сумитомо Мицуй Банк Корпораци	951,390	-
Нидерланд Хөгжлийн Санхүүгийн Компани	13,921,000	-
Bank of China (Хонг Конг)	550,381	-
Монголын Хөрөнгийн Бирж	1,643,658	-
Чайна Трэйд Солушнс	78,310	-
Монголбанкны Дэд төсөл	52,730,928	-
Стандарт Чартерэд Банк	6,876,914	-
	232,964,084	174,380,516

КФВ төслийн зээл

ХБНГУ-ын КФВ (KfW) банкны санхүүжилтээр хэрэгжих жижиг дунд үйлдвэрийн хөрөнгө оруулалтын болон эргэлтийн хөрөнгийн эх үүсвэрийг санхүүжүүлэхээр Монголбанкаар дамжуулан тус банкнаас 4,345,981 еврогийн зээлийн эх үүсвэрийг авахаар КФВ (KfW) банктай Зээлийн болон санхүүжилтийн гэрээг 2002 онд байгуулсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар тухайн эх үүсвэр нь 1,913,702 евро болон 2,939,770 еврогийн үлдэгдэлтэй байна. Тус зээлийн эх үүсвэр нь 2042 оны 6 дугаар сард дуусах бөгөөд зээлийн хүү нь тогтмол жилийн 1.25 хувь бөгөөд үүний 0.75 хувийг KfW-д, үлдсэн 0.50 хувийг Монголбанкинд төлдөг. Үндсэн зээлийн төлбөрийг хагас жилээр хийдэг ба зээл эргэн төлөх өдөр нь харилцагчдад олгосон өдрөөсөө хамааран харилцан адилгүй байдаг.

17. САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Дэлхийн Банкны зээл

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Зээл I	24,568	80,498
Зээл II	4,817,305	6,594,136
	4,841,873	6,674,634

Зээл I

2003 онд Групп нь Дэлхийн Банкны Сургалтын Программын хүрээнд зээлийн удирдлагын системийг шинэчлэх, ажилчдыг сургах, тоног төхөөрөмж хангамж болон зөвлөхийн үйлчилгээг багтаасан Группын байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг санхүүжүүлэх зорилгоор Сангийн Яамаар дамжуулан Дэлхийн Банктай Төслийн Гэрээг байгуулсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний Дэлхийн банкны зээлийн үлдэгдэл 57,648 ам.доллар болон 17,648 ам.доллар байна. Зээл нь жилийн 2 хувийн тогтмол хүүтэй. Үндсэн зээлийн төлбөрийг хагас жилээр хийдэг ба 2024 оны 12 дугаар сард төлбөрийн хугацаа дуусна.

Зээл II

Зээл II нь дараах зээлүүдээс бүрдэнэ. Үүнд:

(a) 2006 онд Групп нь Дэлхийн Банктай Охин компанийн зээлийн гэрээг байгуулсан. Энэхүү гэрээгээр Групп нь 4,000,000 хүртлэх ам.долларыг зээлэх боломжтой бөгөөд гэрээг Сангийн Яамаар дамжуулан байгуулж зээл авсан ба зээлийг Хоёрдогч хувийн секторын хөгжлийн төслийг санхүүжүүлэн дахин зээлдүүлэх зорилгоор Дэлхийн банкнаас авсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл 2,897,219 ам.доллар болон 1,867,192 ам.доллар байна. Дэлхийн Банкны энэхүү зээлийн хүү нь Лондонгийн Банк хоорондын захын 6 сарын хугацаатай ам долларын (LIBOR) зээлийн хүү дээр жилийн 1 хувийг нэмсэнтэй тэнцүү (2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 1.54%) байна. Зээлийн эргэн төлөлтийн хугацаа нь зээлдэгчдэд олгосон зээлийн хугацаанаас хамааран харилцан адилгүй байна.

(b) Дээрхи гэрээний дагуу Групп нь төгрөг зэргийг оруулан дурын валютаар 6,250,000 зээлжих тусгай эрх хүртлэх зээлийг авах боломжтой ба зээлийг тодорхой хөрөнгө оруулалтын төслүүдийг санхүүжүүлэхийн тулд дахин зээлдүүлэх зорилгоор Сангийн Яамаар дамжуулан авсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл 2,178 мянган ам.доллар болон 1,877 мянган ам.доллар байна.

17. САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Зээл II (үргэлжлэл)

Энэхүү зээлийн хүү нь Монголбанкнаас зарласан төгрөгийн хугацаагүй хадгаламжийн өмнөх 12 сарын хугацааны дундаж хүүгээр тодорхойлогдоно (2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 6.18%). Зээлийн эргэн төлөлтийн хугацаа нь зээлдэгчдэд олгосон зээлийн хугацаанаас хамааран харилцан адилгүй байна.

(c) 2006 онд Групп нь Дэлхийн Банкны Сургалтын Программын хүрээнд эрсдэлд суурилсан дотоод хяналт шалгалт, эрсдлийн үнэлгээ болон зээлийн дүн шинжилгээ хийх ажилчдад зориулсан сургалтыг багтаасан Группын байгууллагын хөгжлийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг санхүүжүүлэх зорилгоор Сангийн Яамаар дамжуулан Дэлхийн Банкаас 300,000 ам.долларын зээлийг авсан. 2011 болон 2012 оын 12 дугаар сарын 31-ний Дэлхийн банкны зээлийн үлдэгдэл 265,212 ам.доллар болон 245,151 ам.доллар байна. Уг зээл нь жилийн 2 хувийн тогтмол хүүтэй бөгөөд үндсэн зээлийн төлбөрийг хагас жилээр хийдэг ба зээлийн хугацаа 2025 оны 5 дугаар сард дуусна.

Азийн Хөгжлийн Банкны зээл

Азийн Хөгжлийн Банкны зээлүүд нь дараах зээлээс бүрдэж байна. Үүнд:

(a) 1999 онд Группын нягтлан бодох бүртгэлийн мэдээллийн системийг шинэчлэх зорилгоор Монголбанкаар дамжуулан Азийн хөгжлийн банкнаас 134,164 ам.долларын зээл авсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний зээлийн үлдэгдэл 89,442 ам.доллар болон 84,970 ам.доллар байна. Уг зээл нь 2031 онд төлөгдөж дуусах ба жилийн 1 хувийн тогтмол хүүтэй бөгөөд 30 жилийн хугацаанд хэсэгчилсэн байдлаар төлөх нөхцөлтэй ба 2002 оноос төлбөр төлөгдөж эхэлсэн.

(b) 2011 онд Групп нь үнэ үнийн хэлхээг хөгжүүлэх дэд төслийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах бараа, ажил үйлчилгээ болон зөвлөх үйлчилгээний худалдан авалтанд санхүүжилт шаардлагатай байгаа хэрэглэгчдэд зээл олгохоор Сангийн яамаар дамжуулан Азийн хөгжлийн банкнаас 11,000,000 ам.доллар хүртлэх хэмжээний зээлийг авахаар Санхүүгийн гэрээ Азийн хөгжлийн банктай байгуулсан. Уг давхар зээл нь 2018 оны 6 дугаар сард дуусах бөгөөд жилийн 12 хувийн тогтмол хүүтэй. Зээлийн эргэн төлөлтийн хугацаа нь зээлдэгчдэд олгосон зээлийн хугацаанаас хамааран харилцан адилгүй байна.

(c) Дээр тодорхойлсон Санхүүгийн гэрээний дагуу Групп нь төгрөгийн зээл авч болно. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаархи төгрөгийн зээлийн үлдэгдэл 1,400 мянган төгрөг байна.

17. САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Олон Улсын Хөгжлийн Ассоциацийн зээл

Групп нь Норвегийн Банкны Ресурс Лимитед (НБР)-тэй байгуулсан банкыг шаардлагатай мэдлэг, техникийн ур чадварыг хангах үүрэг хүлээсэн Twinning Agreement гэрээг санхүүжүүлэх зорилгоор 600,000 ам.долларын зээлийн Олон Улсын Хөгжлийн Ассоциациас 1998 онд авсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаархи зээлийн үлдэгдэл 537,737 ам.доллар болон 525,737 ам.доллар байна. Уг зээл нь жилийн 1 хувийн хүүтэй ба зээлийн үндсэн төлбөрийн эргэн төлөлтийг 2007 оны 8 дугаар сараас хийж эхэлсэн бөгөөд эцсийн төлбөр нь 2037 оны 2 дугаар сард хийгдэнэ.

Солонгос Улсын Экспорт-Импортын Банк

2004 онд Групп нь Солонгос улсын Экспорт-Импортын банктай экспортын зээлийн гэрээг байгуулсан ба уг гэрээний хүрээнд 2,000,000 ам.долларыг Солонгос улсын экспортлогчдоос бараа, үйлчилгээ худалдан авагчдыг санхүүжүүлэх зорилгоор тэдэнд дамжуулан зээлдүүлнэ. 2011 оны 4 дүгээр сараас зээлийн дээд хэмжээ нь 20,000,000 ам.доллар болж өссөн. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар шугамын зээлийн үлдэгдэл 12,958,297 ам.доллар болон 15,914,691 ам.доллар байна. Зээлийн шугамыг 2012 оны 7 дугаар сар хүртэл ашиглах боломжтой ба зээлийн хүүгийн хэмжээг зээл авах бүрт Экспорт-Импортын Банк харилцан адилгүй тогтоодог. Зээлийн үндсэн төлбөрийг санхүүгийн жилийн эцэст төлдөг.

2012 оны 7 дугаар сард Групп нь Экспорт-Импортын Банктай 20,000,000 ам.доллараас 30,000,000 ам.доллар хүртэл өсгөх нөхцөлтэйгээр Банк Хоорондын Экспортын Зээлийн гэрээг шинэчлэсэн. Шинэчлэгдсэн зээлийн шугамын хугацаа 2014 оны 7 дугаар сард дуусна.

Австрийн Ви Ти Би Банкны зээл

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Эрсдлийн оролцоо I	-	1,675,644
Эрсдлийн оролцоо II	-	20,945,550
Эрсдлийн оролцоо V	-	13,963,700
Эрсдлийн оролцоо IV	10,440,750	13,963,700
	10,440,750	50,548,594

17. САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Австрийн Ви Ти Би Банкны зээл (үргэлжлэл)

Групп болон Австрийн Ви Ти Би нь хамтын санхүүжилтийн гэрээг байгуулсан ба Ви Ти Бигийн зээлийг бусад зээлдэгчдэд олгосон. Хамтын санхүүжилтийн гэрээнд заасан нөхцлийн дагуу Ви Ти Би нь зээлдэгч төлбөрөө төлөх боломжгүй болсон тохиолдолд гарах алдагдлыг Групп-ээс нэхэмжлэх эрхгүй ба эрсдлийг бүрэн хүлээх ёстой. Зээлийн хүү нь жилийн тогтмол 8-аас 9 хувь байна.

БНХАУ-ын Экспорт-Импортын Банкны зээл (ТЭКСИМ)

2004 онд Групп нь БНХАУ-ын ТЭКСИМ Банктай зээлийн гэрээ байгуулж, уг гэрээний хүрээнд Тайван улсын экспортлогчдоос бараа материал худалдан авагчид, харилцагчдын зээлийг санхүүжүүлэх зорилгоор 6,000,000 ам.долларын зээл авах боломжтой болсон. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл 106,073 ам.доллар болон 499,108 ам.доллар байна. Энэхүү зээлийн хүү нь Лондонгийн Банк хоорондын захын 6 сарын хугацаатай ам долларын (LIBOR) зээлийн хүү дээр жилийн 1.25 хувийг нэмсэнтэй тэнцүү байна. Зээлийн гэрээ нь 2014 оны 1 дүгээр сар хүртэл сунгагдсан.

Японы Олон Улсын Хамтын Ажиллагааны Агентлагийн зээл (ЯОУХАА)

ЯОУХАА-ны зээл дараах зээлээс бүрдэж байна:

(a) Групп нь 2006 онд ЯОУХАА-тай санхүүгийн зээлийн гэрээг байгуулсан ба уг гэрээний дагуу 2,981,000,000 иентэй тэнцэх хэмжээний төгрөгийн болон ам.долларын зээлийг Жижиг, Дунд Үйлдвэрийг Хөгжүүлэх болон Байгаль Орчныг Хамгаалах Хөтөлбөрийн хүрээнд ЯОУХАА-наас авсан зээлийн зарим хэсгийг ашиглах зорилгоор Монгол Улсын Сангийн Яамтай хамтран байгуулсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар шугамын зээлийн үлдэгдэл 377,000 ам.доллар болон 352,500 ам.доллар байна. Зээлийн хугацаа 2019 оны 3 дугаар сард дуусах ба зээлийн хүү нь Лондонгийн банк хоорондын 6-н сарын хугацаатай ам.долларын хадгаламжийн хүү (LIBOR) дээр нэг (1%) хувийн шимтгэл нэмсэнтэй тэнцүү хувьсах хүү төлнө (2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 1.7% байна). Зээлийн эргэн төлөлтийн хугацаа нь зээлдэгчдэд олгосон зээлийн хугацаанаас хамааран харилцан адилгүй байна.

(b) Дээрхи зээлийн гэрээний дагуу авсан төгрөгийн зээлийн үлдэгдэл нь 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 1,179 сая төгрөг болон 878 сая төгрөг байна. Төгрөгийн зээлийн хүү нь Монголбанкнаас зарласан төгрөгийн хугацаагүй хадгаламжийн өмнөх 12 сарын хүүгийн дундаж байна. (2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 4% байна)

17. БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Японы Олон Улсын Хамтын Ажиллагааны Агентлагийн зээл (ЯОУХАА) (үргэлжлэл)

(c) Групп нь 2011 онд ЯОУХАА-тай санхүүгийн зээлийн гэрээг дахин байгуулсан ба уг гэрээний дагуу 5,000,000,000 иентэй тэнцэх хэмжээний төгрөгийн болон ам.долларын зээлийг Жижиг, Дунд Үйлдвэрийг Хөгжүүлэх болон Байгаль Орчныг Хамгаалах Хөтөлбөрийн хоёрдугаар хэсгийн хүрээнд ЯОУХАА-аас авсан зээлийн зарим хэсгийг ашиглах зорилгоор Монгол Улсын Сангийн Яамаар дамжуулан байгуулсан. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төгрөгийн зээлийн үлдэгдэл 14,382 сая төгрөг болон 930,000 ам.доллар байна. Зээлийн дуусах хугацаа 2022 оны 11 дүгээр сар ба зээлийн хүү нь Монголбанкнаас зарласан төгрөгийн хугацаагүй хадгаламжийн өмнөх 12 сарын хүүгийн дундаж байна. (2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төгрөгөөр 4% болон ам.доллароор 1.7% байна). Зээлийн эргэн төлөлтийн хугацаа нь зээлдэгчдэд олгосон зээлийн хугацаанаас хамааран харилцан адилгүй байна.

Атлантик Банкны зээл

2009 онд Групп нь Тариалан эрхлэлтийг дэмжих сангийн хэрэглэгчдийн зээлийг санхүүжүүлэх зорилгоор Атлантик Банктай зээлийн гэрээг байгуулсан. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний зээлийн үлдэгдэл 2,338,500 ам.доллар болон 3,245,978 ам.доллар байна. Зээлийн хугацаа 2014 оны 2 дугаар сард дуусна. Зээлийн хүүг хагас жил тутам төлөх ба үндсэн төлбөрийн хугацааны эцэст төлнө.

Жижиг, Дунд Үйлдвэрийг Дэмжих Сангийн зээл

Жижиг, Дунд Үйлдвэрийг Дэмжих Сангийн зээл дараах зээлээс бүрдэж байна:

(a) Групп нь 2009 онд жижиг, дунд үйлдвэрийг дэмжих зорилгоор Хүнс, Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн үйлдвэрийн Яамтай шугамын зээлийн гэрээ байгуулсан. Хүнс, Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн үйлдвэрийн Яам нь энэхүү зээлэнд зориулж 30 тэрбум төгрөгийг төсөвлөсөн ба нийт Монголын арилжааны банкуудад олгох ба олгох зээлийн тодорхой дүнг банк тус бүрээр тогтоогоогүй байна. 2010 болон 2011 онд Групп уг зээлийн гэрээг шинэчилсэн бөгөөд нийт төсөвийг 2010 онд 60 тэрбум төгрөг, 2011 онд 150 тэрбум төгрөг болгон нэмэгдүүлсэн. Энэхүү зээл нь 2016 оны 6 сард дуусах ба жилийн 7 хувийн хүүтэй ба зээлийн эргэн төлөгдөх хугацаа нь зээлдэгчдэд зээл олгосон өдрөөсөө хамааран харилцан адилгүй байна. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл нь 20,471 сая төгрөг болон 19,318 сая төгрөг байна.

17. БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Жижиг, Дунд Үйлдвэрийг Дэмжих Сангийн зээл (үргэлжлэл)

(b) 2011 оны 10 дугаар сард Групп нь Хүнс, хөдөө аж ахуй хөнгөн үйлдвэрийн яамтай 2 дахь гэрээг ноос, ноолуурын салбарыг хөгжүүлэх зорилгоор зээлийн шугамын гэрээг байгуулсан. Хүнс, Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн үйлдвэрийн Яам нь энэхүү зээлэнд зориулж 150 тэрбум төгрөгийг төсөвлөсөн ба зээл нь 2016 оны 10 дугаар сард дуусах ба зээл нь жилийн 7 хувийн хүүтэй ба зээлийн эргэн төлөгдөх хугацаа нь зээлдэгчдэд зээл олгосон өдрөөсөө хамааран харилцан адилгүй байна. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл нь 52,139 сая төгрөг байна.

Коммерз банк

2011 онд Групп нь Коммерз банктай Худалдааны санхүүжилтийн мастер гэрээг байгуулсан ба гэрээний зорилго нь импорт болон экспортын ажил гүйлгээг санхүүжүүлэхээр хэрэглэгчдэд дамжуулан зээлдүүлэх явдал юм. Зээлийн хэмжээ, зээл авах валют, хүүгийн түвшин, олгох огноо, эргэн төлөгдөх огноо болон бусад нөхцөлүүд нь Групп болон хэрэглэгчийн хувьд тухай бүр нь харилцан тохиролцоно. Энэ гэрээний хүрээнд авсан ам.долларын зээлийн үлдэгдэл 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар 1,329,368 ам.доллар бөгөөд зээлийн эргэн төлөгдөх хугацаа 2013 оны 1 дүгээр сар болон 2 дугаар сар байна.

Industrial and Commercial Bank of China (“ICBC”)

2012 онд Групп нь Industrial and Commercial Bank of China-аас 4,396,868 ам.долларын зээлийг БНХАУ-аас импортлох, импортыг дэмжих зорилгоор авсан. Зээлийн эргэн төлөгдөх хугацаа 2013 оны 6 дугаар сар ба зээлийн хүү нь БНХАУ-ын төв банкаар тухай бүр тодорхойлогдоно.

Ай Эн Жи Банк

2011 онд Групп нь Ай Эн Жи Банкнаас 15,000,000 еврогийн худалдааны санхүүгийн шугамын зээлийг дамжуулан зээлдүүлэх зорилготойгоор авсан. Дүн болон валютын төрлийг тогтоох мөн хүүгийн түвшин, олгох огноо, эргэн төлөлтийн огноо болон бусад нөхцөлүүдийг групп нь тухайн үйлчлүүлэгчийн үндсэн нөхцлийг харгалзан тохиролцоно. Энэхүү гэрээний дагуу 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаарх зээлийн үлдэгдэл 607,530 ам.доллар болон 4,306,770 ам.доллор байна. Зээлийн хугацаа 2013 оны 4 дүгээр сард дуусна.

17. БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Баошанг банк

Групп нь Баошанг банктай олон төрлийн санхүүгийн зээлийн гэрээг байгуулсан ба Баошанг банкны зээлийг бусад зээлдэгчдэд олгоно. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар дараах зээлүүд байна. Үүнд:

(a) Корпорацийг хэрэглэгчдэд олгосон 720,036 ам.долларын зээл байна. Зээлийн эргэн төлөгдөх хугацаа нь зээлдэгчдэд зээл олгосон өдрөөсөө хамааран харилцан адилгүй байна.

(b) Групп нь 4,074,272 юанийн зээл авсан ба зээл 2013 оны 5 дугаар сард төлөгдөнө.

Монголын Ипотекийн Корпорацийн зээл

Өмнөх онуудад Групп нь тодорхой ипотекийн зээлийн багцыг Монголын Ипотекийн Корпораци ХХК (цаашид МИК гэх)-д буцаан солих нөхцөлтэйгээр шилжүүлсэн ба шилжүүлсэн зээлээс үүсэх эрсдэл ба өгөөжийг МИК-д шилжүүлээгүй тул уг шилжүүлсэн зээл нь бүртгэлээс хасах шалгуурыг хангаагүй гэж үзсэн. Иймээс Групп нь эдгээр гүйлгээг барьцаатай зээллэг гэж бүртгэсэн. Эдгээр ажил гүйлгээний тухай Тодруулга 7-с үзнэ үү. 2009 оноос хойш МИК-д шилжүүлсэн ипотекийн зээл байхгүй.

Сумитомо Мицуй Банкны Корпорацийн зээл (СМБК)

Групп нь СМБК-тэй 15,000,000 ам.доллар хүртэлх Зээлийн Санхүүжилтийн гэрээг 2012 оны 3 дугаар сард байгуулсан. Эргэн төлөлтийн хугацаа болон хүүгийн түвшин нь зээлийн хугацаанаас хамааран харилцан адилгүй байна.

Нидерландын Хөгжлийн Санхүүгийн Компани (ФМО)

Нидерландын Хөгжлийн Санхүүгийн Компанийн зээл дараах зээлээс бүрдэж байна:

(a) 2012 оны 6 дугаар сард Групп нь ФМО-тэй жижиг болон дунд үйлдвэрлэл байгууллагуудыг санхүүжүүлэх зорилготойгоор 10,000,000 ам.доллар хүртэлх Сениор нөхцөлтэй зээлийн гэрээг байгуулсан. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар ам.долларын зээлийн үлдэгдэл нь 10,000,000 ам.доллар байна. Групп нь тогтмол болон хувьсах хүүгийн түвшинг сонгох боломтой. Уг зээлийн эргэн төлөгдөх сүүлийн хугацаа нь 2018 оны 6 дугаар сар ба хагас жилээр төлнө.

17. БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Нидерландын Хөгжлийн Санхүүгийн Компани (ФМО) (үргэлжлэл)

(b) 2012 оны 6 дугаар сард Групп нь ФМО-тэй 10,000,000 ам.доллар хүртэлх Хоёрдогч нөхцөлтэй гэрээг байгуулсан. Уг гэрээг Төв банкаар батлуулах ёстой ба хоёрдогч нөхцөлтэй гэрээний заалтын дагуу Групп нь 2 дугаар зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгөөр авч үзнэ. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл нь 10,000,000 ам.доллар байна. Групп нь тогтмол болон хувьсах хүүгийн түвшинг сонгох боломтой. Уг зээлийн эргэн төлөгдөх сүүлийн хугацаа нь 2017 оны 6 дугаар сар.

Bank of China (Хонг Конг)

Групп нь Хонг Конгийн Bank of China-тай Богино хугацааны Арилжааг Санхүүжүүлэх нөхцөлтэй гэрээг 2012 оны 3 дугаар сард байгуулсан. Эргэн төлөлтийн хугацаа болон хүүгийн түвшин нь зээлийн хугацаанаас хамааран харилцан адилгүй байна. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Групп нь нийт 395,360 ам.долларын зээлийг авсан ба өөр өөр корпорацийн хэрэглэгчдэд зээлдүүлсэн.

Монголын Хөрөнгийн Бирж

Групп нь Монголын арилжааны банкуудын оролцоотойгоор Монголын Хөрөнгийн Биржэд Хамтарсан Санхүүжилтийн зээллэгийг зохион байгуулсан. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Групп нь уг нөхцөлийн дагуу дараах зээлүүдийг зохион байгуулсан байна:

(a) Нийт арилжааны банкуудийн зээлийн дүн нь 1,180,704 ам.доллар байна.

(b) Энэ зээлийн дуусах хугацаа нь 2014 оны 5 дугаар сар ба жилийн 6.5 хувийн тогтмол хүүтэй байна.

Чайна Трэйд Солушнс

Групп нь Чайна Трэйд Солушнс-тэй Богино хугацааны Арилжааг Санхүүжүүлэх нөхцөлтэй гэрээг 2012 оны 12 дугаар сард байгуулсан. Дүн болон валютын төрлийг тогтоох мөн хүүгийн түвшин, олгох огноо, эргэн төлөлтийн огноо болон бусад нөхцөлүүдийг групп нь тухайн үйлчлүүлэгчийн үндсэн нөхцлийг харгалзан тохиролцоно. Зээлийн хугацаа 2013 оны 5 дугаар сард дуусна.

17. БАНК, САНХҮҮГИЙН БАЙГУУЛЛАГААС АВСАН ЗЭЭЛ (үргэлжлэл)

Монголбанкны дэд төсөл

Групп нь Монголын Засгийн Газар болон Монголбанк хоорондын дэд хөтөлбөр болох "Өргөн хэрэглээний бараа ба бүтээгдэхүүний үнийг тогтворжуулах" зээлийн гэрээг 2012 оны 12 дугаар сард байгуулсан. Уг дэд хөтөлбөрийн хүрээнд шатахуун болон нефть бүтээгдэхүүнийг импортлох болон үр тариа ба махан бүтээгдэхүүн бэлтгэх зорилгоор Шунхлай ХХК, Магнай Трейд ХХК, Баатарууд тэнгэр ХХК болон Улаабаатар гурил ХХК-ууд зээл авсан. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар Монголбанкны зээлийн үлдэгдэл нь 52,730,928 төгрөг байна. Зээлийн хугацаа 2012 оны 12 дугаар сар ба жилийн 0.89 хувийн тогтмол хүүтэй байна.

Стандарт Чартеред Банк

Групп нь Монголын алт үйлдвэрлэгчдэд зээлдүүлэх зорилготойгоор Стандарт Чартеред Банк-тай 5,000,000 ам.долларын зээлийн гэрээг 2012 оны 5 дугаар сард байгуулсан. Зээлийн хугацаа 2013 оны 5 дугаар сард дуусна.

18. ГАРГАСАН ӨРИЙН БИЧИГ

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Гаргасан өрийн бичиг, хорогдуулсан өртгөөр	600,525,865	207,134,041

Групп нь 2010 оны 10 дугаар сарын 09-ний өдөр хэрэгжиж эхлэсэн 300,000,000 ам.долларын Евро Дунд Хугацааны Өрийн бичиг (ЕДХӨБ) хөтөлбөрийн хүрээнд 2010 оны 10 дугаар сарын 25-ны өдөр 150,000,000 ам.долларын сениор бондыг нэрлэсэн үнийн 99.353 хувиар гаргасан ба эргэн төлөгдөх хугацаа нь 2013 оны 10 дугаар сарын 25-ны өдөр байна. Эдгээр бонд нь жилийн 8.5 хувийн хүүтэй ба хүүг хагас жил тутамд төлнө. Татварыг давхардуулж ногдуулахгүй байх тухай Монгол Улс, Сингапур Улс хоорондын хэлэлцээрийн дагуу Групп нь хөрөнгө оруулагчдад төлсөн бондын хүүд 5 хувийн татвар ноогдуулж, суутган төлөх үүрэгтэй ба ийнхүү төлж буй татварын төлбөр нь бодит хүүний хувийг нэмэгдүүлж байна.

Групп нь 2012 оны 10 дугаар сарын 13-ны өдөр хэрэгжиж эхлэсэн 700,000,000 ам.долларын Евро Дунд Хугацааны Өрийн бичиг (ЕДХӨБ) хөтөлбөрийн хүрээнд 2012 оны 9 дүгээр сарын 20-ны өдөр 300,000,000 ам.долларын сениор бондыг нэрлэсэн үнийн 99.676 хувиар гаргасан ба эргэн төлөгдөх хугацаа нь 2015 оны 9 дүгээр сарын 20-ны өдөр байна. Эдгээр бонд нь жилийн 8.5 хувийн хүүтэй ба хүүг хагас жил тутамд төлнө.

2011 болон 2012 оны тайлант жилүүдэд өрийн үнэт цаасны дансны үнэ нь бодит хүүгийн аргаар тооцоход 891,301 мянган төгрөг ба 1,575,241 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдсэн болно.

19. ХОЁРДОГЧ ӨГЛӨГ

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Хоёрдогч өглөг, хорогдуулсан өртөгөөр	55,528,846	41,693,522

2010 оны 10 дугаар сарын 09-ний өдөр эхэлсэн 300,000,000 ам.долларын Евро Дунд Хугацааны Өрийн бичиг (ЕДХӨБ) хөтөлбөрийн хүрээнд Групп нь 2010 оны 11 дүгээр сарын 16-ны өдөр 25,000,000 ам.долларын хоёрдогч өглөгийг нэрлэсэн үнийн 99.999 хувиар гаргасан ба эргэн төлөгдөх хугацаа нь 2015 оны 11 дүгээр сарын 17-ны өдөр байна. 2011 оны 5 дугаар сарын 24-ний өдөр болон 2012 оны 6 дугаар сарын 27-ны өдөр Групп нь нэмэлт 5,000,000 ам.доллар болон 10,000,000 ам.долларын хоёрдогч өглөгийг нэрлэсэн үнээр нь гаргасан ба эргэн төлөгдөх хугацаа нь 2016 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдөр болон 2017 оны 6 дугаар сарын 06-ны өдөр ба хагас жилээр төлнө.

19. ХОЁРДОГЧ ӨГЛӨГ (үргэлжлэл)

Давхар татварын тухай Монгол Улс, Сингапур Улс хоорондын хэлэлцээрийн дагуу Групп нь хөрөнгө оруулагчдад төлсөн хүүд 5 хувийн татвар ноогдуулж, суутган төлөх үүрэгтэй ба ийнхүү төлж буй татварын төлбөр нь бодит хүүний хувийг нэмэгдүүлж байна. Үнэт цаас гаргагч нь үйл ажиллагаагаа зогсоовол үнэт цаас гаргагчийн хадгаламж эзэмшигчид болон бусад өрийг барагдуулсны дараа хоёрдогч өглөгийн нэхэмжлэлийн шаардлагыг хангана.

2011 болон 2012 оны тайлант жилүүдэд хоёрдогч өглөгийн дансны үнэ нь бодит хүүгийн аргаар тооцоход 33,091 мянган төгрөг болон 40,596 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн болно.

20. БУСАД ӨР ТӨЛБӨР

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Хуримтлагдсан хүүгийн өглөг	37,219,386	23,199,760
Клирингийн саатал	16,023,299	14,215,203
СПОТ арилжааны өглөг	65,414,600	30,691,100
Бусад өглөг	9,738,657	4,290,684
Ноогдол ашгийн өглөг	365,945	365,945
	128,761,887	72,762,692

21. ХУВЬЦААТ КАПИТАЛ

	Энгийн хувьцааны тоо		2012	2011
	2012	2011	Мян.төг	Мян.төг
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	3,305,056	3,305,056	16,525,280	6,610,113
Нэмж гаргасан	-	-	-	-
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	3,305,056	3,305,056	16,525,280	6,610,113

Групп 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар нийт зөвшөөрөгдсөн 4,000,000 ширхэг хувьцаанаас 3,305,056 ширхэг хувьцаа эргэлтэнд байна. 2012 онд Групп нэгж хувьцааны нэрлэсэн үнийг 5,000 төгрөг болгож өсгөсөн. Гаргасан бүх хувьцааны төлбөр бүрэн төлөгдсөн ба 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар нэгжийн нэрлэсэн үнэ 2,000 төгрөг ба 5,000 төгрөг байна.

22. ХАЛААСНЫ ХУВЬЦАА

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
01 дүгээр сарын 01-ний үлдэгдэл	6,001,872	6,001,872
Худалдсан	(3,381,246)	-
12 дугаар сарын 31-ний үлдэгдэл	2,620,626	6,001,872

2012 оны 2 дугаар сард Групп нь халаасны хувьцааг (үлдэгдэл энгийн хувьцааны 4.78 хувийг) хувийн хөрөнгө оруулагчидад худалдсан байна. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар халаасны хувьцааны үлдэгдэл нь 283,877 ширхэг хувьцаа болон 126,015 ширхэг хувьцаа буюу нийт эргэлтэнд байгаа энгийн хувьцааны 8.59 хувь болон 3.81 хувийг тус тус эзэлж байна.

23. ХҮҮНИЙ ОРЛОГО

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Зээл, урьдчилгаа	189,057,696	108,869,075
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	19,612,388	29,252,203
Банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	3,633,885	4,559,357
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	345,715	133,183
Хоёрдогч зээл	685,431	686,663
	213,335,115	143,500,481

24. ХҮҮНИЙ ЗАРДАЛ

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Хадгаламж	84,561,895	68,489,599
Авсан зээл, эх үүсвэр	8,354,075	4,059,540
Буцаан худалдан авах гэрээгээр худалдсан үнэт цаас	8,480,522	1,128,593
Гаргасан өрийн бичиг	30,177,065	17,052,569
Хоёрдогч өглөг	5,858,641	4,628,760
	137,432,198	95,359,061

25. ШИМТГЭЛ, ХУРААМЖИЙН ЦЭВЭР ОРЛОГО

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Шимтгэл, хураамжийн орлого		
Банкны шилжүүлэг	4,731,504	3,742,399
Картын үйлчилгээ	5,561,809	3,385,622
Зээлийн үйлчилгээ	7,136,229	5,575,020
Бусад	1,037,807	543,779
Шимтгэл, хураамжийн орлогын дүн	18,467,349	13,246,820
Шимтгэл, хураамжийн зардал		
Картын үйлчилгээний зардал	1,446,489	915,184
Бусад	621,337	197,403
Шимтгэл, хураамжийн зардлын дүн	2,067,826	1,112,587
Шимтгэл, хураамжийн цэвэр орлого	16,399,523	12,134,233

26. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУСАД ОРЛОГО (ЦЭВЭР)

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Ханшийн тэгшитгэлийн олз (цэвэр)	12,845,020	13,339,291
Үнэт металлын арилжааны олз (цэвэр)	649,390	705,834
Бусад	808,700	131,091
	14,303,110	14,176,216

27. ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Боловсон хүчний зардал	16,475,250	8,939,306
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл (Тодруулга 10)	2,441,789	1,731,867
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга (Тодруулга 11)	321,884	486,832
Зар сурталчилгааны зардал	2,686,396	1,114,943
Түрээсийн зардал	2,390,011	1,700,901
Мэргэжлийн үйлчилгээний хөлс	1,327,080	393,122
Техникийн туслалцаа болон гадаадын банкны гуйвуулгын шимтгэл	988,841	720,837
Данснаас хассан үндсэн хөрөнгө	34,435	302
Даатгалын зардал	74,795	166,598
Албан томилолт	553,585	623,795
Бэлэн мөнгө цуглуулах зардал	805,856	499,742
Бичиг хэргийн зардал	552,100	505,928
Харилцаа холбооны зардал	790,369	678,238
Сургалтын зардал	329,383	129,794
Ашиглалтын зардал	351,166	239,790
Засвар үйлчилгээний зардал	314,438	439,098
Харуул, хамгаалалтын зардал	119,301	96,956
Зочин төлөөлөгчийн зардал	483,433	247,317
Тээврийн зардал	278,900	219,940
Мэдээлэл технологийн засвар үйлчилгээ	800,034	608,708
Бусад (*)	756,522	527,437
	32,875,568	20,071,451

(*) Бусад үйл ажиллагааны зардалд зээл барагдуулахтай холбоотой зардал, цэвэрлэгээ болон удирдлагын бусад нэмэгдэл зардал орно.

28. ҮНЭ ЦЭНИЙН БУУРАЛТЫН (АЛДАГДАЛ) БА НӨХӨЛТ

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Зээлийн болзошгүй эрсдлийн (зардал), нөхөлт	4,305,103	(3,976,213)
Бусад хөрөнгө болон өмчлөх бусад хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын нөхөлт	2,249,333	905,348
	6,554,436	(3,070,865)

29. ТҮРЭЭС

Групп нь зарим салбар, нэгжийн оффисын байр болон комьпютерийг төрөл бүрийн түрээсийн гэрээгээр түрээсэлдэг. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар нэг жилээс дээш хугацаатай, гэрээг цуцлах боломжгүй үйл ажиллагааны түрээсийн гэрээгээр түрээсэлсэн түрээсийн батлан даалт дараах байдалтай байна.

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Нэг жилийн доторхи	1,911,179	1,504,534
1-5 жил	2,944,352	2,514,774
Түүнээс дээш	-	-
	4,855,531	4,019,308

30. ОРЛОГЫН ТАТВАРЫН ЗАРДАЛ

Нэгтгэсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгагдсан:

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Орлогын татварын зардал – тайлант жил	14,817,338	9,212,154
Орлогын татварын зардал – өмнөх жилийн залруулга	-	70,523
	14,817,338	9,282,677

Орлогын албан татварын зардлын тохируулга:

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Татварын өмнөх ашиг	77,944,062	51,384,508
Ноогдуулсан орлогын албан татвар 25%	19,486,016	12,846,127
ТНО-с хасагдахгүй зардалд ногдох татвар	261,803	161,476
Татвар ногдохгүй орлогод ногдох татвар	(4,419,312)	(3,262,224)
10 хувиар тооцох ТНО-с тооцсон татвар	(450,000)	(450,000)
Өмнөх жилийн татварын залруулга	-	70,523
Бусад	(61,169)	(83,225)
Орлогын татварын зардал	14,817,338	9,282,677

30. АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАР (үргэлжлэл)

Групп нь Монгол Улсын "Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай" хуулийн дагуу 3 тэрбум хүртэлх төгрөгийн татвар ногдуулах орлогод 10%-ийн татвар, 3 тэрбум төгрөгөөс дээш татвар ногдуулах жилийн орлого олсон бол 300 сая төгрөг дээр 3 тэрбумаас давсан орлогын дүнгийн 25 хувиар нэмж татвар ноогдуулж, төлөх үүрэгтэй.

31. НООГДОЛ АШИГ

Групп 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлангийн жилд ноогдол ашиг зарлаагүй болно.

32. МӨНГӨ, ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ЗҮЙЛС

Нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан дах мөнгө түүнтэй адилтгах зүйлс нь касс дах бэлэн мөнгө болон ямар нэгэн хязгаарлалт хийгдээгүй төлбөр гүйцэтгэхэд бэлэн бусад банк санхүүгийн байгууллага дах харилцах дансанд байршуулсан 3 сар хүртлэх хугацаатай мөнгөн хөрөнгөөс бүрдэнэ. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайланд тусгагдсан мөнгө, түүнтэй адилтгах зүйлс дараах байдалтай байна.

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Мөнгө, банкинд байршуулсан мөнгө	444,813,254	474,964,634
Бусад санхүүгийн байгууллагаас авах авлага	-	(3,613,520)
Заавал байлгах нөөц	(250,535,821)	(168,064,650)
Мөнгө, түүнтэй адилтгах зүйлс	194,277,433	303,286,464

33. СЕГМЕНТИЙН ТАЙЛАГНАЛ

Сегментийн мэдээллийг Группын бизнесийн сегментэд үндэслэн тайлагнасан. Групп нь тайлангийн загвар болон бизнесийн сегментийг Группын удирдлагын ба дотоод тайлангийн бүтэц зохион байгуулалтад үндэслэн тодорхойлдог.

Хөрөнгө зохицуулалтын газар нь зах зээлийн шударга нөхцлийн дагуу бизнесийн сегментүүдэд капиталын хуваарилалт болон санхүүжилтийн өртгийг тусгахын тулд тэднээс хүү авч, хүү төлдөг.

Сегментийн капитал зардал гэж тайлант жилд, гүдвиллээс бусад биет бус хөрөнгө ба үндсэн хөрөнгө худалдан авахтай холбоотой гарсан нийт зардлыг хэлнэ.

33. СЕГМЕНТИЙН ТАЙЛАГНАЛ (үргэлжлэл)

Үйл ажиллагааны сегмент

Группын үйл ажиллагааны сегмент нь дараах үндсэн сегментүүдээс бүрдэж байна:

• *Байгууллагын банкны газар*	Байгууллагын харилцагчдын харилцахын үлдэгдэл, зээл, хадгаламж болон бусад гүйлгээнээс бүрдэнэ.
• *Жижиг, Дунд Байгууллагын банкны газар*	Жижиг, Дунд байгууллагын харилцагчдын харилцахын үлдэгдэл, зээл, хадгаламж болон бусад гүйлгээнээс бүрдэнэ. Групп нь тухайн харилцагчийн бизнесийн хэмжээнээс үл хамааран 100,000-1,000,000 ам.долларын санхүүжилт олгосон харилцагчдаа энэхүү ангилалд оруулдаг.
• *Жижиг буюу иргэдийн банкны газар*	Карт эзэмшигчдийн карт, иргэдийн харилцахын үлдэгдэл, зээл, хадгаламж болон бусад гүйлгээнээс бүрдэнэ.
• *Гадаад харилцаа, Хөрөнгө оруулалтын байгуулагын газар*	Группын санхүүгийн үйл ажиллагаа болон арилжааны ажил гүйлгээнээс бүрдэнэ.
• *Хөрөнгө зохицуулалтын газар*	Зээл авах, өрийн бичиг гаргах, эрсдлийн удирдлагын зорилгоор дерватив хэрэгсэл хэрэглэх, богино хугацаат хадгаламж хийх, засгийн газрын болон компанийн өрийн бичиг зэрэг түргэн хөрвөх хөрөнгөнд хөрөнгө оруулалт хийх зэргээр Группын санхүүжилт, эрсдлийн төвлөрсөн удирдлагаар хангах үүрэгтэй.
• *Бусад*	Төв оффисын үйл ажиллагаа болон арын албаны үйлчилгээний хэсгийн үйл ажиллагаанаас бүрдэнэ. Энэ нь Группын үл хөдлөх хөрөнгө болон холбогдох тогтмол гардаг нэгдсэн зардлуудыг хянаж, зохицуулдаг.

33. СЕГМЕНТИЙН ТАЙЛАГНАЛ (үргэлжлэл)

(Мянган төгрөгөөр)

2012 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар	**Байгууллагын банкны газар**	**Жижиг, Дунд байгууллагын газар**	**Иргэдийн банкны газар**	**Гадаад харилцаа, Хөрөнгө оруулалтын банкны газар**	**Хөрөнгө оруулалт**	**Бусад**	**Нийт**
Сегментийн үр дүн:							
Гадаад орлого							
Цэвэр хүүгийн орлого (зардал)	112,750,763	11,908,490	(9,451,651)	(30,178,128)	713,000	(9,839,557)	75,902,917
Хураамж, шимтгэлийн цэвэр орлого	5,263,310	86,916	10,216,153	14,366	169,889	648,889	16,399,523
Үйл ажиллагааны бусад орлого (зардал)	212,682	272	19,628,508	106,117	(6,004,513)	360,046	14,303,110
Сегмент хоорондын орлого (зардал)	(63,009,077)	(4,036,226)	40,630,900	29,144,007	(14,853,775)	12,124,171	-
Нийт сегментийн орлого (зардал)	55,217,678	7,959,452	61,023,908	(913,638)	(19,975,399)	3,293,549	106,605,550
Үйл ажиллагааны зардал	(513,697)	(279,878)	(14,649,337)	(599,460)	(794,857)	(16,038,339)	(32,875,568)
Хараат компанийн ашгаас ногдох хувь	-	-	-	-	-	(2,340,356)	(2,340,356)
Эрсдлийн сангийн буцаалт (алдагдлын сан)	5,014,736	185,592	(648,787)	-	-	2,002,895	6,554,436)
Татварын өмнөх цэвэр ашиг	59,718,717	7,865,166	45,725,784	(1,513,098)	(20,770,256)	(13,082,251)	77,944,062
Орлогын албан татварын зардал							(14,817,338)
Тайлант жилийн ашиг							63,126,724
Сегментийн актив	1,038,448,213	85,380,012	466,391,234	1,083,675	585,501,733	523,674,349	2,700,479,216
Сегментийн пассив	16,459,563	-	1,269,838,756	613,517,068	274,187,213	284,118,966	2,458,121,566
Хуваарилаагүй пассив						2,481,600	2,481,600
Нийт пассив	16,459,563	-	1,269,838,756	613,517,068	274,187,213	286,600,566	2,460,603,166
Элэгдэл, хорогдол	(4,666)	-	(1,341,242)	(1,325)	(10,661)	(1,405,779)	(2,763,673)
Капиталын зардал	8,864	-	5,134,240	3,826	2,591	50,684,618	55,834,139

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2011 он болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулга

33. СЕГМЕНТИЙН ТАЙЛАГНАЛ (үргэлжлэл)

(Мянган төгрөгөөр)

2011 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар	Байгууллагын банкны газар	Жижиг, Дунд байгууллагын газар	Иргэдийн банкны газар	Гадаад харилцаа, Хөрөнгө оруулалтын банкны газар	Хөрөнгө оруулалт	Бусад	Нийт
Сегментийн үр дүн:							
Гадаад орлого							
Цэвэр хүүгийн орлого (зардал)	70,769,221	6,006,518	(30,529,844)	(16,400,746)	24,892,588	(6,596,317)	48,141,420
Хураамж, шимтгэлийн цэвэр орлого	4,192,982	128,093	7,445,015	8,029	113,753	246,361	12,134,233
Үйл ажиллагааны бусад орлого (зардал)	466,326	1,921	14,871,915	-	(1,580,696)	416,750	14,176,216
Сегмент хоорондын орлого (зардал)	(41,525,827)	(2,475,150)	49,541,926	18,574,891	(29,237,322)	5,121,482	-
Нийт сегментийн орлого (зардал)	33,902,702	3,661,382	41,329,012	2,182,174	(5,811,677)	(811,724)	74,451,869
Үйл ажиллагааны зардал	(527,355)	(42,646)	(8,903,392)	(294,844)	(661,189)	(9,642,025)	(20,071,451)
Хараат компанийн ашгаас ногдох хувь	-	-	-	-	-	74,955	74,955
Эрсдлийн сангийн буцаалт (алдагдлын сан)	(4,024,988)	296,948	531,090	-	-	126,085	(3,070,865)
Татварын өмнөх цэвэр ашиг	29,350,359	3,915,684	32,956,710	1,887,330	(6,472,866)	(10,252,709)	51,384,508
Орлогын албан татварын зардал							(9,282,677)
Тайлант жилийн ашиг							42,101,831
Сегментийн актив	775,630,552	61,634,782	330,662,265	1,083,675	455,148,767	496,570,748	2,120,730,789
Сегментийн пассив	52,094,869	-	1,248,114,379	210,640,758	290,164,425	178,800,328	1,979,814,759
Хуваарилаагүй пассив						1,501,186	1,501,186
Нийт пассив	52,094,869	-	1,248,114,379	210,640,758	290,164,425	180,301,514	1,981,315,945
Элэгдэл, хорогдол	(3,288)	(518)	(989,623)	(1,609)	(13,605)	(1,210,056)	(2,218,699)
Капиталын зардал	2,893	64	2,359,699	664	2,893	53,931,435	56,297,648

34. ХОЛБООТОЙ ТАЛУУДТАЙ ХИЙСЭН АЖИЛ, ГҮЙЛГЭЭ

Дараах байгууллагууд нь Группын холбоотой этгээдүүд юм. Үүнд:

- *Улаанбаатар хотын банк болон түүний охин компани* — Группын ТУЗ-ын дарга нь Улаанбаатар хотын банкны ТУЗ-ын гишүүн юм.
- *Капитрон банк* — Группын гол удирдлагууд нь Капитрон банкны гол хувьцаа эзэмшигч юм.
- *МИК* — Групп нь 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар ойролцоогоор Монголын Ипотекын Корпорацийн энгийн хувьцааны 31.6 хувийг эзэмшдэг. (тодруулга 6)
- *Ти Ди Би Медиа* — Групп нь 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар ойролцоогоор Монголын Ипотекын Корпорацийн энгийн хувьцааны 49 хувийг эзэмшдэг. (тодруулга 6)

Группын гүйцэтгэх удирдлагууд болон тэдгээрийн хамаатан садангууд нь мөн группын холбоотой этгээдүүд юм.

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ нь дараах байдалтай байна.

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Улаанбаатар хотын банк болон охин компани:		
12 дугаар сарын 31-нээр дуусгавар болсон жил		
Хүүгийн орлого	4,038,709	4,600,540
Хүүгийн зардал	(539,625)	(201,616)
Шимтгэл, хураамжийн орлого	-	15,000
Шимтгэл, хураамжийн зардал	(62)	(19)
12 дугаар сарын 31-нээр		
Байршуулсан хадгаламж	59,207,086	70,721,544
Татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө	6,960,500	1,272,336
Зээл болон урьдчилгаа	7,934,497	1,395,895
Хоёрдогч өглөг (тодруулга 9)	4,000,000	4,000,000
Буцаан худалдан авах гэрээгээр авсан үнэт цаас (тодруулга 8)	-	36,996,114

34. ХОЛБООТОЙ ТАЛУУДТАЙ ХИЙСЭН АЖИЛ, ГҮЙЛГЭЭ (үргэлжлэл)

	2012 Мян.төг	**2011 Мян.төг**
Капитрон банк:		
12 дугаар сарын 31-нээр дуусгавар болсон жил		
Хүүгийн орлого	384,641	593,764
Хүүгийн зардал	(11,605)	(3,845)
12 дугаар сарын 31-нээр		
Татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө	-	578,403
Хоёрдогч өглөг (тодруулга 9)	3,000,000	3,000,000
Монголын Ипотекийн Корпораци:		
12 дугаар сарын 31-нээр дуусгавар болсон жил		
Хүүгийн орлого	330,845	480,845
Хүүгийн зардал	(281,996)	(434,084)
12 дугаар сарын 31-нээр		
Хөрөнгө барьцаалсан үнэт цаас (тодруулга 5)	1,697,000	2,653,000
Зээлийн эх үүсвэр (тодруулга 17)	1,531,618	2,197,608
Ти Ди Би Медиа:		
12 дугаар сарын 31-нээр дуусгавар болсон жил		
Хүүгийн орлого	14,385	-
12 дугаар сарын 31-нээр		
Олгосон зээл	4,315,510	-
Гүйцэтгэх удирдлага:		
12 дугаар сарын 31-нээр дуусгавар болсон жил		
Хүүгийн орлого	376,725	209,186
12 дугаар сарын 31-нээр		
Гүйцэтгэх удирдлагад олгосон зээл	5,117,586	3,092,463

34. ХОЛБООТОЙ ТАЛУУДТАЙ ХИЙСЭН АЖИЛ, ГҮЙЛГЭЭ (үргэлжлэл)

Гүйцэтгэх удирдлагад олгосон зээл нь Группын зээл ба урьдчилгааны дүнд багтсан ба гүйцэтгэх удирдлагад олгосон ипотекийн зээлийн хүү нь зах зээлийн хүүгээс доогуур байна. Ипотекийн зээлийн барьцаанд зээлдэгчдийн худалдан авч буй үл хөдлөх хөрөнгүүд байна.

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилд гүйцэтгэх удирдлага болон ТУЗ-ын гишүүдэд төлсөн нийт цалин хөлс урамшуулал, тэтгэмж нь 2012 онд 4,011,647 мянган төгрөг (2011 онд 2,458,660 мянган төгрөг) байна.

35. САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЭЛҮҮД

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн дансны үлдэгдэл дараах байдалтай байна.

(Мянган төгрөгөөр **)**

2012 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар

	Хөрөнгө оруулалт	Зээл болон авлага	Борлогдох боломжтой санхүүгийн хөрөнгө	Санхүүгийн өр төлбөр (хорогдуулсан өртгөөр)	Нийт
Санхүүгийн хөрөнгө					
Бэлэн мөнгө, бусад банкинд байршуулсан хөрөнгө	-	444,813,254	-	-	444,813,254
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	361,628,276	-	95,173,334	-	456,801,610
Зээл ба урьдчилгаа	-	1,533,271,823	-	-	1,533,271,823
Хоёрдогч өглөг	-	7,000,000	-	-	7,000,000
Бусад актив (*)	-	97,188,180	-	-	97,188,180
	361,628,276	2,082,273,257	95,173,334	-	2,539,074,867
Санхүүгийн өр төлбөр					
Хадгаламж		-	-	1,402,326,763	1,402,326,763
Банк, санхүүгийн байгууллагаас татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө	-	-	-	36,518,483	36,518,483
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	-	-	-	1,495,638	1,495,638
Зээлийн эх үүсвэр	-	-	-	232,964,084	232,964,084
Гаргасан өрийн бичиг	-	-	-	600,525,865	600,525,865
Гаргасан хоёрдогч зээл	-	-	-	55,528,846	55,528,846
Бусад пассив (**)	-	-	-	128,630,416	128,630,416
	-	-	-	2,457,990,095	2,457,990,095

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно.
(**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно.

35. САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЭЛҮҮД (үргэлжлэл)

(Мянган төгрөгөөр)

2011 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар

	Хөрөнгө оруулалт	**Зээл болон авлага**	**Борлогдох боломжтой санхүүгийн хөрөнгө**	**Санхүүгийн өр төлбөр (хорогдуулсан өртгөөр)**	**Нийт**
Санхүүгийн хөрөнгө					
Бэлэн мөнгө, бусад банкинд байршуулсан хөрөнгө	-	474,964,634	-	-	474,964,634
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	105,985,743	-	238,281,625	-	344,267,368
Зээл ба урьдчилгаа	-	1,123,331,907	-	-	1,123,331,907
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас		36,966,114	-	-	36,966,114
Хоёрдогч өглөг	-	7,000,000	-	-	7,000,000
Бусад хөрөнгө (*)	-	46,805,974	-	-	46,805,974
	105,985,743	1,689,068,629	238,281,625	-	2,033,335,997
Санхүүгийн өр төлбөр					
Хадгаламж		-	-	1,277,295,962	1,277,295,962
Банк, санхүүгийн байгууллагаас татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө	-	-	-	35,063,555	35,063,555
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	-	-	-	171,484,469	171,484,469
Зээлийн эх үүсвэр	-	-	-	174,380,516	174,380,516
Гаргасан өрийн бичиг	-	-	-	207,134,041	207,134,041
Гаргасан хоёрдогч зээл	-	-	-	41,693,522	41,693,522
Бусад пассив (**)	-	-	-	72,676,086	72,676,086
	-	-	-	1,979,728,151	1,979,728,151

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно.
(**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно.

35. САНХҮҮГИЙН ХЭРЭГСЭЛҮҮД (үргэлжлэл)

2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар санхүүгийн хөрөнгийн цэвэр олз (гарз) дараах байдалтай байна.

(Мянган төгрөгөөр)

2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар

	Хүүний орлого	Хүүний зардал	Шимтгэл, хураамжийн орлого	Үйл ажилла-гааны бусад орлого	Хасаг-дуулгын зардал	Цэвэр олз (гарз)	Бусад дэлгэрэнгүй орлого
Хөрөнгө оруулалт	11,376,970	-	-	-	-	11,376,970	-
Зээл ба авлага	193,722,727	-	7,136,229	-	6,306,973	207,165,929	-
Борлуулах боломжтой санхүүгийн хөрөнгө	8,235,418	-	-	373	-	8,235,791	22,071,596
Санхүүгийн өр төлбөр (хорогдуулсан өртгөөр)	-	(137,432,198)	-	106,117	-	(137,326,081)	-
	213,335,115	(137,432,198)	7,136,229	106,490	6,306,973	89,452,609	22,071,596

2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар

	Хүүний орлого	Хүүний зардал	Шимтгэл, хураамжийн орлого	Үйл ажилла-гааны бусад орлого	Хасаг-дуулгын зардал	Цэвэр олз (гарз)	Бусад дэлгэрэнгүй орлого
Хөрөнгө оруулалт	5,177,140	-	-	-	-	5,177,140	-
Зээл ба авлага	114,248,278	-	5,575,020	-	(3,955,729)	115,867,569	-
Борлуулах боломжтой санхүүгийн хөрөнгө	24,075,063	-	-	15,904	-	24,090,967	3,736,050
Санхүүгийн өр төлбөр (хорогдуулсан өртгөөр)	-	(95,359,061)	-	-	-	(95,359,061)	-
	143,500,481	(95,359,061)	5,575,020	15,904	(3,955,729)	49,776,615	3,736,050

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА

(a) Оршил

Тус банкинд санхүүгийн хэрэгслүүдийг хэрэглэх явцад дараах эрсдэл тулгарч байна. Үүнд:

- Зээлийн эрсдэл
- Хөрвөх чадварын эрсдэл
- Зах зээлийн эрсдэл

Энэхүү тодруулгад банкинд учирсан эрсдэл нэг бүрийн талаарх мэдээлэл, банкны зорилго, бодлого, эрсдлийг үнэлж, удирдах хийх үйл явц болон банкны капиталын удирдлагын талаар харуулна.

Эрсдлийн удирлагын тогтолцоо

Удирдах Зөвлөл нь Банкны эрсдлийн удирдлагын ерөнхий тогтолцоог тодорхойлох үүрэгтэй. Удирдах зөвлөлөөс өөр өөрийн ажлын чиг хүрээнд банкны эрсдлийн удирдлагын бодлогыг боловсруулж, хянах үүрэг бүхий Актив, Пассивын Хороо (АПХ) болон Зээлийн Хороо байгуулсан.

Банкинд тулгарсан эрсдлийг тодорхойлж, дүн шинжилгээ хийх, тохиромжтой эрсдлийн хязгаар, хяналтыг бий болгох, эрсдлийг хянаж, хязгаарыг нь барих зорилгоор тус банкны эрсдлийн удирдлагын бодлогыг тодорхойлсон. Эрсдлийн удирдлагын бодлого болон тогтолцоог тогтмол хянан хэлэлцэж, зах зээлийн нөхцөл байдалд гарсан өөрчлөлт, санал болгож буй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд тулгуурлан тохируулж байдаг. Тус банк нь өөрийн сургалт, удирдлагын стандарт горимоор дамжуулан бүх ажилчдад өөрийн үүрэг, хариуцлагыг ухамсарлан ойлгох эмх цэгцтэй, бүтээлч хяналтын орчинг бүрдүүлэхийг зорьж байна.

Тус банкны Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл (ТУЗ) нь банкны эрсдлийн удирдлагын бодлого, горим хэрхэн хэрэгжиж байгааг хянах, банкинд тулгарч буй эрсдэлд эрсдлийн удирдлагын ерөнхий тогтолцоо тохирч буй эсэхийг хянан хэлэлцэх үүрэгтэй. ТУЗ-ийг энэ үүргээ биелүүлэхэд нь Дотоод Аудитын Газар туслалцаа үзүүлдэг. Дотоод Аудитын Газар нь эрсдлийн менежментийн хяналт, горимыг тогтмол болон тусгайлан тодорхой тохиолдлуудад хянан үзэж, үр дүнг нь ТУЗ-д тайлагнана.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(б) Зээлийн эрсдэл

Зээлийн эрсдэл гэдэг нь харилцагч эсвэл санхүүгийн хэрэгслийн холбогдох тал гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлж чадаагүйгээс банк санхүүгийн алдагдал хүлээх эрсдэл бөгөөд банкны зээл, урьдчилгаа болон хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас зэргээс үүсдэг.

Зээлийн эрсдлийн удирдлага

Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл зээлийн эрсдлийн удирдлагын талаарх өөрийн үүргийг Зээлийн Хороонд төлөөлүүлсэн байна. Салбар бүр банкны Зээлийн хорооноос төлөөлүүлсэн зээл олгох эрх мэдлийн хүрээнд банкны зээлийн бодлого, горимыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй. Мөн салбар нэг бүр нь өөрийн зээлийн багцын чанар, гүйцэтгэл болон багц дахь зээлийн эрсдлийг хянан, удирдах үүрэг хүлээдэг.

Дотоод аудитын газраас зээлийн үйл явц болон салбаруудад тогтмол аудит хийдэг.

Тайлангийн тасалбар болгох өдрөөд зээлийн цэвэр үнэ цэнэ ба түүнд тооцсон эрсдлийн санг харуулбал дараах байдалтай байна.

(мянган төгрөгөөр)

	Зээл болон урьдчилгаа		Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	
	2012	**2011**	**2012**	**2011**
Дансны үнэ	1,533,271,823	1,123,331,907	407,811,761	305,284,048
Хэвийн зээл	1,517,714,619	1,107,176,325	407,811,761	305,284,048
Хувь үнэлгээ буурсан				
Хугацаа хэтэрсэн зээл (*)	6,965,278	5,893,671	-	-
Чанаргүй зээл. Үүнээс:				
а) Хэвийн бус зээл	6,043,916	602,764	-	-
б) Эргэлзээтэй зээл	8,814,505	20,209,044	-	-
в) Муу зээл	7,225,344	7,369,912	-	-
Нийт дүн	1,546,763,663	1,141,251,716	-	-
Эрсдлийн сан ба хасагдуулга	(13,491,840)	(17,919,809)	-	-
Цэвэр дүн	1,533,271,823	1,123,331,907	407,811,761	305,284,048

(*) Энэ ангилалд багтаж буй зээлүүд нь гэрээгээр тогтсон зээлийн үндсэн төлбөр болон хүүгийн төлөлт нь хугацаа хэтэрсэн, гэвч үнэт цаас (барьцааны түвшин) дээр үндэслэн групп үнэ цэнийн бууралтыг зохистой биш гэж үзэж байна.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(б) Зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

Үнэлгээ буурсан зээл болон үнэт цаас

Үнэлгээ буурсан зээл, үнэт цаас гэдэг нь банкны зүгээс зээлийн эргэн төлөлтийн үндсэн төлбөр болон хүүг зээл болон үнэт цаасны гэрээний дагуу хугацаандаа эргүүлэн авах боломжгүй байх магадлалтай гэж тооцоолж буй зээл, үнэт цаасыг хэлнэ.

Доорхи хүснэгтэд үнэлгээ буурсан зээлийн ангилал бүрийн дансны үнэ болон цэвэр боломжит үнэ цэнийг ЗБЭХСан байгуулсны дараах үзүүлэв. Үүнд:

	2012 Мян.төг			**2011 Мян.төг**		
	Нийт	Цэвэр	Барьцаа хөрөнгийн ЗЗҮ (*1)	Нийт	Цэвэр	Барьцаа хөрөнгийн ЗЗҮ (*1)
Хугацаа хэтэрсэн	6,965,278	6,617,014	6,431,448	5,893,671	5,598,987	5,137,369
Хэвийн бус	6,043,916	4,532,937	4,317,769	602,764	452,073	258,091
Эргэлзээтэй	8,814,505	4,407,253	4,215,497	20,209,044	10,104,522	10,071,704
Муу	7,225,344	-	-	7,369,912	-	-
	29,049,043	15,557,204	14,964,714	34,075,391	16,155,582	15,467,164

(*1) Барьцаа хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ нь зүйл тус бүрээрх барьцаа хөрөнгө нь зээлийн эрсдлийг бууруулдаг гэдгийг харуулна. Зах зээлийн үнэлгээнд зээлийн чанар сайжруулалтын бусад төрлүүд болох хөвөгч хүү, зээлийн даатгал, гуравдагч этгээдийн баталгаа батлан даалт, мал амьтан болон бусад биет хөрөнгийн зээлийн эрсдлийн бууруулалт багтаагүй болно.

Групп нь харилцагчдад зээл болон урьдчилгааг олгохдоо үл хөдлөх эд хөрөнгө, хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас барьцаанд авах ба баталгаа гаргуулдаг. Ихэнхдээ, буцаан борлуулахаар худалдан авсан гэрээ болон үнэт цаасаарх санхүүжилтийн үйл ажиллагаанаас бусад тохиолдолд бусад банкинд зээл, санхүүжилт олгоход барьцаа авдаггүй. 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар хөрөнгө оруулалтын үнэт цаасанд барьцаа аваагүй байна.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(б) Зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

2011 болон 2012 онд эдийн засгийн сэргэлт,хөгжлийн хурдад инфляци нөлөөлсөөр байгаа хэдий ч Монгол улсын эдийн засгийн зарим сөрөг үзэгдлүүд буурч улсын худалдааны тэнцвэртэй байдал хангагдаж, гадаад валютын нөөц хамгийн дээд түвшинд хүрч, уул уурхайн эрс өсөлттэй холбоотойгоор гадны хөрөнгө оруулалт нэмэгдсэн. Зээлийн бүрэн төлөгдөлт нь хэд хэдэн хүчин зүйлээс хамаарах ба түүний дотор батлагдсан эсвэл хэлцлийн шатандаа байгаа бүтцийн өөрчлөлтийн өөр өөр төлөвлөгөөний хүрээнд харилцагч хэрхэн амжилттай ажиллаж чадах эсэх, Монголын одоогийн эдийн засгийн нөхцөл байдлын хүрээнд зээлдэгчид зээлийн төлбөрөө барагдуулж чадах эсэх, сөрөг хандлагууд болон бусад тааламжгүй үр дагаварууд хэдий удаан үргэлжлэх эсэх зэрэг хүчин зүйлүүдээс хамаарна. Тиймээс ойрын ирээдүйд Группын нэгтгэсэн санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөө үзүүлэхүйц дүнгээр чанаргүй зээлийн алдагдлын сан болон хөрөнгө оруулалтын дансны үнэд залруулга хийж болзошгүй гэдэг үндэслэл гарч байна.

Групп нь зээлийн эрсдлийн төвлөрлийг салбаруудаар удирддаг. Тайлант жилийн зээлийн эрсдлийн төвлөрлийг харуулсан шинжилгээг дор харуулав:

	2012 Мян.төг	2011 Мян.төг
Хөдөө Аж Ахуй	25,367,698	26,142,458
Уур уурхай ба олборлох	275,735,372	245,635,697
Үйлдвэрлэл	197,947,099	133,488,634
Бинзений импорт ба худалдаа	97,127,220	82,917,312
Худалдааны байгууллага	263,685,676	188,765,060
Барилга	176,447,292	114,972,883
Эрчим хүч ба дулаан	2,285,873	1,654,294
Зочид буудал, ресторан ба аялал зуучлал	36,808,497	16,828,971
Санхүүгийн үйлчилгээ	15,875,872	4,824,841
Тээвэр	28,085,303	32,484,016
Эрүүл мэнд	2,924,449	1,167,209
Боловсрол	7,628,137	1,862,323
Орон сууц	213,475,650	145,761,610
Картаарх төлбөр	91,257,688	76,100,447
Хадгаламж барьцаалсан	14,102,788	9,696,934
Бусад	84,517,209	41,029,218
	1,533,271,823	1,123,331,907

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(б) Зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

Банкны тухай хуулийн дагуу, Группээс нэг зээлдэгч болон түүнтэй холбоотой бүлэг этгээдэд олгох зээл, зээлтэй адилтган тооцох бусад актив хөрөнгө, батлан даалтын нийлбэр дvн нь тухайн Группын өөрийн хөрөнгийн 20 хувиас хэтэрч болохгvй. Группын хувь нийлvvлэгч, төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишvvн, гvйцэтгэх захирал, бусад ажилтан болон тэдгээрт холбогдох этгээдэд олгох зээл, зээлтэй адилтган тооцох бусад актив хөрөнгө, батлан даалтын дээд хэмжээ нь Группын өөрийн хөрөнгийн 5 хувиас, тэдгээрийн нийлбэр дvн нь өөрийн хөрөнгийн 20 хувиас тус тус хэтэрч болохгvй. 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар зээлийн төвлөрүүлэлтэнд тавигдах дараах шалгуур үзүүлэлтүүд байна:

Үзүүлэлт	Тохиромжтой харьцаа	2012.12.31	Зөрүү
Нэг зээлдэгчид олгосон зээл ба батлан даалт	<Eq 20%	17.08%	-
Холбоотой бүлэг этгээдэд олгосон зээл ба батлан даалт	<Eq 5%	0.13%	-
Холбоотой талуудад олгосон зээл ба батлан даалт	<Eq 20%	1.14%	-

(в) Хөрвөх чадварын эрсдэл

Банк нь санхүүгийн өр төлбөрөөсөө болж үүргээ биелүүлэхэд бэрхшээл учрах эрсдлийг хөрвөх чадварын эрсдэл гэнэ. Хөрвөх чадварыг удирдах банкны арга зам нь энгийн болон ачаалалтай нөхцөл байдалд аль алинд нь банкны нэр хүндэд сэв суулгах эрсдэл хүлээх эсвэл хүлээн зөвшөөрч боломгүй алдагдал хүлээхээс зайлсхийж, хугацаа нь болсон үед өр төлбөрөө барагдуулах хангалттай хэмжээний хөрвөх чадвартай байх явдал юм.

Банк нь тайлант үеийн хадгаламж, хугацаа нь дуусч буй хадгаламж болон зээлийн бууралт зэрэгт хангалттай хэмжээний бэлэн мөнгөний нөөцийг тогтмол байршуулах шаардлагатай болдог. Банкны Актив, пассивын удирдлагын хороо (АПУХ) нь бэлэн мөнгөний гадагш урсгалд хүрэлцэхүйц хэмжээний мөнгийг бэлэн байлгахын тулд хугацаа дуусч буй эх үүсвэрийн доод хэмжээнд хязгаар тогтоохын зэрэгцээ гэнэтийн их хэмжээний гүйлгээ хийхэд хөрөнгийг бэлэн байлгах үүднээс банк хоорондын болон бусад зээлдэгч байгууллагын өрийн хэрэгслийн доод хэмжээг тогтоодог.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(в) Хөрвөх чадварын эрсдэл (үргэлжлэл)

Хөрвөх чадварын удирдлага

Хөрвөх чадварын эрсдлийг удирдахад ашигладаг банкны гол хэмжүүр нь цэвэр хөрвөх хөрөнгийг харилцагчид болон бусад банкуудаас татсан харилцах, хадгаламжтай харьцуулсан харьцаа юм. Энэ зорилгоор цэвэр хөрвөх хөрөнгийг тооцохдоо мөнгө, түүнтэй адилтгах зүйлс, Монголбанкны үнэт цаас, Монголбанк болон бусад дотоод, гадаадын банкинд байршуулсан харилцах, хадгаламжаас клирингийн саатлыг хасч тооцдог. Тайлан гаргах өдрийн байдлаарх банкны цэвэр хөрвөх хөрөнгийг харилцагчид болон бусад банкуудаас татсан харилцах, хадгаламжтай харьцуулсан харьцаа дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2012	2011
12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр	37%	42%

“ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК” ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2012 оны 12 дугаар сарын 31-өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулга

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(в) Хөрвөх чадварын эрсдэл (үргэлжлэл)

Дараах хүснэгтэнд Группийн санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрийг төлөгдөх хугацаанд үндэслэн ангилан харууллаа.

(Мянган төгрөгөөр)

2012 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар	**3 хүртэлх сар**	**3-6 сар**	**6 сараас 1 жил**	**1-5 жил**	**5-аас дээш жил**	**Нийт**
Санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө түүнтэй адилтгах зүйлс	55,558,591	-	-	-	-	55,558,591
Банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	138,718,842	-	-	-	-	138,718,842
Монголбанкин дахь үлдэгдэл	250,535,821	-	-	-	-	250,535,821
Монголбанкинд байршуулсан хадгаламж	166,310,319	18,216,300	59,192,942	161,308,000	51,774,049	456,801,610
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	249,842,596	199,104,046	432,378,366	489,130,140	162,816,675	1,533,271,823
Зээл ба урьдчилгаа	-	-	-	-	-	-
Хоёрдогч өглөгөөрх зээл	-	-	-	7,000,000	-	7,000,000
Бусад актив (*)	93,655,556	446,780	789,114	2,151,868	144,862	97,188,180
	954,621,725	217,767,126	492,360,422	659,590,008	214,735,586	2,539,074,867
Санхүүгийн өр төлбөр						
Хадгаламж	985,614,489	191,829,158	168,433,838	56,449,278	-	1,402,326,763
Банк, бусад санхүүгийн байгууллагуудын харилцах, хадгаламж	36,518,483	-	-	-	-	36,518,483
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	1,495,638	-	-	-	-	1,495,638
Санхүүгийн байгууллагуудаас авсан зээл	7,762,744	33,883,787	59,472,953	102,380,463	29,464,137	232,964,084
Гарнасан хоёрдогч өглөг	-	-	207,725,405	392,800,460	-	600,525,865
Гаргасан өрийн бичиг	-	-	-	55,528,846	-	55,528,846
Бусад пассив (**)	99,609,332	5,785,710	10,400,624	12,555,915	278,835	128,630,416
Гаргасан санхүүгийн батлан даалт	104,282,568	-	-	-	-	104,282,568
Хүлээн зөвшөөрөөгүй зээлийн үүрэг	129,732,116	-	-	-	-	129,732,116
	1,365,015,370	231,498,655	446,032,820	619,714,962	29,742,972	2,692,004,779
Цэвэр санхүүгийн хөрөнгө /(өр төлбөр)	(410,393,645)	(13,731,529)	46,327,602	39,875,046	184,992,614	(152,929,912)

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно.
(**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(в) Хөрвөх чадварын эрсдэл (үргэлжлэл)

(Мянган төгрөгөөр)

2011 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар	**3 хүртэлх сар**	**3-6 сар**	**6 сараас 1 жил**	**1-5 жил**	**5-аас дээш жил**	**Нийт**
Санхүүгийн хөрөнгө						
Мөнгө түүнтэй адилтгах зүйлс	50,082,881	-	-	-	-	50,082,881
Банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	164,507,210	3,613,520	-	-	-	168,120,730
Монголбанкин дахь үлдэгдэл	256,761,023	-	-	-	-	256,761,023
Монголбанкинд байршуулсан хадгаламж	186,785,370	4,935,000	43,230,986	66,829,742	42,486,270	344,267,368
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	157,193,922	142,224,407	270,585,048	423,227,062	130,101,468	1,123,331,907
Зээл ба урьдчилгаа	36,966,114	-	-	-	-	36,966,114
Хоёрдогч өглөгөөрх зээл	-	-	4,000,000	3,000,000	-	7,000,000
Бусад актив (*)	41,762,293	238,663	1,605,223	3,080,805	118,990	46,805,974
	894,058,813	151,011,590	319,421,257	496,137,609	172,706,728	2,033,335,997
Санхүүгийн өр төлбөр						
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	1,003,029,541	104,920,628	130,060,162	39,285,631	-	1,277,295,962
Банк, бусад санхүүгийн байгууллагуудын харилцах, хадгаламж	12,806,845	13,222,910	9,033,800	-	-	35,063,555
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	171,484,469	-	-	-	-	171,484,469
Санхүүгийн байгууллагуудаас авсан зээл	9,488,089	2,536,009	33,011,844	116,573,536	12,771,038	174,380,516
Гаргасан өрийн бичиг	-	-	-	207,134,041	-	207,134,041
Гаргасан хоёрдогч өглөг	-	-	-	41,693,522	-	41,693,522
Бусад пассив (**)	54,536,540	1,540,471	3,066,030	13,422,653	110,392	72,676,086
Гаргасан санхүүгийн батлан даалт	98,373,660	-	-	-	-	98,373,660
Хүлээн зөвшөөрөөгүй зээлийн үүрэг	131,121,269	-	-	-	-	131,121,269
	1,480,840,413	122,220,018	175,171,836	418,109,383	12,881,430	2,209,223,080
Цэвэр санхүүгийн хөрөнгө /(өр төлбөр)	(586,781,600)	28,791,572	144,249,421	78,028,226	159,825,298	(175,887,083)

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно.
(**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(г) Зах зээлийн эрсдэл

Зах зээлийн эрсдэл гэдэг нь хүүгийн түвшин болон гадаад валютын ханш зэрэгт өөрчлөлт орж, уг өөрчлөлт нь банкны орлого болон эзэмшиж буй санхүүгийн хэрэгслүүдийн үнэд нөлөөлөх эрсдэл юм. Зах зээлийн эрсдлийн удирдлагын зорилго нь эрсдлээс хүлээх ашгийг нэмэгдүүлэхийн зэрэгцээ боломжит параметрүүдийн хүрээнд зах зээлийн эрсдэлд зах зээлийн эрсдэлд өртөх явдлыг хянан удирдах явдал юм.

Зах зээлийн эрсдлийн удирдлага

Банкны санхүүгийн байдал болон мөнгөн урсгалд зах зээлийн хүүгийн түвшний зонхилох түвшин дэх хэлбэлзэлийн нөлөө тусч болно. Хүүгийн түвшний эрсдлийг зах зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлт нь банкны ашиг болон цэвэр орлогод хэрхэн нөлөөлж байгаагаар хэмжигддэг. Хүү бүхий хөрөнгийн бүтэц өр төлбөрийн бүтцээс ялгарах хэмжээнд хүүгийн цэвэр орлого нь хүүгийн түвшний өөрчлөлтөөс болж нэмэгдэх буюу буурах талтай.

Хүүгийн түвшиний эрсдлийг банкны удирдлагаас тогтоосон хязгаарын хүрээнд байр суурийг нь нэмэгдүүлэх эсвэл бууруулах замаар удирддаг. Энэ хязгаар нь хүүгийн ашиг дахь хүүгийн хөдөлгөөн болон хүүнд мэдрэмтгий актив, пассивын үнэ цэнэд үзүүлэх нөлөөг хязгаарлаж байдаг.

Банкны зах зээлийн эрсдлийг зохицуулах ерөнхий эрхийг Актив, пассивын удирдлагын хороо эзэмшдэг.

Хүүгийн түвшний эрсдэлд өртөх нь

Банкны санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрт нөлөөлөх үндсэн эрсдэл нь зах зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлтөөс шалтгаалан санхүүгийн хэрэгслүүдийн ирээдүйн мөнгөн урсгал эсвэл зах зээлийн үнийн хэлбэлзэлээс алдагдал хүлээх явдал юм. Хүүгийн түвшний эрсдлийг ерөнхийдөө урьдчилан батлагдсан хязгаар тогтоох болон хүүгийн түвшний зөрүүг хянах замаар удирддаг. Тус банкны хүүгийн түвшний зөрүүний санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрт үзүүлэх нөлөөллийн байр суурь доорхи байдалтай байна. Үүнд:

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(г) Зах зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар (Мян.төг)	Үр ашигт хүү	Нийт	Хүүгийн мэдрэмжгүй	3 сар хүртэл	3-6 сар хүртэл	6 сар - 1 жил хүртэл	1-5 жил хүртэл	5-с дээш жил
Санхүүгийн хөрөнгө								
Касс дахь бэлэн мөнгө	-	55,558,591	55,558,591	-	-	-	-	-
Банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах хадгаламж	6.27	138,718,842	74,458,868	64,259,974	-	-	-	-
Монголбанкин дах харилцах	-	250,535,821	250,535,821	-	-	-	-	-
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	11.86	456,801,610	48,989,849	166,310,319	18,216,300	59,192,942	161,308,000	2,784,200
Зээл ба урьдчилгаа	13.40	1,533,271,823	-	249,842,597	199,104,045	432,378,366	489,130,140	162,816,675
БХ гэрээгээрх үнэт цаас	-	-	-	-	-	-	-	-
Хоёрдогч өглөг	9.71	7,000,000	-	-	-	4,000,000	3,000,000	-
Бусад актив	-	97,188,180	97,188,180	-	-	-	-	-
		2,539,074,867	526,731,309	480,412,890	217,320,345	495,571,308	653,438,140	165,600,875
Санхүүгийн өр төлбөр								
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	6.16	1,402,326,763	-	985,614,489	191,829,158	168,433,838	56,449,278	-
Бусад банк, СБ-н байршуулсан харилцах хадгаламж	5.79	36,518,483	-	13,953,428	22,565,055	-	-	-
БХ гэрээгээрх үнэт цаас	15.00	1,495,638	-	1,495,638	-	-	-	-
СБ-с авсан зээл	2.62	232,964,084	-	7,762,745	33,883,787	59,472,953	102,380,462	29,464,137
Гаргасан өрийн бичиг	8.60	600,525,865	-	-	-	207,725,405	392,800,460	-
Гаргасан хоёрдогч өрийн бичиг	11.12	55,528,846	-	-	-	-	55,528,846	-
Бусад пассив	-	128,630,416	128,630,416	-	-	-	-	-
		2,457,990,095	128,630,416	1,008,826,300	248,278,000	435,632,196	607,159,046	29,464,137
Санхүүгийн цэвэр актив/пассив		81,084,772	398,100,893	(528,413,410)	(30,957,655)	59,939,112	46,279,094	136,136,738

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно.
(**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно.

“ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК” ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2012 оны 12 дугаар сарын 31-өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулга

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(г) Зах зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

2011 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар (Мян.төг)	Үр ашигт хүү	Нийт	Хүүгийн мэдрэмжгүй	3 сар хүртэл	3-6 сар хүртэл	6 сар - 1 жил хүртэл	1-5 жил хүртэл	5-с дээш жил
Санхүүгийн хөрөнгө								
Касс дахь бэлэн мөнгө	-	50,082,881	50,082,881	-	-	-	-	-
Банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хадгаламж	2.18	168,120,730	98,027,416	66,479,794	3,613,520	-	-	-
Монголбанкин дах харилцах	-	256,761,023	256,761,023	-	-	-	-	-
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	10.21	344,267,368	38,983,320	190,288,320	4,935,000	43,230,986	66,829,742	-
Зээл ба урьдчилгаа	13.28	1,123,331,907	-	157,193,922	142,224,407	270,585,048	423,227,062	130,101,468
БХ гэрээгээрх үнэт цаас	11.00	36,966,114	-	36,966,114	-	-	-	-
Хоёрдогч өглөг	9.71	7,000,000	-	-	-	4,000,000	3,000,000	-
Бусад актив	-	46,805,974	46,805,974	-	-	-	-	-
		2,033,335,997	490,660,614	450,928,150	150,772,927	317,816,034	493,056,804	130,101,468
Санхүүгийн өр төлбөр								
Хадгаламж	5.99	1,277,295,962	-	1,003,029,541	104,920,628	130,060,162	39,285,631	-
Банк санхүүгийн байгууллагаас татсан хадгаламж	4.00	35,063,555	12,806,845	-	13,222,910	9,033,800	-	-
БХ гэрээгээрх үнэт цаас	16.25	171,484,469	-	171,484,469	-	-	-	-
СБ-с авсан зээл	4.14	174,380,516	-	9,488,089	2,536,009	33,011,844	116,573,536	12,771,038
Гаргасан өрийн бичиг	9.84	207,134,041	-	-	-	-	207,134,041	-
Гаргасан хоёрдогч өрийн бичиг	13.58	41,693,522	-	-	-	-	41,693,522	-
Бусад пассив	-	72,676,086	72,676,086	-	-	-	-	-
		1,979,728,151	85,482,931	1,184,002,099	120,679,547	172,105,806	404,686,730	12,771,038
Санхүүгийн цэвэр актив/пассив		53,607,846	405,177,683	(733,073,949)	30,093,380	145,710,228	88,370,074	117,330,430

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно.
(**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(г) Зах зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

Хүүний эрсдлийн удирдлага нь хүүний зөрүүнд лимит тогтоож, хэвийн болон хэвийн бус байдлаар хүүний хувь хэмжээ өөрчлөгдөхөд Группын актив, пассив хэр мэдрэг байгааг шинжлэх зэргээр хүүний эрсдлийг удирддаг.

100 пунктээр зах зээлийн хүү өсч, буурахад (орлогын муруй эерэг пропорциональ хөдөлгөөнтэй ба балансын позици тогтмол байсан гэж үзье) Группын мэдрэмжийн шинжилгээ дараах байдалтай байна.

	100 функт паралель өсөлт Мян.төг	**100 функт паралель бууралт Мян.төг**
Цэвэр хүүний орлогын мэдрэмж		
2012 оны 12 дугаар сарын 31	(4,667,255)	4,667,255
2011 оны 12 дугаар сарын 31	(5,862,038)	5,862,038

“ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК” ХХК БОЛОН ТҮҮНИЙ ОХИН КОМПАНИ
2012 оны 12 дугаар сарын 31-өдрөөр дуусгавар болсон жилийн
Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн тодруулга

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)
(г) Зах зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)
Гадаад валютын ханшийн эрсдэлд өртөх нь

(Мянган төгрөгөөр)

	2012 Төгрөгөөр илэрхийлэгдсэн	2012 Гадаад валют	2012 Нийт	2011 Төгрөгөөр илэрхийлэгдсэн	2011 Гадаад валют	2011 Нийт
Санхүүгийн хөрөнгө						
Касс дахь бэлэн мөнгө	24,039,923	31,518,668	55,558,591	21,715,130	28,367,751	50,082,881
Банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах хадгаламж	51,496,634	87,222,208	138,718,842	31,294,094	136,826,636	168,120,730
Монголбанкин дахь үлдэгдэл	108,686,678	141,849,143	250,535,821	103,966,754	152,794,269	256,761,023
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	440,141,403	16,660,207	456,801,610	344,267,368	-	344,267,368
Зээл ба урьдчилгаа	673,033,148	860,238,675	1,533,271,823	502,295,898	621,036,009	1,123,331,907
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	-	-	-	36,966,114	-	36,966,114
Хоёрдогч өглөгөөрх зээл	7,000,000	-	7,000,000	7,000,000	-	7,000,000
Бусад хөрөнгө (*)	16,163,776	81,024,404	97,188,180	9,569,447	37,236,527	46,805,974
	1,320,561,562	1,218,513,305	2,539,074,867	1,057,074,805	976,261,192	2,033,335,997
Санхүүгийн өр төлбөр						
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	678,059,489	724,267,274	1,402,326,763	755,270,967	522,024,995	1,277,295,962
Банк санхүүгийн байгууллагуудаас татсан хадгаламж	210,586	36,307,897	36,518,483	242,032	34,821,523	35,063,555
Буцаан худалдах гэрээгээр авсан үнэт цаас	1,495,638	-	1,495,638	171,484,469	-	171,484,469
Зээлийн эх үүсвэр	144,236,327	88,727,757	232,964,084	85,539,860	88,840,656	174,380,516
Гаргасан өрийн бичиг	-	600,525,865	600,525,865	-	207,134,041	207,134,041
Хоёрдогч өглөг	-	55,528,846	55,528,846	-	41,693,522	41,693,522
Бусад пассив (**)	93,758,273	34,872,143	128,630,416	53,387,668	19,288,418	72,676,086
	917,760,313	1,540,229,782	2,457,990,095	1,065,924,996	913,803,155	1,979,728,151
Балансын гадуурх гадаад валютын ханшийн эрсдлийн өртөлт (цэвэр)		201,888,906			(69,817,503)	
Цэвэр гадаад валютын ханшийн эрсдлий өртөлт		(119,827,571)			(7,359,466)	

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно. (**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(г) Зах зээлийн эрсдэл (үргэлжлэл)

Гадаад валютын ханшийн эрсдэлд өртөх нь (үргэлжлэл)

Банкны санхүүгийн нөхцөл байдал болон мөнгөн хөрөнгийн урсгалд гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтийн нөлөөлөл байдаг. Группын удирдлага нь гадаад валютаар (ихэвчлэн ам.доллар) үүсч болох нөлөөлөлд хязгаар тогтоож өгдөг. Мөн эдгээр хязгаарлалтууд нь Монголбанкнаас шаардсан хамгийн доод хамжээг хангадаг.

2011 болон 2012 оны 12-дугаар сарын 31-ний байдлаар төгрөгийн доллартай харьцах ханш 10 хувиар чангарахад мөн онуудын ашиг нь доор харуулсан дүнгээр өсөх (буурах) байна. Энэхүү төсөөлөл нь бусад хүчин зүйлсийг ялангуяа хүүгийн түвшинг тогтмол байх үндэслэл дээр тулгуурласан болно.

	10 хувийн чангаралт төгрөгөөр
2012	
12 дугаар сарын 31-ний байдлаар	(11,982,757)
2011	
12 дугаар сарын 31-ний байдлаар	735,947

Бусад бүх хүчин зүйл тогтмол байхад үндэслэн 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар төгрөгийн доллартай харьцах ханш 10 хувиар сулрахад дээр үзүүлсэн дүнгүүдийн ханш нь эсрэгээр нөлөөлөх болно.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(д) Капиталын удирдлага

Монголбанк нь банкны өөрийн хөрөнгө болон нийт хөрөнгийн зохистой харьцааг хянаж байдаг.

Монголбанк нь арилжааны банкуудыг эрсдлээр жигнэсэн нийт хөрөнгө болон өөрийн хөрөнгөд суурилан тооцсон өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээний харьцааг 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдаар 12 болон 13 хувиас багагүй байлгахыг шаардсан бөгөөд 1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгийн (НЗӨХ) тодорхойлсон эрсдэлээр жигнэсэн активд харьцуулж 1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгийг тооцох ба НЗӨХ нь 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар тус бүр 6 болон 8 хувиас багагүй байна.

Капитал суурийн элементүүдэд төрөл бүрийн хязгаарыг тогтоосон байдаг. Үүнд, 2 дугаар зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө нь 1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгөнөөс хэтрэхгүй байх ба хоёрдогч өглөг нь 1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгийн 50 хувиас хэтрэхгүй байх зэрэг орно.

Эрсдэлээр жигнэсэн актив нь хөрөнгө болон тэнцлийн гадуурх балансын зүйлсийн эрсдэлд өртөхтэй холбоотой үүсэн гарах өөр өөр эрсдлийн түвшинг тусгасан тодорхой шаардлагуудын дагуу тодорхойлогдоно.

Тус банкны бодлого нь хөрөнгө оруулагч, зээлдэгч болон зах зээлийн найдварыг хадгалан үлдэх, мөн бизнесээ цаашид улам өргөжүүлэн хөгжүүлэхийн тулд хүчтэй капиталын баазтай байх явдал юм. Хувьцаа эзэмшигчдийн ашигт нөлөөлөх капиталын түвшний нөлөөг банк тогтоосны зэрэгцээ том механизмаар илүү их ашиг авч ирэх болон бат бэх, найдвартай капиталын байр сууриар олж авах давуу тал болон аюулгүй байдлын хоорондын балансыг тэнцүүлэх нь банкинд тулгарч буй шаардлага юм.

Банк нь тайлант үеийн туршид өөрийн хөрөнгө болон активын зохистой харьцааны үзүүлэлтүүдийг хангасан байна. Тайлант үеийн туршид тус банкны капиталын удирдлагад томоохон өөрчлөлт ороогүй байна.

36. САНХҮҮГИЙН ЭРСДЛИЙН УДИРДЛАГА (үргэлжлэл)

(д) Капиталын удирдлага (үргэлжлэл)

Тус банкны өөрийн хөрөнгө болон активын зохистой харьцаа 2011 болон 2012 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар дараах байдалтай байна. Үүнд:

	2012.12.31	**2011.12.31**
1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө	189,450,452	116,976,728
2-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө	97,870,769	64,131,638
1 ба 2-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө	287,321,221	181,108,366
Эрсдлээр жигнэсэн актив	1,899,910,898	1,429,184,273
Капиталын харьцаа		
Эрсдэлээр жигнэсэн активын хувиар илэрхийлсэн тохируулагч нийт капитал "ӨХХ"	15.12%	12.67%
Эрсдэлээр жигнэсэн активын хувиар илэрхийлсэн нийт 1 дүгээр зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгө "НЗӨХ"	9.97%	8.18%

37. САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГӨ, ӨР ТӨЛБӨРИЙН БОДИТ ҮНЭ ЦЭНЭ

Бодит үнэ цэнийг тодорхойлох ба бодит үнэ цэнийн зэрэглэл

Санхүүгийн хэрэгсэл: Тодруулга-ын тухай СТОУС 7-д хийгдсэн өөрчлөлтөөр бодит үнэ ба хөрвөх чадварын талаар илүү дэлгэрэнгүй тодруулга хийхийг шаардсан. СТОУС 7 стандартын нэмэлт өөрчлөлтийн дагуу Групп санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлж, тэдгээрийн тодруулгыг бэлтгэхэд хэрэглэсэн нөлөө бүхий мэдээний ангилалаас хамааралтайгаар дараах шатлалыг ашигласан болно:

Зэрэглэл 1: Бодит үнэ цэнэ нь ижил төстэй актив, пассивын идэвхтэй зах зээл дээр тогтоосон үнэд үндэслэсэн байх

Зэрэглэл 2: Бодит үнэ цэнийг хэмжихдээ хэрэглэсэн мэдээ нь зах зээл дээрээс шууд ба шууд бусаар олох боломжтой

Зэрэглэл 3: Зах зээлийн мэдээлэлд үндэслэгдээгүй мэдээ ашиглан бодит үнэ цэнийг тооцоолох арга ашиглан тооцоолсон.

Бодит үнэ цэнээр тусгагддаггүй хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнэ

Групп нь санхүүгийн тайланд бодит үнэ цэнээр тусгагдаагүй санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг дараах байдлаар тодорхойлов:

(i) Бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэй ойролцоо байдаг санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүд

Нэг жилийн дотор төлөгдөх богино хугацаатай санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрүүдийн балансын үнэ нь балансын өдрөөрх эдгээр санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг илэрхийлнэ гэж үзсэн. Түүнчлэн хугацаат, хугацаагүй хадгаламж болон хувьсах хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүдийн хувьд ижил төстэй бүтээгдэхүүнүүдийн одоогийн зах зээлийн үнэ ханш нь уг санхүүгийн хэрэгслийг анх гаргахад үйлчилж байсан зах зээлийн үнэ, ханшаас хол зөрөхгүй байгаа тул бодит үнэ цэнэ нь дансны үнээр илэрхийлэгдэж байна.

(ii) Тогтмол хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүд

Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэлд тусгагддаг тогтмол хүүтэй санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тооцоолохдоо тэдгээрийг анх гаргах үеийн зах зээлий хүүний хувийг зах зээл дээр байгаа ижил төстэй санхүүгийн хэрэгслийн одоогийн үнэ ханштай харьцуулдаг. Харин зах зээл дээр үнэ ханш нь тогтоогддог өрийн бичиг гаргасан бол зах зээлийн үнийг ашиглан бодит үнэ цэнийг хэмжих ба хэрэв бэлэн зах зээлийн үнэ ханш олдохгүй бол дискаунталсан мөнгөн гүйлгээний аргыг ашиглан тооцоолдог.

37. САНХҮҮГИЙН ХӨРӨНГӨ, ӨР ТӨЛБӨРИЙН БОДИТ ҮНЭ ЦЭНЭ (үргэлжлэл)

(мянган төгрөгөөр)		**Дансны үнэ 2012 Мян.төг**	**Бодит үнэ цэнэ 2012 Мян.төг**	**Дансны үнэ 2011 Мян.төг**	**Бодит үнэ цэнэ 2011 Мян.төг**
Актив					
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс	4	55,558,591	55,558,591	50,082,881	50,082,881
Банк, бусад санхүүгийн байгууллагад байршуулсан харилцах, хадгаламж	4	389,254,663	389,254,663	424,881,753	424,881,753
Хөрөнгө оруулалтын үнэт цаас	5	456,801,610	456,142,323	344,267,368	344,187,031
Зээл ба урьдчилгаа	7	1,533,271,823	1,548,037,011	1,123,331,907	1,178,452,870
Буцаан борлуулахаар худалдан авсан бонд	8	-	-	36,966,114	36,966,114
Хоёрдогч өглөгөөрх зээл	9	7,000,000	7,000,000	7,000,000	7,000,000
Бусад актив (*)	13	97,188,180	97,188,180	46,805,974	46,805,974
		2,539,074,867	2,553,180,768	2,033,335,997	2,088,376,623
Пассив					
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	14	1,402,326,763	1,401,431,673	1,277,295,962	1,220,954,963
Банк, бусад санхүүгийн байгууллагуудын харилцах, хадгаламж	15	36,518,483	36,518,483	35,063,555	35,063,555
БХ гэрээгээрх үнэт цаас	16	1,495,638	1,495,638	171,484,469	171,484,469
Зээл	17	232,964,084	233,125,688	174,380,516	174,580,353
Гаргасан хоёрдогч өглөг	18	600,525,865	600,922,520	207,134,041	200,563,416
Гаргасан өрийн бичиг	19	55,528,846	55,340,397	41,693,522	49,190,702
Бусад пассив (**)	20	128,630,416	128,630,416	72,676,086	72,676,086
		2,457,990,095	2,457,464,815	1,979,728,151	1,924,513,544

(*) Урьдчилж төлсөн зардал, үнэт металл болон бараа материал ороогүй болно.
(**) Урьдчилж орсон орлого ороогүй болно.

38. САНХҮҮГИЙН ҮҮРЭГ БА БОЛЗОШГҮЙ ӨР ТӨЛБӨР

Санхүүгийн баталгаа, батлан даалт

Ямар ч үед Групп нь зээл олгох гэрээгээр хүлээсэн үүрэгтэй байдаг ба эдгээр нь харилцагч батлагдсан зээлийг бүрнээр нь болон хэсгийг нь аваагүй байх, зээлийн картын лимит, овердрафт зэрэг хэлбэртэй байна.

Групп нь аккредитив болон санхүүгийн батлан даалт гаргах зэргээр гуравдагч этгээдийн өмнө харилцагчдынхаа үйл ажиллагаанд нь баталгаа гаргаж өгөх үйлчилгээг үзүүлдэг. Эдгээр гэрээнүүд нь тогтмол лимиттэй ба ерөнхийдөө нэгээс доош жилийн хугацаатай байдаг. Мөн үнэт цаас зээлэх, зээлдүүлэх гүйлгээнд төлбөр тооцоо гүйцэтгэх зуучлагчаар оролцож баталгаа гаргадаг. Гэрээгээр хүлээсэн үүрэг ба болзошгүй өр төлбөрийн гэрээний дүнг төрлөөр нь ангилан дараах хүснэгтээр харуулав.

Хүснэгтэнд үзүүлсэн аккредитив болон батлан даалтын дүн нь гэрээнд оролцогч талууд гэрээний үүргээ бүрэн биелүүлж чадахгүй бол балансын өдрөөрх хүлээх хамгийн их тооцооны алдагдлыг илэрхийлж байна.

	2012 **Мян.төг**	**2011** **Мян.төг**
12 дугаар сарын 31-ний байдлаар		
Аккредитив ба батлан даалт	104,282,568	98,373,660
Зээл ба кредит картын үүрэг	129,732,116	131,121,269

Эдгээр гэрээний үүрэг болон болзошгүй өр төлбөрүүд нь балансын гадуурх зээлийн эрсдэл бөгөөд эдгээрт эрсдлийн сан байгуулаагүй ба энэ нь Монголбанкнаас зөвшөөрсөн практик юм. Ихэнх болзошгүй өр төлбөр болон гэрээний үүргүүдийн хугацаа уг гэрээний хэсэгчилсэн болон нийт төлбөр биелэгдээгүй тохиолдолд дуусгавар болдог. Иймд эдгээр дүнгүүд нь ирээдүйд хүлээгдэж буй мөнгөн зарлагыг илэрхийлдэггүй.

Банкны хадгаламжийн баталгааны шимтгэл

Монгол Улсын парламентаас санхүүгийн зах зээлийг төлбөрийн чадвартай болгох болон банкны хадгаламжинд засгийн газраас гаргах баталгааг хангахын тулд 2008 онд Банкны хадгаламжинд баталгаа гаргах тухай хууль баталсан. 2010 оны 7 дугаар сард уг хуулинд Монгол Улсын хуулиар тодорхойлогдсон арилжааны банкууд харилцагчдын хуулийн дагуу баталгаажсан хадгаламжийн үлдэгдлээс 0,5 хувийн шимтгэл авахаар нэмэлт өөрчлөлт оруулсан. Улсын Их Хурлын 2013 оны 1 дүгээр сарын 10-ны өдрийн 6 дугаар тогтоолд заасны дагуу банк нь энэхүү шимтгэлийг 2013 оны 8 дугаар сарын 01-ний өдрөөс өмнө уг тогтоолын дагуу хуулийн этгээд болон үүсгэн байгуулагдах Хадгаламжийн Даатгалын Корпорацид төлөх ёстой.

38. САНХҮҮГИЙН ҮҮРЭГ БА БОЛЗОШГҮЙ ӨР ТӨЛБӨР (үргэлжлэл)

Банкны хадгаламжийн баталгааны шимтгэл (үргэлжлэл)

Гэхдээ өнөөдрийн байдлаар Групп нь 2010-2012 онуудын шимтгэлийн төлбөрийг төлөх эсэх нь тодорхойгүй байгаа бөгөөд арилжааны банкууд нь 2010-2012 онд хамаарах шимтгэлийг төлөхгүй байх тухай Монгол Улсын Захиргааны хэргийн шүүхэд давж заалдаад байгаа. Энэ нь одоог хүртэл шүүхээр шийдэгдээгүй хүлээгдэж байна. Хэрвээ 2010-2012 онд хамаарах шимтгэлийг төлөх шаардлагатай болвол энэ нь Группын үзүүлэлтэд материаллагаар нөлөөлөх болно.

39. МОНГОЛ ХЭЛ ДЭЭРХИ ОРЧУУЛГА

Энэхүү санхүүгийн тайлан нь Англи болон Монгол хэл дээр бэлтгэгдсэн бөгөөд Англи болон Монгол орчуулгын хооронд утга агуулгын зөрүү үүссэн тохиолдолд Англи орчуулга нь хүчин төгөлдөр байна.

TDB
ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК
ТАНЫ БИЗНЕСИЙН
НАЙДВАРТАЙ ТҮНШ
ХӨГЖИЛ ДЭВШИЛД
ХАМТДАА
МОНГОЛ УЛСЫН
• АНХНЫ БОНД ГАРГАГЧ
• ШИЛДЭГ КОРПОРАЦИУДИЙН ХАМГИЙН ТОМ ЗЭЭЛДЭГЧ
• ОЛОН УЛСЫН ЖИШИГТ ХҮРСЭН, ГАДААД ХАРИЛЦААГААР ТЭРГҮҮЛЭГЧ
• УУЛ УУРХАЙН САЛБАРТ ШИЛДЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧ
• ОРОН СУУЦНЫ ЗЭЭЛ ОЛГОЛТООР ТЭРГҮҮЛЭГЧ
• ХАМГИЙН ТОМ БАНК
Утас: (976-11) 1977
Факс: (976-11) 70161988
info@tdbm.mn
www.tdbm.mn

TDB
ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК

ГАДААД ХУДАЛДААНЫ САНХҮҮЖИЛТ

ДЭЛХИЙГ ТАНЬТАЙ ХОЛБОХ
САНХҮҮГИЙН ГҮҮР

"ХУДАЛДААНЫ САНХҮҮЖИЛТИЙН ШИЛДЭГ БАНК"–ААР
2011, 2012 ОНД ТУС ТУС ШАЛГАРСАН

Хаяг: Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, Жуулчны гудамж 7, Бага тойруу 12, ХХБ-ны төв байр
Утас: +976-11-311768, 319943 | Факс: 976-11-318723, 312418 | tradefinance@tdbm.mn | www.tdbm.mn

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК

Хаяг: Монгол улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг, 1-р хороо, Бага тойруу-12, Жуулчны гудамж-7, ХХБ-ны төв байр

Утас: 1977 (7/24)

Факс: + 976 70161988 (7/24 / гадаадаас холбогдож байгаа тохиолдолд энэ дугаарлуу залгана уу)

Мессэж: 133133

И-мэйл: info@tdbm.mn

Веб хуудас: www.tdbm.mn

www.tdbm.mn/facebook

www.tdbm.mn/twitter